

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
leletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SCLOVENEK

Krvave arene

Avstriji bo treba pomagati. Vsak dan postaja bolj jasno, da se Evropa ne bo več dolgo smela zadovoljiti z vlogo razposajenega gledalca, ki je ves srečen, ko ima priliko videti brezplačno vse tragične peripetije krvoločne bikoborbe, v kateri se mali, genialni matador mojstrsko bori proti surovim, vedno hujšim napadom razjarjenega bika. Ni zadosti, če so vsa srca pri matadorju, ni zadosti, če mu vsa evropska arena ploska in se divi njegovemu pogumu, ni zadosti, če mu pada v naročje cvetje v znak iskrenega občudovanja. Kajti razbesnela žival, ki ga napada, ga utegne vsak trenutek zabosti in zmagovito poteptati pred očmi evropske diplomacije.

Boj Hitlerjeve Nemčije proti Avstriji, kot jo je zasnel rajni dr. Seipel in ki jo danes tako brezkompromisno zastopa dr. Dollfuss, ki ga angleške »Times« imenujejo »najmanjšega a ob enem največjega državnika v srednji Evropi«, je dosegel novo tragično napetost, ko bo treba poseči vmes, ker je ta borba prekoračila meje idejnega spora med dneva sosednima državama in se že zadirja v mednarodnopolitične interese evropske državne skupnosti.

Razvoj dogodkov gre mimo nas z brzino filma. Takoj po zmagi hitlerizma v Nemčiji so čez noč zablesteli povodci v Avstriji kljukasti krizi. Povodci, po hišnih zidovih, po skalovju avstrijskih gor, na plotovih, po dreviu in po telefonskih drogih. V nepreštetih množinah so se pojavili ti kljukasti krizi na malih listkih, ki so kakor kobilice pokrili ceste in terase kavarn in hotelov. Tu in tam so zažareli v krvavih barvah napis: Heil unserem Hitler! Avstrijska vlada je reagirala in se z vso silo uprla zahtevi narodnih socialistov po novih volitvah. Dr. Dollfussova vlada je takrat privolila samo v razgovore in pogajanja s hitlerjevci in jim ponudila celo dva ministrska sedeža v vladi, ki bi ji predsedoval dr. Dollfuss. Toda Hitlerjev zastopnik v Avstriji Habicht je iz svojega generalnega štaba v Linzu odgovoril, da hoče vse ali pa nič. Nemška vlada je šla celo tako daleč, da je ponudila Avstriji takojšnje denarno pomoč v višini 75 milijonov mark (1 milijarda 350.000 Din), ako pristane na nove volitve. Dr. Dollfuss je odklonil vlogo mešetarja z rodoljubjem. Nato se je začel bojni ples z vso srditostjo.

Nemška vlada onemogoči turistični promet v Avstrijo. Dunaj odgovori z zaporo meje za nemško uvožno blago; 27. majnika pretep na dunajski univerzi, nato zatvoritev univerze; barikade in streljanje s strojnimi v Innsbrucku; 31. majnika hišna preiskava pri vseh hitlerjevcih; 2. junija polet dr. Dollfussa v Rim in izjava, da »sima neodvisna Avstrija v Mussoliniju iskrenega prijatelja«; 10. junija nov zakon o tisku, ki uvaja najstrožjo cenzuro; 11. junija atentat na voditelja Heimwehra dr. Steidlea in deželnega glavarja Štajerske dr. Rintelena; 12. junija eksplozivno bombe in pekleni stroji na Dunaju, nakar so zapeteni vsi domovi narodnih socialistov; naslednji dan odkritje tajne tovarne za eksplozivne snovi v Gärberbachu, med tem ko je dvignjena zastava s kljukastim križem na graški univerzi; nova prisega državnih uradnikov, uvedba starih avstrijskih vojaških uniform, aretacija številnih državnih, upravnih in vojaških funkcionarjev, organizacija posebne varnostne službe po vseh zveznih deželah... Izgon nemških državnih ministrov, izgon avstrijskega atašeya za tisk iz Nemčije, izgon nemškega državnega poslanca in vodje hitlerjevcev iz Avstrije... Pisanje obojestranskega časopisa, ki je naraslo v besnenje hudournika. Kje je konec? Kdaj bo konec? Da, nemški hitlerizem ima zadosti dolge roke, da je z ogromnimi denarnimi sredstvi zgrabil svojo malo sosedo za vrat in jo začel stiskati in daviti, dokler ne bi sama od sebe zavpila najprej: milost! nato pa »Anschluss«!

Dr. Dollfuss drži postojanko in njegov vojni minister Vaugoin ima v rokah javno varnost, toda nevarnost položaja je razvidna iz dramatičnega klika po pomoči, ki ga je dr. Dollfuss dvignil v Londonu, ko je slovesno apeliral na evropske velesile, da obvarujejo njegovo domovino pred nemškim narodnim socializmom, ki grabi po njeni neodvisnosti in po njeni svobodi.

Avstriji je torej treba pomagati in sedaj je nastopil skrajni čas, ko pomoč še lahko kaj zaleže, da prepreči hitlerjevsko zaroto proti obstoječemu političnemu in gospodarskemu redu v srednji Evropi. Odkod naj pride ta pomoč?

Najpreje od Zveze narodov. Obe državi, Nemčija in Avstrija, sta članici Zveze narodov, podvrženi preuspom pakta Zveze narodov in imata statutarno pravico, da uživata tudi v polni meri njegovo protekcijo. Kje je danes listi Lloyd George, ki je sklical nujno Svet Zveze narodov, ko smo se morali mi braniti proti vpadom albanskih vstavev, kje je danes naslednik Brianda, da bi pozval Svet, kot ga je svoje dni sklical v italijansko-grškem sporu ali kot ga je sklical, da prepreči japonsko »mirno« prodiranje v Mandžurijo? Danes je zopet ena država članica Zveze narodov v nevarnosti, da izgubi svojo samostojnost. Počuj, predpisani za intervencijo Zveze narodov, so podani. Ali se bo našel državnik, ki bo Nemčijo poklical pred svetovno razsodišče v Ženevo, ustavil grozečo nevarnost in postavil Nemčijo na sramotni oder kot oskrunjevalko svetih mednarodnih pogodb in kot tlačiteljico malih narodov, ki nimajo drugega orožja v svojo obrambo kot pravico in kulturo?

Druge pomoči naj pride od tistih štirih velesil, ki so šele pred par dnevi podpisale pakt, v katerem se obvezujejo, da se bodo med seboj dogovarjale v vseh vprašanih političnega in gospodarskega značaja, ki bi se dotikala njihovih interesov. Avstrijska borba za politično in gospodarsko samostojnost zadirja v interese vseh štirih podpisnic pakta štirih. Podpisi se še niso posušili na tej pogodbi. Ali smemo pričakovati, da se bo opogumil eden izmed štirih državnikov in zahteval, da se pogodba izvaja tudi v dejanju?

Pomoč bi pa morala priti tudi od strani držav Male zveze. Dr. Dollfuss je postal prvi pobornik za one ideje, zaradi katerih je bila ustanovljena Mala zveza in ki so tudi še dandanes ostale raison d'être njenega obstoja. Zakaj bi se mu torej odklekala vsa pomoč, ki je Mali zvezi na razpolago? Ako Hitler prodre preko razvalin Avstrije na grebene Karavank in do Drave, ako se zažene v našo severno mejo z namenom, da zasadi kljukaste križe ob bregovih Jadrana, ako zalije hitlerizem vso češkoslovaško republiko okrog in okrog, potem bo

V duhu pakta štirih velesil

Mussolini išče Francijo

Pariz, 16. junija.

Dejstvo, da se je predsednik vlade Daladier vrnil iz Londona, kjer je bil na svetovni gospodarski konferenci obrazložil načelno stališče Francije, se smatra v tukajšnjih političnih krogih za znak, da boče šef sedanje levičarske vlade resno načeti težke mednarodne probleme, ki se tičejo Francije v smislu pakta štirih. Zdi se torej, da nimajo prav tisti, ki menijo, da je ta mednarodni akt zgolj formalnega značaja, ker je v zadnjem času veliko tudi drugih znakov, ki kažejo, da bi levičarska vlada rada spravila s poti one ovire, ki preprečujejo politiko evropskega sporazuma in med katerimi je največja popolna nerazčiščenost odnosov med Francijo in Italijo.

Kakor izvemo iz dobro informiranih krogov, bo imel predsednik vlade Daladier te dni razgovor s italijanskim poslanikom grofom Pignatti-Morano, s katerim bosta pregledala vsa vprašanja, ki so med Italijo in Francijo še nerešena. Obenem pa bo

francoski poslanik v Rimu de Jouvenel imel vsako konferenco z Mussolinijem, da se pripravi terec za eventualni obisk g. Daladiera pri Mussoliniju v Rimu.

Ta vest, ki jo je prvi prinesel »Echo de Paris«, je seveda povzročila v javnosti različne komentarje in razlage. Naj so pa že komentariji taki ali drugačni, gotovo je, da bi se ta obisk utegnil vršiti in da bi v takem slučaju pomenil začetek prijateljskih razgovorov med odgovornimi voditelji francoske politike in italijanskim diktatorjem. Čeprav se iz tega ne more še sklepati, ali se bodo sporna vprašanja med Italijo in Francijo rešila in kako se bodo rešila (francoska vlada danes demantira, da je že nameravan), pa se vendar ne more tajiti, da obstoja v odgovornih krogih simpatično razpoloženje za francosko-italijansko zblizanje.

Tisti, ki ta razvoj seveda z največjim zadovoljstvom pozdravljajo, so fašistični krogi, ki ta preobrat seveda pripisujejo politiki svojega duceja. V Rimu pravijo, da je glavni vzrok, da Evropa v de-

setletju po vojni še ni prišla do pravega mira, v tem, ker Francija ni pravilno ocenila in pojmovala novega položaja Italije po vojni. Velikemu delu napak, ki so pokvarile in notranje razjedle mirovne pogodbe — tako pišejo danes rimski listi — bi se bili izognili, ako bi bile države-zmagovalke pravilno razumele važnost italijanskega faktorja za evropsko ravnotežje. Sedaj je prišel preobrat — tako se hvalijo v Rimu — za katerega ima v prvi vrsti zaslug politika Mussolinija, v drugi vrsti pa prijatelj Italije v Franciji, predvsem gg. de Jouvenel, Berenger, senator de Monzie in drugi vplivni politiki sedanje levičarskega kurza, ki se z vsemi silami trudijo za to, da bi prijateljstvo med Francijo in Italijo postalo os, okoli katere naj bi se sukala odslej evropska politika.

Kljub temu so vse to samo še diplomatski načerti, kojih uresničenje je odvisno od mnogih činiteljev, katerih ni mogoče še predvideti. Sporazum želi v prvi vrsti Mussolini.

Hitler v stiski

London, 16. junija.

Tukaj z veliko skrbjo zasledujejo oster diplomatični boj, ki je nastal med Avstrijo in Nemčijo. Razume se, da v Londonu polagajo največjo važnost na učinke, ki bi jih mogla ta borba imeti z ozirom na mednarodni položaj. Ker je Anglija naravnost vitalno interesirana na tem, da Avstrija ostane neodvisna država, so angleški listi polni odločnih svaril na adresu Nemčije, naj ne prenapena strun, in se nikoli ni bilo angleško časopisje tako edino v tem, da se Nemčiji ne sme dovoliti, da bi se dotaknila Avstrije — da — tako daleč gre angleška javnost, da »Times« naravnost

Nemčiji grozi z intervencijo

ako bi skušala položiti svojo roko na Avstrijo. Konservativna »Morning Post« po očita Hitlerju oziroma nemškemu režimu, da se poslužuje naravnost boljševiskih metod, kakor bi jih človek pričakoval komaj od kakšnega divjega plemena, ne pa od države, ki leži sredi kulturne Evrope. »Daily Telegraph« pa opozarja Hitlerja, da niti Francija, niti Italija, niti Češkoslovaška, niti Poljska, niti Jugoslavija ne bo trpela, da bi se Nemčija polastila Avstrije.

Zaradi tega se je Hitler, ki sovraži Avstrijo tako, kakor more svojo domovino sovražiti samo renegat, zavedel, kakšno nevarno igro igra, in njegovo idejno ataše Rosenberg je zato v oficijelnem »Völkischer Beobachter« v uvodniku izrazil željo, naj bi se Dollfuss in nemški zunanji minister von Neurath, ki biva v Londonu na svetovni gospodarski konferenci, prijateljsko pomenila, da se avstro-nemški spor reši, vendar se kakšna pogajanja še niso začela in položaj ostaja za enkrat še neizpremenjen.

V zvezi s tem pa v Londonu ugibajo tudi o notranjepolitičnih problemih Nemčije in ugotavljajo, da je pričakovati v Nemčiji v kratkem odločilnih dogodkov. Hitlerjeva »Gleichschaltung« namreč zadeva naenkrat na velike težkoče, ki jih Hitler ni pričakoval. Najprej

Nemški nacionalci delajo Hitlerju težave

Dasi so nekateri poslanci nemškonaacionalne stranke odpadli od voditelja Hugenberg, se vendar Hugenberg, ki je, kakor znano, državni gospodarski minister, s čudovito vztrajnostjo drži, pri čemer se opira na Stihhelm, ki je, kakor energičnim vodstvom majorja Stephanija, in je, kakor znano, organizacija frontnih bojovnikov. Stihhelm se sklienje na štirinajst let zvestega patriotskega dela, priznava si cer Hitlerja za »führerja« nemškega naroda, hoče pa na vsak način ohraniti svoje organizacijsko samostojnost in ustanavlja dalje svoje posebne celice in borbeno oddelke, neodvisno od vodstva narodnosocialistične stranke. To je stvar, ki dela Hitlerja precej nervoznega. Druga stvar pa je

čudovita odpornost nemškega katoličanstva

Nervozna nezadovoljnost hitlerjevcev s centromom je prišla posebno ostro do izraza ob priliki zborovanja katoliških rokodelskih društev v Monako

Turisti-izletniki!

Najboljše in najcenejše se okrepčate v

LJUDSKI KUHINJI-JESENICE Krekov dom

tri minute od kolodvora. Večje skupine po predhodni prijavi znaten popust.

prepozno sklicevati! Malo zvezo na zasedanje, ker potem je sploh več ne bo. Mi ne dvomimo, da se bodo v državah Male zveze našli državniki, ki bodo sedanjo Hitlerjevo gonjo proti Avstriji vzeli ravnatoko resno, kot so v marcu 1931 vzeli dr. Schoberjev načrt carinske zveze z Nemčijo, ter bodo zastavili vso težo Male zveze, ki je danes realna, v prilog avstrijske neodvisnosti. In mi bi prav čisto nič ne bili presenečeni, če bi ta državnik bil ravno naš zunanji minister Boško Jevtič. Problem avstrijske neodvisnosti je eminentno jugoslovanski. Samo ne čakati! Ta poziv slišimo tudi z gosposvetskega polja.

Anglija grozi Katoličani vztrajajo Protestanti nezadovoljni

vem. Sierr so govorniki tam, kakor je čisto prav, poudarjali, da so zvesti in odločni člani nemškega naroda, niso pa prikrivali, da niso nič kaj pripravljeni, da bi se izenačili s hitlerjevstvom, dasi je na zborovanju nastopil sam podkancler Papan, ki je uporabil to priliko, da je napadel centrum, rekoč, da »nemški katoličani morejo samo v popolni ločitvi od preživele strankarske vezanosti izpolniti svoje velike naloge«. Narodni socialisti so nalašč vzpirlili konflikte, vsled česar se je zborovanje predčasno razšlo in stvar je povzročila zelo napet položaj.

Pred razpustom centra?

Tudi pastirsko pismo katoliških škofov je Hitlerja napravilo zelo nervoznega, ker pri vsej svoji veliki samo po sebi razumljivi in v katoliški idejnosti utemeljeni lojalnosti napram državi nikakor ne zamolčuje pomislekov katoličanov proti teoriji krvi in plemena in ker z vso odločnostjo zahteva ohranitev verskih kol, svobodo katoliških mladinskih društev in drugih kulturnih ter karitativnih organizacij. Govorijo, da Hitler resno misli na razpust centra, kar sklepajo zlasti iz govora dr. Gühbelsa, ki je v Königsbergu dejal, da narodnosocialistična stranka ne more trpeti, da bi druge strankarsko-politične vezane sile preprečile, da bi se nadaljevala nacionalna revolucija v smislu total-

Z avstro-nemškega bojišča: Nič novega

Nov diplomatski spor

Dunaj, 16. junija. tg. Avstrijski zvezni kancler dr. Dollfuss je dopoldne z letalom odletel v Pariz in izjavil zastopniku dunajskega »Neuigkeits Weltblatt«, da ga je presenetila obilica splošnih dokazov simpatij v Londonu. Posebno prijazno je bil sprejet pri Angležih. Kakor piše navedeni list, so dr. Dollfussa spreževali v Londonu, zakaj Avstrija radi obmejne takse 1000 mark ni klicala na pomoč Zveze narodov in ali avstrijska vlada radi zadnjih dogodkov ne bo zahtevala intervencije drugih velesil. Dollfuss je izjavil: »Kakorkoli so postale razmere med Berlinom in Dunajem, noče Avstrija nastopiti kot nemška država proti Nemčiji pred mednarodnim forumom kot tožiteljica, da je konflikt z narodnimi socialisti v Avstriji v prvi vrsti avstrijska notranje-politična zadeva in da je upati, da bo berlinska vlada končno prišla do prepričanja, da se Nemčija ne more vedno identificirati z notranje-avstrijskimi razmerami.«

Dr. Dollfuss: „Doma ie red!“

Dunaj, 16. jun. tg. Avstrijski zvezni kancler dr. Dollfuss izjavlja v intervjuju v »Intransigent« o nemško-avstrijski napetosti: »Zaradi zadnjih dogodkov si ne delam nobenih prevetljivih skrbi. Ze davno bi bil mogel odpotovati iz Londona, ostal sem pa, ker vem, da je doma red. Aretirali smo nemškega državnega poslanca Habichta, ker ni hotel zapustiti Avstrije in ker smo smatrali njegovo bivanje v Avstriji za nezaželeno. Aretacija avstrijskega tiskovnega atašeya v Berlinu pa je bila osebnostna akcija pruskega ministrskega predsednika Göring. Nemška državna vlada te akcije ni odobrila in bodo zato morali avstrijskega tiskovnega atašeya zopet izpustiti. Težkoče med avstrijsko vlado in narodnimi socialisti trajajo nezmanjšane dalje, vendar se mi ne bojimo. Z narodnimi socialisti ne bomo sklepali nobenega kompromisa.«

Obsežne aretacije

Dunaj, 16. junija. tg. Današnji dan je minul na Dunaju brez vseh incidentov. Iz raznih deželnih mest poročajo o demonstracijah narodnih socialistov proti aretacijam njihovih voditeljev. Večje demonstracije so bile v Kremsu, v Brežah na Koroskem in v Tamswegu na Solnograškem. V Brežah so bili aretirani župan, štirje občinski svetniki, več železniških uradnikov in več voditeljev. V Pralah, Kremsu in Tamswegu so morali orožniki z asanjenimi bajoneti razgnati demonstrante. Kakor poročajo listi, je bilo v zadnjih dneh v Avstriji prijetih okoli 2500 narodnih socialistov. Dunajskemu deželnemu sodišču je bilo izročenih 75 oseb, ker so obtožene nasilnosti in vmešavanja v uradno poslovanje, radi poškodovanja tujih stvari itd. Zadnjih bombnih vpadov še niso mogli pojasniti do konca. Osebe, ki so bile prijete radi suma, da so izvršile napade, tajijo vsako krivoto.

ne države, v kateri mora biti v bodoče samo ena stranka, eno prepričanje in en narod. Vendar je znano, da je dr. Gühbels od nekdanj jako nervozen in zato mislijo, da bo Hitler ostal napram centrumu previden in da se ne bo prengljal. Težave pa prizadeva Hitlerju tudi

protestantske cerkve

ker so narodni socialisti nevoljni, da se je imenoval za škola vsem protestantom Bodelschwing, ki ki zastopa cerkveno protestantsko tradicijo, ne pa njihov pristav Müller. Hitlerjevci delajo sedaj propagando za to, da bi se vršil plebiscit vseh protestantov. Zdi se pa, da stvar ne bo šla tako gladko. Tudi protestanti se nič kaj preveč ne ogrevajo za boljševiske metode, s katerimi Hitler hoče izvajati svojo »Gleichschaltung«.

Kakor v Afriki

Dunaj, 16. junija. V tukajšnjih političnih krogih računajo s tem, da bo nemška vlada dala aretirati voditelje centra, da na ta način protestira proti aretacijam Hitlerjevcev v Avstriji.

Oblast je prepevedala na vsem področju Badenske organizacije centroma »Badenska garda«, čes da je s svojim izizvalnim nastopanjem povzročila izgrede in neredne.

*

Berlin, 16. junija. tg. Proces proti bivšemu državnemu komisarju dr. Gerekeju je bil končan s tem, da je bil Gereke obsojen na dve in pol leti zapora in 100.000 mark denarne globe.

Austrija dobi posojilo

Dunaj, 16. junija. tg. Avstrijski zvezni kancler dr. Dollfuss, ki je danes dopoldne odletel iz Londona v Pariz, je v času svojega bivanja v Londonu dosegel tudi finančno-politični uspeh. Sedaj se bo namreč razpisalo posojilo Zveze narodov, ki je bilo svojočasno sklenjeno, in bo znašala angleška tranša 100 milijonov šilingov, in francoska tranša v enakem znesku. Svica bo razpisala delež 8 milijonov šilingov, Češkoslovaška za 4 milijone, po 3 milijone pa Nizozemska in Belgija. Pred svojim odhodom se je sestel dr. Dollfuss tudi z dr. Wasserbeekom, ki je nočoj dospel v London in nastopil svoje mesto kot legačjski svetnik in tiskovni ataše avstrijskega poslaništva v Londonu.

Poljska in Jugoslavija vedno večji prijatelji

Lvov, 16. jun. ž. Dne 18. junija bo v Lvovu proslava 10 letnice obstoja poljsko-jugoslovanske lige. Proslave se bodo udeležili najvišji predstavniki poljskih oblasti, nadalje jugoslovanski poslanik v Varšavi in delegacija mesta Dubrovnik z županom Mišičem na čelu. Pri tej priliki bodo imenovali eno izmed najlepših lvovskih ulic po hrvaškem pesniku Gunduliću. Nato bo v mestni posvečevalnici svečana akademija, ki se je bodo udeležili najvišji predstavniki in člani lige. Ta proslava, kakor tudi dejstvo, da bo imenovano eno pristanišče v Gdini z jugoslovanskim imenom, je najboljši dokaz, kakšne simpatije imajo Poljaki do Jugoslovancev.

CSR se brani

Praga, 16. jun. ž. Izšla je naredba, ki prepoveduje uvažanje večje množine nemških časopisov v Češkoslovaško. Med drugim je prepovedano uvažanje v večjem obsegu »Berliner Tagblatt«, »Vossische Zeitung« in »Frankfurter Zeitung«.

Dunajska vremenska napoved: Najprej bo še oblačno s krajevnimi nevihtami. Lepo vreme za nedeljo še ni gotovo.

Prvi uspeh londonske konference

Valutno premirje

London, 16. junija. Z Pogajanja med predstavnik angloske in ameriških emisijskih bank o valutnem premirju so se končala z začasnim sporazumom. Med guvernerjem angloske banke Montague Normanom in predsednikom federalne rezervne banke v Newyorku Harrisonom je prišlo do sporazuma, ki določa odnos med dolarjem in funtom v razmerju 1:4,05, med tem ko zlata vrednost obeh valut še vedno ni določena. Sporazum morajo ratificirati še Združene države, ratifikacija pa je baje že zagotovljena. Predsednik Roosevelt si hoče pridržati samo pravico svobode kretanja odnosaja dolarja napram funtu. Predsednik francoske emisijske banke je pri teh pogajanjih tudi aktivno sodeloval, istotako pa so sodelovali tudi predstavniki angloskih dominionov in države, ki spadajo k takozvanemu sterling-bloku. Francija bo uredila svojo valutno po tem na novo ugotovljenem odnosu. Nemčija, Italija in druge kontinentalne države pa bodo pozvane, da se tudi one priključijo k temu sporazumu. Ta sporazum velja le za dobo svetovne gospodarske konference in ga smatrajo kot prvi važni uspeh po sporazumu, ki je bil dosežen med Anglijo in Ameriko v zadevi poravnave dolga. Ni pa izključeno, da bo ta novi sporazum služil kot temelj svetovni gospodarski konferenci za stabilizacijo vseh valut. Na newyorški borzi so prve vesti o tem sporazumu povzročile močan padec tečajja dolarja. Radi tega je angloski finančni minister pozval vse člane londonske borze, da začasno prenehajo s transakcijamj v dolarskih vrednotah. Ni še jasno, kako bo praktično izvršena stabilizacija valut, mislijo pa, da bo ustvarjen poseben fond v to svrho, pri katerem bodo sodelovale Amerika, Anglija in Francija.

Za danes je bila napovedana konferenca med predsednikom nemške državne banke dr. Schaechtom in angloskimi lastniki nemških obveznic. Te ga sestanka se bo udeležil tudi guverner angloske banke. Radi nemške namere, da se poslužijo mora-torija, pripisujejo temu sestanku velik pomen. Pogajanja se bodo v glavnem vodila glede znižanja obrestne mere. Obenem se bo pričel dr. Schaecht pogajati s porterji tudi za kratkoročno posojilo.

Funt in dolar - stabilizirana

Pariz, 16. junija. tg. Po poročilih pariških listov je prišlo do sporazuma o stabilizaciji dolarja in funta. »Petit Parisien« in »Echo de Paris« poročata, da se bo dolar stabiliziral pri kursu 4,05 do 4,10 nasproti funtu, in sicer začasno za tri me-

Pogodba z Italijo

Belgrad, 16. jun. AA. Z nacionalnim inštitutom za izmenjavo blaga v inozemstvu v Rimu je sklenjen poseben aranžman za plačevanje blaga, ki ga bodo italijanski kupci uvažali iz naše države v Italijo, po tem aranžmanu bodo italijanski kupci razen dinarskih čekov na naše banke mogli uvoziti v našo državo tudi učinkovite dinarje za plačilo kupljenega blaga, uvoženega v Italijo, toda pod izrecnim pogojem, da so si te dinarje nabavili izključno pri podružnici »Banca d'Italia« na Reki ali v Trstu. V dokaz, da so dinarji nabavljeni pri njih, bosta ti podružnici izdali kupcem poseben certifikat na svojem originalnem formularju z vsemi potrebnimi podpisi. Na osnovi takih certifikatov bo vsaka naša pooblaščenca banka, ki se bo nanjo obrnil italijanski kupec, mogla izdati izkazilo o zavarovanju vavute za izvoz v Italijo kupljenega blaga. Če bo kupec izkoristil vso vsoto, naznačeno na certifikatu,

Izpred sodišča za zaščito države

Proces proti 6 komunistom
 Belgrad, 16. jun. I. Pred državnim sodiščem za zaščito države se je pričela danes razprava proti Antonu Bajcu, Petru Kuretu, Alojziju Beltramu, Franju Jegliču, Tomažu Blejcu in Josipu Mezgecu. Vsi so obtoženi, da so vsršli komunistično propagando z raznimi brošurami in časopisi, kakor »Rdeči prapor«, »Rdeči signali«, »Vihra« itd. S tem so delali za nasilno spremembo sedanjega režima in zagrešili zločin iz čl. 1, točka 2 zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi. Franjo Jeglič je poleg tega zagrešil tudi delo iz § 314 k. z., ker je v Jugoslovanski tiskarni v Ljubljani vzel tiskarski material za tiskanje časopisov in letakov v skupni vrednosti 3048 Din. Tiskarno so uredili v stanovanju Josipa Beltrama, kjer so se tudi tiskali razni letaki, časopisi, brošure itd. Po prečitaniu obtožnice je predsednik senata takoj pričel z zasliševanjem.

Prvi je bil zaslišan Bajc, ki je izjavil, da se je bavil s komunistično propagando z Josipom Beltramom, Jegličem in Tomažem Blejcem ter da je osnoval komunistično celico, želeč s tem vzbuditi pozornost komunističnih funkcionarjev. Obtožence je priznal, da so se v celici vršili sestanki in je tudi opisal komunistično delovanje Klementa Purgerja, ki je pobegnil. Komunistična celica pa se je pozneje razdelila v dve. V prvi so bili Kuret, Josip Beltram, Jeglič in Kivata. Obtožence je izjavil, da so tiskarno imeli v stanovanju Josipa Beltrama, kateremu je neki Kerl plačal hrano in stanovanje, ker je Beltram živel v zelo bednih razmerah. Tudi ostali obtoženci povečini priznavajo, da so vsršli komunistično propagando. Franca Jegliča zastopa ljubljanski odvetnik dr. Stanovnik, vse ostale obtožence pa zastopajo beigranski odvetniki ex offio.

Predsednik senata je nato poklical v dvorano obtoženca Franca Jegliča, bivšega črkostavca Jugoslovanske tiskarne, ki je stopil v sodno dvorano ob dveh bergljah, ker so mu morali radi obolenja pred kratkim amputirati levo nogo nad kolonom. Predsednik senata je Jegliču ponudil stol. Obtožence je izjavil, da je kriv. V komunistično celico je vstopil na prigovarjanje, čeprav sam ni komunist. Pregovorili so ga tudi, da je polagoma začel jemati v Jugoslovanski tiskarni črke za tajno komunistično tiskarno. Na ta način je hotel pomagati Josipu Beltramu iz njegovega obupnega položaja. Za to, da je Beltram imel v svojem stanovanju tiskarno, je dobival zastoj hrano in stanovanje. Jeglič komunistične literature ni tiskal, ampak je sestavil le par krajsih sestavkov. V tej tiskarni so tiskali »Rdeči prapor«, »Vihra« in »Internacionalno«. Dr. Stanovnik je vprašal obtoženca, če je sporazumen s tem, da se vrnejo črke Jugoslovanske tiskarni, s čemer je bil Jeglič zadovoljen. Izjavil je, da je to že hotel sam storiti, da pa so ga dogodki prehiteli. Dr. Stanovnik je nato predložil senatu še dve zdravniški spravečaji primarja dr. Minaša, ki se nanašajo na njegovega klienta. Obtoženi Mezgec pravi, da ni kriv, ker se

sece ali za čas trajanja svetovne gospodarske konference. Emisijske banke v Newyorku, Londonu in Parizu bodo v svrho tehalične izvedbe te operacije ustanovile fond za izravnavo deviz. Federalrezervna banka bo dala za to potrebni denar, dočim bo francoska narodna banka z zlatom jamčila za konvertiranje deviznih zaloz fondov. Obstojava pa še dve težkoči: Američani so si še vedno hoteli pridržati možnost novega razvrednotenja dolarja, če bi se hausse v Ameriki ustavila predčasno. Na drugi strani pa je Anglija zahtevala razširjenje kreditnega volumena do popolnega izkoriščenja zakonito predpisane kvote zlatnega kritja. To pa je guverner francoske narodne banke odklonil.

Carinsko premirje

London, 16. jun. (a) Prva seja denarstvenega in finančnega odbora svetovne gospodarske konference se je začela danes ob 11.10.

Ob istem času je zasedal tudi gospodarski odbor. Predsednik Colijn je predložil dnevni red, ki vsebuje štiri glavne skupine: 1. trgovinska politika, 2. izvenearinski ukrepi, 3. koordinacija produkcije in organizacije tržišč, 4. javna dela.

Do snoči je 27 držav pristalo na carinsko premirje. Te države so: Anglija, Nemčija, Belgija, USA, Francija, Italija, Japonska, Norveška, Argentina, Estonska, Madjarska, Irska, Letonska, Nikaragua, Švedska, Litva, Holandska, Švica, Finska, Danska, Romunija, Indija, Brazilija, Sovjetska Rusija, Češkoslovaška, Bolgarija in Luksenburg. Mnoge države so pristale z nekaterimi pridržki.

Svetovna gospodarska konferenca se je danes razdelila v dve komisiji, ki bosta posebej podrobno razpravljali gospodarska in finančna vprašanja.

Dolgovi:

Kdo je plačal, kdo ni

Washington, 16. junija. Z. Od 13 držav, ki bi morale 15. t. m. plačati Združenim državam zapadlo anuiteto vojnih dolgov, jih je plačalo samo 7. Plačale pa niso: Francija, Belgija, Poljska, Estonska, Madjarska, Litva, Romunija in Jugoslavija. Delno samo so izpolnile svoje obveznosti: Velika Britanija, Italija, Latvija in Turčija. Edino Finska je plačala celotni znesek. Združene države so dobile le 8% onega zneska, ki so ga pričakovale 15. t. m.

Italijanski izvozniki iz Jugoslavije bodo plačevali v dinarjih

si bo pooblaščenca banka certifikat pridržala, drugače bo pa na njem zapisala samo izkoriščeno vsoto in certifikat kupcu vrnila.

Vprašanje kontrole uvoza učinkovitih dinarjev in dinarskih čekov v našo državo je urejeno na ta način, da se morajo certifikati, ki jih izdajo »Istituto Nazionale per i Cambi con l'Estero« v Rimu in podružnici »Banca d'Italia« v Testu in na Reki, predložiti obenem z učinkovitimi dinarji odnosno dinarskimi čeki v pregled na naših obmejnih carinarnicah v svrho potrdila o vsoti uvoženih učinkovitih dinarjev, odnosno dinarskih čekov.

V zvezi s tem je carinski oddelek naložil carinarnicam, da na vsakem prijavljenem certifikatu označijo, kolikšen je znesek učinkovitih dinarjev, odnosno dinarskih čekov, ki je uvožen po tem certifikatu. To morajo potrditi s pečatom in podpisom upravnika carinarnice.

Občni zbor Trgovskega društva »Merkur«

Ljubljana, 16. junija.

Nocoj ob 8. uri je bilo v Trgovskem domu zborovanje Trgovskega društva »Merkur«, ki se ga je udeležilo primerno število zborovalcev. Občni zbor je otvoril predsednik dr. Fran Windischer z daljšim in pomembnim govorom, h kateremu se še vrnemo. Zborovalci so s toplim aplavzom odobrili vse številne misli, ki jih je dr. Windischer v svojem govoru razvil.

Tajniško poročilo je podal g. Agazola, ki se je med drugim spominjal umrlih članov Kollmanua, Delacorde, Ebenspangerja, Dobriča in Trdine, katerih spomin so počastili zborovalci s tem, da so vstali. Nato je tajnik poročal o posredovalnici za delo, ki beleži prav lepe uspehe, o podpornem skladu, o učnih tečajih za jezike, o knjižnici, o »Trgovskem Tovarišcu«, o trgovskem kotledarju, o raznih publikacijah, o nabiralni akciji, ki je prav lepo uspela in o drugih društvenih zadevah.

Blagajniško poročilo je podal g. Josip Krek. Iz poročila je razvidno, da je imelo društvo lani 116.000 Din izdatkov in 114.000 Din dohodkov. Premeženje društva znaša 190.000 Din, lastna imovina sama pa 57.000 Din. Imovina se je lani zvišala za nad 4000 Din. Podporni sklad ima 67.000 Din premoženja in je lani izdal podpor v znesku 5400 Din.

Predsednik dr. Windischer je izrekel zahvalo marljivemu tajniku Agnoli in vestnemu ter skrbnemu blagajniku Kreku, ki je tudi skrben gospodar. Poudarja pa tudi zasluge urednika g. Josipa J. Kavčiča, ki že 10 let ureja »Trgovskega Tovarišca«. Zborovalci so vse tri nagradili s prisrčnimi ovacijami.

Za predsednika je bil nato z ovacijami izvoljen dr. Fran Windischer, za podpredsednika g. Josip J. Kavčič in g. Škrjanc, za predsednika društvenega razsodišča dr. Ferdinand Majaron. Za preglednika računov sta bila izvoljena dosedanja, prav tako je bil izvoljen soglasno ponovno vse stari odbor, le g. Drago Rak je bil izvoljen na novo.

Občni zbor je sklenil, da ostane pri starem glede ustanovnine, članarine in pristopnine.

S tem je bil dnevni red izčrpan in je predsednik dr. Fran Windischer zaključil lepo uspeši občni zbor.

Poroka španskega princa

Pariz, 16. junija. Iz Lozane poročajo, da sta tja prispela roditelja zarodkence Asturskega princa gđ. San-Petro. Poroka španskega princa in mlade Kubanke se bo vršila te dni v Onchyju blizu Lozane.

Zasedanje senata

Belgrad, 16. junija. Na današnji dopoldanski seji senata je bilo, da je skupščina poslala senatu v pretres zakonski osnutek o spremembah in dopolnitvah zakona o likvidaciji agrarne reforme na veleposestvih ter o spremembah in dopolnitvah zakona o ureditvi agrarnih odnosajev v južni Srbiji in Crni gori. Ker zahteva kmetijski minister za zakonski osnutek nujnost, ki jo senat sprejema, je bil takoj izvoljen odbor za proučevanje tega zakonskega predloga. V odboru so od Slovencev izvoljeni: dr. Miroslav Ploj, Ivan Hribar in dr. Janko Rajer, od Narodnega kluba pa dr. Zelimir Mažutanič in dr. Stanko Sverijuga. Odbor mora proučiti oba zakonska osnutka do ponedeljka. Nato je bilo predčitanih več prošenj in pritožb, med drugimi tudi prošnja Združenja stanovanjskih najemnikov iz Maribora radi pravične rešitve stanovanjskega zakona.

Nato so prešli na dnevni red, na pretres poročila odbora za proučevanje letalske konvencije med kraljevino Jugoslavijo in republiko Avstrijo, s katero se razen letalske linije preko Maribora določita še dve, in sicer linija do Ljubljane z zvezo z Zagrebom in z zvezo z mednarodnim letalskim pristanišcem v Celovcu ter druga ob železniški progj pri Spodnjim

Dravogradom. Konvencija je bila sprejeta. Nato so prišle na vrsto razne konvencije med Jugoslavijo in Romunijo. Konvencije so bile soglasno sprejete. Kot zadnja točka je bila na dnevnem redu zakonski osnutek o prenosu premoženja sokolskega društva Dušan Silni na Sokol Alatica, ki je bil soglasno sprejet. Ob 3 na 12 je bila seja zaključena in prihodnja napovedana za 5. ura popoldne z dnevnim redom: poročilo odbora za proučevanje zakonskega osnutka o organizaciji gosilstva. Na popoldanski seji je bil ta zakonski načrt soglasno sprejet. Prihodnja seja senata bo v torek z dnevnim redom: pretres zakonskega načrta o likvidaciji agrarne reforme.

Občinske volitve

Belgrad, 16. junija. Z. Po novem občinskem zakonu se bodo nove občinske volitve vršile v moravski banovini dne 30. junija. V službenem listu moravske banovine je objavljena uredba o sestavi kandidatnih list in o delu volivnega odbora ter o postopku pri glasovanju na volitvah v smislu uredbe banskega sveta moravske banovine od 14. t. m. Ta uredba je stopila snooč v veljavo.

Likvidacija agrarne reforme

Narodna skupščina je te dni sprejela zakon o končni likvidaciji agrarne reforme. Novi zakon določa izpremembe in dopolnitve k zakonu o likvidaciji agrarne reforme na veleposestvih z dne 19. junija 1931 in njegovimi dopolnitvami dne 15. decembra 1931.

Najvažnejše določbe novega zakona so naslednje: Zemljišča, katera so kmetje kupili ali pa pridobili z uzukacijo ali zamenjali s svojim pred 27. februarjem 1919, pa niso bile te lastniške izpremembe izvedene v zemljiški knjigi, niso objekti agrarne reforme. Zemljišča pa, ki jih je dobil veleposestnik v zameno od kmeta, so sestavni del posestva. Kot obdelavno zemljišče se bo ekspropriiralo tudi ono gozdno zemljišče na relativnih gozdnih tleh, ki je bilo do uveljavljenja tega zakona odvojeno v svrho agrarne reforme. Po potrebi, v sporazumu z ministrom za gozdove in rudnike, se razlasti tudi ono zemljišče na relativnih gozdnih tleh, ki se na dan uveljavljenja zakona nahaja nad 5 let pod poljedelsko kulturo. Posesiva in zgradbe, v kolikor se po čl. 14. tega zakona ne puste veleposestnikom v širši maksimumi, ki se pa morejo porabiti za javne državne in občinske svrhe, nahajajo se pa v okolici razlastčenega zemljišča, se morejo razlastiti v korist subjektov po čl. 25. tega zakona. Gospodarske zgradbe se razlaste, v kolikor bodo odgovarjale gospodarskim potrebam agrarnih subjektov in v kolikor niso lastniku potrebne za vodstvo gospodarstva na delu posestva, ki mu je puščen.

Političnim občinam pripada maksimum 100 kat. orazol orane zemlje, v kolikor te površine že niso izločene.

Na cerkvenih veleposestvih v Sloveniji, katerih gozdovi prekašajo 1900 ha, se razlaste gozdovi po odredbah tega zakona v roku 6 mesecev od uveljavljenja tega zakona. V ostalih okrajih po čl. 2. tega zakona more kmetijski minister po pogojih

Iz učiteljske službe

Belgrad, 16. junija. Iz 8. v 7. položajno skupino so napredovali sledeči učitelji in učiteljice: Ivana Debeljak, Ribnik, Marija Deduš, Ludbreg, Terčizija Detoni, Begunje, Serafina Dago, Jesenice, Avrelija Šiler, Doblič, Marija Sifer, Židani most, Justina Tot, Novo mesto, Marija Tavzes, Lipa, Ivan Trojer, Velenje, Josip Rudež, Trbovlje, Ciril Ravbar, Stari Vid, Justina Rodič, Stopiče, Ivanka Rakovec, Velenje, Vida Rudolf, Ljubljana, Ivanka Lečnik, Gornja Sv. Kungota, Ludvik Burja, Kostonjevia, Rihard Burha, Gornja Radgona, Marija Brandšter, Goraji Tuhanj, Marija Benedik, Bled, Danica Černe, Bled, Antonija Škerlj, Marija Cizelj, Mekinje, Mirko Čujnik, Lokovec, Albin Ogorelec, Ljubljana, Alojz Zagar, Bočina, Marija Lešnjak, Čatež, Avgusta Lobe, Lipoglava, Rada Lukani, St. Vid, Ana Ljubič, Koprivnik, Branko Ljubič, Koprivnik, Milan Pavlovec, Cerklje, Vinko Morderdorfer, St. Jur pod Kumom, Florentina Medlica, Slovenska Bistrica, Vladislav Mlekuš, Bohinjska Bela, Helena Petje, Hajdina, Ana Pastor, Miroslav Prezelj, Ljutomer, Avgust Petriček, Sv. Vid, Ljudmila Setina, Sv. Vid, M. Sulin, Toplice, Terčizija Turk, Stelečarje, S. Tavčelj, Griže, Franjo Remic, Vrh pri Sv. Troh kraljih, Zora Mlekuš, Krog, Viktorija Rebolj, Trta, Marija Ribič, Stihova, Angela Česnovar, Dobropolje, Roza Krišec, Stari log, Karol Suncin, Celje, Angela Strešnjak, Jarenina, Josko Sinik, Dob. Zdravko Sotosek, Sv. Rok, Malica iFlinčič, Senica, Simon Grašek, Dol. Lendava, Stanko Gradišnik, St. Ilj pri Velenju, Franca Hafner, Kropa, Milan Groznik, Hrastnik, Vera Divjak, Ljubljana, Amalija Dub, Sv. Trojica, Marija Dolenc, Planina, Ivanka Kefer, Brežice, Franjo Lubej, Ljutomer, Jeliska Rismal, Slov. Bistrica, Ivan Debeljak, Ribnica, Anton Vega, Trbovlje.

Belgrad, 16. jun. I. Iz 7. v 6. položajno skupino so napredovali sledeči učitelji in učiteljice: Franja Zigon, Ljubljana, Alfonz Turko, Strihova, Alojzij Berce, Sv. Jakob ob Savi, Martina Štuk, Stale, Franc Rant, Šmarino, Marija Rehar, Maribor, Josipina Rogina, Šmarino pri Slovenjgradu, Roza Robičič, Ljubljana, Marija Dominkuš, Gornja Radgona, Ivan Dekleva, Vrhnika, Dora Vinšek, Maribor, Antonija Vavpot, Slovenjgradec, Justina Veber, Zalna, Miroslav Belhar, Središče ob Dravi, Armela Vrenšak, Nevlje, Marija Verk, Rogška Slatina, Alojz Zege, Središče, Miroslav Čohert, Ljutomer, Ana Zabuškovec, Celje, Leopoldina Vodopivec, Toplice, Josipina Antik, Rogška Slatina, Marija Jager, Štore, Ivo Jančič, Cerkevce, Ivanka Justin, Tunjice, Karel Jakopič, Sladki vrh, Štefan Boretoš, Ptočča, Berta Pikuš, Dol. Lendava, Pavla Pelko, Toplice, Ignac Pelha, Frankolovo, Mara Pimat, Novo mesto, Ana Piano, Celje, Anton Pregelj, Stari Lovrenc, Polona Prebežšek, Breze, Olga Pivec, Zalec, Ivan Mihelič, Črnuče, Josipina Mavrič, Novo mesto, Fr. Milinšek, Velenje, Avgust Minkuš, Ljubljana, Amalija Minčelj, Ljubljana, Teodor Mejak, Toplice pri Zagorju, Marija Rudolf, Hajdina, Alojz Rošker, Vitanje, Ivan Rupet, Smlednik, Tinca Turkovič, Jesenice, Franciška Škof, Maribor, Janko Škofec, Ljubljana, Friderik Božnar, Stari Vid, Julija Bantal, Muta, Tekla Bukner, Bled, Anton Vošnjak, Moste, Antonija Kovač, Celje, Simon Koblar, Ptujaska gora, Ana Kosce, Trebnje, Viktor Kovač, Celje, Ivanka Klemenčič, Velika Nedelja, Josipina Kobl, Rakek, Ivan Križaj, Cerkevce, Marija Kovač, Hrušica, Ar-

zakona na veleposestvih, razen onih, ki spadajo pod stavek 3. čl. 11. razlastiti največ do 25% onih gozdnih posestev, ki na posameznem posestvu znašajo več kot 1000 kat. orazol.

Cena po čl. 28. se odreja na ta način, da se stari čisti katastrski dohodek zemljišča 2. razreda katastrske bonitete, izražen v kronah, pomnoži s količnikom 140, za zemljišča, ki plačajo vodno doklado, s količnikom 120, tako dobljena vsota je dinarska cena za 1. razred agrarne cenitve.

Agrarni subjekti iz čl. 19., 20., 22. in 27. tega zakona morajo plačati razlastično zemljo v njih korist v roku 30 let s 5% letnih obresti. Do končnega izplačila bo postavljena hipoteka na razlastčenih nepremičninah. Za razlastično zemljo v korist agrarnih subjektov iz čl. 21. tega zakona plača odškodnino država, izvemši za ona površina, ki se razlasti v njih korist nad kompetenco, določene v čl. 3. zakona o dobrovoljih z dne 31. avgusta, odn. izpremembami z dne 13. septembra 1930.

V fond plačujejo agrarni interesi 4%, 2% 30 dni po prejemu razlastičnega odloka, če ga pa ne plačajo, to ponemci, da interesi ne reflektira na zemljo. Drugi del 2% se plača v dveh letih. Revizija subjektov, v katerih korist se po čl. 19. tega zakona razlasti zemlja, se ne bo izvedla, razen, če dolični nima značaja agrarne subjekta.

Za novo osnovane cerkvene občine in rimskokatoliške župnije se morejo v njih korist, toda za stavbišča cerkva, župnih domov, za vrlove in pokopališča razlastiti površine do 60 kat. orazol skupno. Za šole in šolske vrlove se more razlastiti površina do 6 kat. orazol zemlje v korist pristojne upravne občine, ki je dolžna to zemljo prevzeti.

Vse terjatve agrarnih zajednic in njih zvez se morajo istočasno z izvedbo tega zakona vknjižiti, za dobrovoljee na prvem mestu.

Končno je minister za kmetijstvo pooblaščen izdati k zakonu sedem pravilnikov, razveljavijo pa se sedanji štirje.

mela Koželj, Bodova, Josip Kutnik, Maribor, Draga Kupljenik, Božna ob Dravi, Ivan Stipovec, Vače, Marija Smolič, Smarje, Ana Srijenc, Celje, Branišlav Skebe, Novo mesto, Pavlina Štolja, Kočevje, Janko Gačnik, Guštanj, Ivan Gabrček, Guštanj, Kristina Hafner, Jesenice, Rafael Hrovat, Žužemberk, Marija Haitbcek, Senovo, Julijana Hribar, Radvanje, Drafolja Farazin, Dol. Lendava, Josip Fon, Celje, Avgust Dostal, Ljubljana, Ciril Deikot, Razborje.

Belgrad, 16. junija. I. Prestavljeni so: no tehnični oddelek kraljeve banke uprave v Ljubljani Slavko Vidmar, tehnik pri okrajnem načelstvu v Celju; na poštni urad Stari trg pri Rakeku Ivan Krajc iz Dobrne; v Dobrno Justina Ferjančič iz Ptujja; v Ptuj Marija Praznik iz Novega mesta.

Nova železniška tarifa

Belgrad, 16. jun. V zvezi z objavo nove železniške tarife, ki stopi v veljavo 1. julija t. l., smo dobili iz prometnega ministrstva tole pojasnilo:

Ker so železniške tarife za prevoz blaga zaradi mnogih izprememb in dopolnitev postale nepregledne, je železniška uprava sklenila objaviti novo izdajo teh tarif. Nove tarife so izdelane po načelu, da se prenesejo vozninske postavke sedanjih lokalne in pristaniske tarife, razen vozninskih postavk št. 32 in 35, ki se niso mogle prenesti zaradi sistema nove tarife. Za predmete, ki so tarifirani v teh postavkah, so določene v novi tarifi druge postavke. Razen tega so vnešene med obstoječe postavke še nove vozninske postavke, ako je obstajala med posameznimi postavkami velika razlika. Za vagnoske tovore po 5000 kg so izdelane nove postavke tako, da so v nekem razmerju s postavkami za 10.000 kg. Zato bo pri dražjih postavkah nekoliko manjše povečanje, pri cenejših pa nekoliko manjše znižanje.

Za brzovozno blago se bo voznina izpremenila kakor za počasno blago s 50 odst. zvišanjem. Zato se bodo pri brzovoznem blagu tarife nekoliko znižale. Vse postavke so zaokrožene na 10 par ali več.

Pri tarifnih doličih in nomenklaturi klasifikacije blaga, se je železniška uprava držala obstoječih načrtov z manjšimi izpremembami in dopolnitvami. Glede načrta tarife, ki mu je namen povečati železniške dohodke, bo tarifni odbor nadaljeval svoje delo prihodnji teden, kakor je to bilo že objavljeno.

24 letal čez ocean

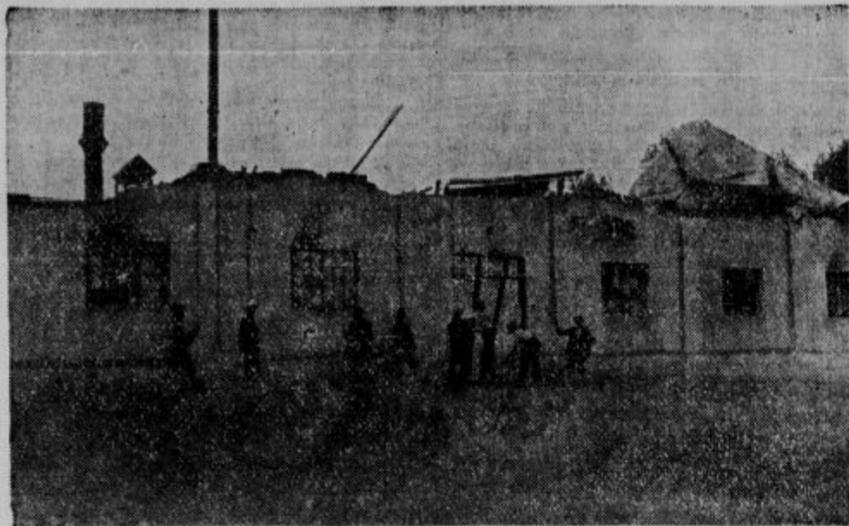
Rim, 16. jun. (a) 24 letal Balbove eskadre za polet čez Atlantik še zmerom čaka v Orbetellu. Pričakujejo, da bo eskadra odletela v nedeljo, če bo vreme ugodno, pa že v soboto. Zastopniku komunistov je Balbo izjavil, da se bo njegova eskadra ustavila na tehle točkah: v Amsterdamu, Londonderryju, Reykjaviku, Sandwich-bayu, Schedulingu, Montrealu in Cikagu. Dalje je Balbo izjavil, da bo rajši polet prekinil, kakor pa da bi tvegaj življenjsko moštva, če bi bile atmosferske razmere posebno neugodne.

Matterna pogrešajo

Newyork, 16. junija. (a) Associated Press poroča iz Noma na Aljaski, da še zmerom nimajo nobenih vesti o letalcu Matternu, ki leti okoli sveta. Kolikor je imel bencina s seboj, sodijo, da ga je moral še pred več urami porabiti. Mislijo, da je pristal leje v puščavi.

Velik požar v Grosuplju

Tovarna motvoza v plamenih — Strela povzročila požar

Grosuplje, 16. junija.

Snoči ob 21.15 je nenadno začelo goreti v tovarni motvoza in vrvarni in sicer v poslojpu, v katerem je terilnica, čistilnica in klopčičarna. Požar je nastal v čistilnici pod stropom.

Najprej je ogenj zagledal neki vrvar, ki se njuje v tovarni. Ta je hitro obvestil ravnatelja g. Dularja, ki je ravno legel k počitku. Oba sta hitela na kraj ognja in ga skušala pogasiti ter rešiti, kar bi se dalo. Pomagal jima je tudi nočni čuvaj. Vendar pa je bil njihov trud zaman, kajti v istem hipu je pričelo goreti tudi v terilnici, kjer je polno lahko gorljivih predmetov in je bila zaradi tega takoj vsa v ognju.

Izmed gasilcev so bili prvi na mestu iz Grosuplja s svojo brigadno in so se izkazali zelo požrtvovalne; saj se je največ treba njim zahvaliti, da se požar ni razširil naprej. Za njimi so prihiteli še gasilci iz Ponove vasi, St. Jurija, Zalne, Šmarja in še nekatere druge. Vendar pa niso mogle vse brigadne stopiti v delo, ker je primanjkovalo vode. Da bi se preprečila še večja katastrofa, je g. Dular telefonično poklical iz Ljubljane poklicne gasilce z njihovo brigadno. Vendar pa so ti prispeli na kraj nesreče precej pozno, ker menda niso mogli takoj najti g. župana, da bi jim dal dovoljenje. Brigadna sploh ni stopila v akcijo, ker je glavna nevarnost že minila, pač pa so pomagali pri podiranju gorečih delov. Gašenje je zelo oviralo to, ker v tovarni ni bilo nikake razsvetljave, kajti že takoj v začetku je bil prekinjen vod, obenem pa je bil tudi transformator od strele nekoliko poškodovan.

Razen stavbe same, ki je bila nedavno prekrita z novo opeko, je zgorelo precej prediva, lanu in konoplje, v čistilnici pa tudi že storjeni motvoz, ki je bil namenjen za skladišče. Dalje je zgorelo pre-

cej jermenov za pogon, uniceh je devet strojev, trije električni motorji in dinamo, tako da tovarna, ki je last Ljubljanske kreditne banke, trpi veliko škodo, ki je približno cenjena nad pol milijona dinarjev in ni popolnoma krita z zavarovalnico. Katastrofa in škoda bi bila lahko še dosti večja, če bi se požar razširil še na predilnico in strojnico, v kateri stoji stroji za pogon in deloma za razsvetljavo tovarne, in ki je od terilnice loči samo tanek vmesni zid. Zato so gasilci skušali na vsak način presekati pločevinasto streho in tako prekiniti zvezo med obema stavbama. To se jim je po velikem trudu tudi posrečilo.

Vzrok požara še ni točno ugotovljen. Vsi pa so prepričani, da je ogenj nastal od strele, kajti včeraj popoldne in proti večeru so bile v grosupeljski okolici velike nevihte z gromom in treskom. Po nekaterih hišah so varovalke celo večkrat pregorele od strele. Tako je bil tudi transformator v tovarni pokvarjen. Vsekakor radi navadnega kratkega stika požar ni mogel nastati, ker ta dan in prejšnjo noč tovarna ni obratovala in ni nikjer po teh objektih gorela luč ali bil tok vobče vključen. Potemtakem je najbrž strela udarila v napeljavo, kar potrjujejo nekateri očividci, in je potem v čistilnici iskra nekje preskočila, pri tem pa povzročila ogenj.

Tovarna nekaj časa ne bo mogla obratovati in je tako precej delavcev prišlo ob zaslužek. Ker je tudi zidovje precej poškodovano, ne bo tako hitro vse popravljeno. Zlasti trpi tovarna občutno škodo, ker ji je zgorel velik stroj v čistilnici, kajti nov bo stal skoraj približno četr milijona. Želimo le, da se vse zopet čimprej obnovi in popravi, da bo naše delavstvo lahko zopet zaslužilo svoj borni kruh.

O vzrokih slabih učnih uspehov na srednjih šolah

Jugoslavenski list v Sarajevu je prinesel poročilo, da je letos na gimnaziji v Mostarju ob zaključku pouka v IV. razredu od 63 učencev jih delniativno padlo 34, to je 54 odstotkov; ostali so izdelali oziroma dobili splošni izpit iz enega predmeta. Zanimivejši nego ta statistika je pa razgovor dopisnika omenjenega lista z ravnateljem mostarske gimnazije Lazarjem Kondićem o vzrokih slabih uspehov. Naj navedemo iz njega nekatere misli — saj tam navedeni razlogi veljajo v večji ali manjši meri tudi za nas. Dasi smo mogli letos poročati o prav lepih učnih uspehih na nekaterih gimnazijah (n. pr. na celjski), moramo vendar v splošnem reči, da pojovni učni uspehi dostikrat prav znatno zaostajajo za predvojnimi.

Na prvem mestu navaja g. Kondić, da je neuspeha nekaterih četrtošolcev krivo — pretirano gojenje nogometa; če je dijak redno vsako popoldne na igrišču, ne ostane zvečer za učenje ne časa in ne potrebne spočitosti. Pa tudi dijaki, ki niso zaposleni pri nogometu, izgube šolsko leto dostikrat radi tega, ker se začno resneje učiti šele proti koncu šolskega leta. Starši vidijo sina, kako se trudi recimo od velike noči dalje, in se čudijo, da fant kljub temu ne izdela; šola pač traja devet mesecev, ne enega ali dva, in ako dijak zamudi čas, ko bi si bil moral osvojit v nekaterih predmetih temeljne osnove znanja, izgubi s tem tudi veselje do učenja in premnogokrat tudi možnost, da bi z uspehom študiral novo tvarino, ker se mu pri

učenju neprestano odpirajo praznine iz prejšnjih lekcij, ki bi jih bilo treba naknadno mašiti. In tu pridemo do tiste točke, radi katere smo se ozrli na poročilo Jugoslavenskega lista: da se dijaki poprej niso v toliki meri zanemari ali šolskim letom, za to je imela mnogo zaslug — šolnina. Če je dijak padel v prvem polletju (v februarju), je to veljalo 40 kron, recimo okroglo 500 Din. Starši so to videli vnaprej, pa so svojim otrokom dostikrat preskrbeli inštruktorja že v decembru, češ, bolje je porabiti denar za inštruktorja ko za — šolnino.

Sedaj imamo tudi šolnino. Če bi se vprašali, ali šolnina tudi sedaj kaj vpliva na učne uspehe, bi morali reči, da prav malo. Res je, da je sedaj radi šolnine študiranje dražje in da je torej izgubljena šolskega leta še bolj škoda ko poprej. Jasno pa je, da je prejšnji sistem šolnine vplival dosti učinkoviteje, ker je strah pred šolnino deloval že sredi prvega polletja in ker se je bilo mogoče šolnino izogniti. Za redno učenje se je torej — vsaj indirektno — dobila neka nagrada. Cilj srednje šole je gotovo tudi ta, da se nauči mladina na redno in vztrajno vršenje svoje dolžnosti. V tem oziru je nekdanji način šolnine nesporno vzgojno vplival. Nikdo ni proti šolnini — tudi izdatni — ki jo plačujejo res premožni učenci; pri drugih naj bi se pa uvedla šolnina samo za tiste dijake, katerim je — potrebna za njihovo vzgojo.

bo pa pozneje. Doslej nisem mogel dobiti duhovnika, ki bi zaporedoma dve nedelji mesto mene opravljal. Mislim sem, da ga v Ljubljani dobim, kadar hočem, in je tudi v Ljubljani več duhovnikov v pokloju, a vsak ima kak tak ovrhek, da ne more priti. Do nekega sem se obrnil, s katerim sva prav znana — sva bila skupaj v semenišču, pa mora vsak dan imeti sv. mašo pri sv. Jakobu...¹ Bavarska je katoliška dežela, Prusija pa večji del luteranska. Luterani nas ne sovražijo... in sami pravijo: luteransko je lažje živeti, katoliško pa bolj srečno umreti. Enkrat sem z nekim luteranom skupaj prišel in sem mu dejal: »Ne vem, kako bo kaj za nebesa.« Je pa dejal: »Vi pridete gotovo.« Sem rekel: »Upam, pa vendar ne vem, se bojim.« Je pa dejal: »Jaz jamčim, da pridete v nebesa; v nebesa pridem tudi jaz, vi pa še prej.« Luterani pridejo tudi k naši maši in molijo pri maši in pravijo katoličanom: le ubogajte, le ubogajte, kar vas duhovniki uče. Če jih boste ubogali, boste za nebesa še več storili, kakor je treba.

Jutri² je očetov god, jutri 14 dni bo pa Jernejev. Voščim jima vse dobro za njiju godova. Še bogastvo jima želim, dasiravno človek na tem svetu ne potrebuje nič drugega ko živče, obleko, stanovanje, dobro ime, zdravje, pobožno življenje in upanje v Boga. Če ima vse to, je srečen, bogastva mu ni treba. Pa jima tudi bogastva želim in to zato, da bi mogla storiti več dobrega. Če človek ljubi Boga čez vse in svojega bližnjega kakor samega sebe, mu je tudi bogastvo koristno, če tudi ne potrebno. Koristno mu je, ker more z njim več dobrega storiti. Zato si mora človek prizadevati tudi za častno, da bo več dobrega storil. Na Turškem je bil neki revni Turek; je pa rekel svojemu cesarju, ki ga je srečal: »Ali je res, kar turško sv. pismo govori, da smo si vsi Turki bratje med

¹ Do tega potovanja ni prišlo, ker H. ni mogel dobiti namestnika.
² Prvi del pisma je bil gotovo pisan dva dni prej ko drugi del.

Strela udarja in ubija

Več človeških žrtev

Ljutomer, 15. junija.

Deževno vreme zadnjega časa je skoraj vedno združeno z nevihtami, nalivi, viharjem, gromom, strelo in točo. Ljudje bi radi spravljali in kosili seno, pa ne morejo sušiti. Poročali smo že o nesreči, ki bi se bila kmalu zgodila preteklo soboto. Smodiševi iz Ljutomera so sušili na travniku seno. Prišla je nevihta in strela je udarila baš v drevo, pod katerim je vedrilo pet ljudi. Vsi so omamljeni in ožgani popadali na tla, prestrašeni do smrti. A ostali so pri življenju. Požarni avto jih je odpeljal na dom.

Pred par dnevi je udarila strela v zvonik Ljutomerske cerkve, se v sredi ločila od strelavoda in preskočila na sosedno Vrablovo hišo, poškodovala dimnik in električno napeljavo v hiši, da so popokale žarnice.

Včeraj je strela zahtevala celo smrtno žrtev. Udarila je v hišo nagornjaka Karbe na Kamenščaku, pokvarila streho in zadela še mlado domačo gospodinjico, ki je zunaj na podstenu pripravljala solato za večerjo. Žena se je mrtva zgrudila na tla. Zapušča štiri otročiče. Nepričakovana smrt uboge žene je pretresla sososko. Nevihte trajajo naprej. Ljudje so v strahu.

Črnomelj, 14. junija.

Letos strela v Beli Krajini hudo razsaja. Preteklo soboto proti dvanajsti uri se je nebo nad Vojno vasio zelo potemnilo. Bliski ko neprestano švigali. Otroci so se stiskali k materam in skupno z njimi jokali, močje pa so se križali in s strahom pogledovali v grozeče nebo. Mestni grobar se je pravkar odpravil v cerkev zvonit proti hudi uri. Njegova hčerka pa se je mudila v kuhinji in pripravljala lonec na ognjišče. Hipoma se je strašno zabliskalo in obenem počilo. Hčerki je vrglo lonec

v kot, sama pa je padla omamljena na tla. Šele po dveh urah se je zavedela. Strela je predrila strop na petih mestih.

Dr. Malerič, zdravnik v Črnomlju, je imel radio spojen z anteno. Strela nepričakovano udarj v anteno, zdrobi aparat, polomi omaro in ožge stensko sliko. Istočasno pa je strela rogovihila po trgovini g. Šterka (Koren) v Črnomlju, po družnici Ljubljanske kreditne banke in po pošti. Vendar pa ni napravila posebnih poškodb razen pri zdravniku. Vmes je pa lil dež in padala toča. Meščani ne pomnijo tako groznega dneva kakor je bil ta.

V ponedeljek popoldne so v Zilji pri Črnomlju oče, mati in hčerka okopavali na njivi koruzo. Oblaki so potemnilo nebo, začelo se je bliskati in grmeti. Dekle pripoveduje: »Vrgio me je na tla. Ko sem se zavedla, sem zagledala poleg sebe ležečega očeta in mater. Pristopila sem k njima in opazila, da sta mrtva. Mene je strela samo omamlila in ožgala nekoliko nogi.« — Pokojna sta bila zavarovana v Ameriki za 2000 dolarjev. Zapušča poleg 19 letne hčerke, ki je bila ostala pri življenju, še mlajšo sestro in brata.

Požar v Vel. Gabru

St. Vid, 14. junija.

V torek 13. junija ob pol treh zjutraj je izbruhnil ogenj v gospodarskem poslojpu Alojzija Zupančiča v Velikem Gabru. Vse je bilo v globokem spanju. Zato so mogli rešiti samo živino, nekaj voz in mlatilnico. Streha, ki je bila slamanata, je popolnoma zgorela. Tudi kašča in manjše poslopje je uničeno. Hiša, ki je krita z opeko, so rešili gasilci, ki so prihiteli iz St. Vida.

Sumijo, da je zanetil ogenj kak tujec, ki je iskal prenočišča. Poslopje je bilo zavarovano.

Razstava meščanske šole v Št. Vidu nad Ljubljano

Kakor vsako leto, je priredila tudi letos meščanska šola razstavo. Letos je razstavila zaradi predčasnega zaključka pouka le risbe ter deška in deklška ročna dela. V prvi sobi so bile razstavljene risbe in deška ročna dela. Človek ostrmi: koliko lepote, bogastva barv, motivov, kakšno neomejeno kraljestvo fantazije, koliko sile in svežosti je v mladih dušah. Treba je le umetnika, da vse to vzdrži. Učiteljski akademičnemu slikarju Hvali Justu se je to sijajno posrečilo. Mi odrasli, ki nismo bili deležni takega pouka, skoraj verjeti ne moremo; par sto prekrasnih ornamentov, pa vsak drugačen motiv, drugačne barve, drugačna kompozicija — vsak individualen izliv otroške duše: nežnost, moč, usmerjenost, razboritost itd. Hvaležno bi bilo po teh risbah študirati značaje, tako neposredne in svojske so. Ne morem reči, kateri ornamenti so lepši: ali narodni ali geometrični ali živalski ali rastlinski ornament, ker sem pri vseh občudoval samo bujno fantazijo, silno natančnost in marljivost šolske mladine. Kaka globočina, moč in poezija je v jugoslovanskem narodnem ornamentu, kako prekrasni ornament se dajo vztrajati iz običajnih geometričnih oblik; iz linij malega hroščka, metulja ali miške — kakšne čudovite nove kompozicije linij in barv. Še celo iz linij uši — prelepa nova stvaritev.

Prav je, da goji meščanska šola v toliki meri ornament, ker je najvažnejše za praktično življenje: natančnost, vestnost, ročnost, podlaga za stro-

kovno risanje. Zelo mnogo je razstavljenih tudi silhuet in nekaj prav dobrih pokrajinskih slik. Omeniti moram še prav posebno prekrasne narodne ornamente, ki so risani na steklo (tase). Ročno delo se goji prav smotreno, ker so razstavili učenci izdelke iz najrazličnejših tvarin: glina in mavce (sadjje, listi, živali, portreti), kartonaža (mape, albumi za slike in cvetlice, kape za igro), pletenje (košarice iz raznih geometrijskih oblik), les (šatulje, mizice, stolčki v narodnih motivih). Tudi pri deklškem ročnem delu so bile zastopane najrazličnejše tehnike. Prav posebno so ugajali prti z narodnimi motivi. Razstavljen je bil tudi načrt za novo šolsko zastavo, ki ga je iz prijaznosti naredil domačin cand. arh. ing. T. Štrukelj. Načrt za zastavo je moderen, v obliki banderica; na eni strani ima sliko svetnika, na drugi pa napis: Te troje najvišje: mati, domovina, Bog. (Cankar.) Šoli in mladini na uspehu častitamo. V.

V Skopljé na treznostni kongres

Od 30. junija do 2. julija bo v Skoplju V. jugoslovanski treznostni kongres, na katerem bo zastopana tudi »Sveta vojska« po svojem predsedniku. Ker je za udeležence kongresa dovoljena četrtinska vozina, bo marsikdo rad izkoristil to priliko, da si ogleda Dušanovo prestolnico in njeno bližino in daljnjo okolico. Določeni so skupni izleti: na Ohridsko jezero, na Kosovo in v Metohijo, v manastir »Matka«, v »Prizren itd. Veliko zanimivosti, zgodovinskih kraji, kamor bo koga bolj vlekle srce!

Iz Ljubljane odpotujemo 29. tm. ob 0.40, če se udeleženci ne odločijo za drug vlak, kar je stvar razgovora.

Program kongresa je sledeči:
V petek 30. junija: sprejemanje gostov na kolodvoru ob prihodu vsakega vlaka. Ob 21 razgovor in medsebojno spoznavanje udeležencev v dvorani pri Učiteljski šoli.
V soboto 1. julija: Ob 8 občni zbor »Saveza trezne mladine« v dvorani Prosvetnega doma (Ulica Kraljeve Marije). Ob 15 istotam občni zbor »Jugoslav. saveza treznosti«. Advokat Momčilo D. Janković predava na obč. zboru o temi: »Metode dela v našem pokretu«. Ob 20.30 zabavni večer s koncertom v dvorani Narodnega gledališča in predavanjem. Dr. Hranislav M. Joksimović predava o temi: »Alkohol v epskih narodnih pesmih o Kraljeviču Marku«.

V nedeljo 2. julija: Ob 9 svečano zborovanje V. jugoslovanskega treznostnega kongresa v veliki dvorani Oficirskega doma pod predsedstvom dr. Andra. Stamparja, predsednika »Jugosl. saveza treznosti« iz Zagreba.

Referati: 1. Sedanje stanje treznostnega pokreta po svetu — Derviš M. Korkut, kustos Narodnega muzeja v Cetinju. 2. Kaj lahko stori žena za zmato treznosti — dr. Desanka Ristović, šefinja Drž. šolske poliklinike v Zagrebu. 3. Treznostna propaganda po vaseh — Ljubinko Miličević, učitelj v Mihajlovcu pri Trziniku.

Po zborovanju skupno slikanje vseh udeležencev in obhod po mestu. Popoldne izleti.
Voznina s potniškim vlakom iz Ljubljane do Skoplja znaša Din 96.25. Podrobna pojasnila v pisarni »Svete vojske«, Tyrševa (Dunajska) cesta 17. Prijave se sprejemajo do 20. t. m. do 18 zvečer. Kdor gre z nami, naj ne odlaš s prijavo! Za legitimacijo se plača ob prijavi 20 Din. — »Sveta vojska«.

Pisma Primskovskega gospoda

VIII.

Da zdravljenje ne bo z menoj umrlo

Ljuba Filomena, da si mi zdrava!
Pridita z Jernejem na kvatno soboto k meni, se bomo kaj pogovorili, vaju bom bolj zdraviti naučil. Jaz sem že star, bi rad vaju prav dobro naučil, da zdravljenje ne bo z menoj umrlo, da bo še tukaj na zemlji ostalo; da bom drevo zasadil, ki bo še po moji smrti rodilo sad. Tako bi jaz rad. Predno boeta vidva umrla, pa tudi tako drevo zasadita in tako naj gredo dobra dela naprej do sodnjega dne. Več vama bo mogoče povedati v malo dneh, kot če bi vama sto pisem pisal. Ko zvečer ležem in na zdravljenje mislim, se mi včasih sanjajo zdravila. Kar se mi je sanjalo, sem neki ženski svetoval in pomagalo je. Od kod pa te sanje pridejo, ali pa to da, kadar me nevarnost zalezuje, vselej prej ugledam, da sem blizu prepavod: odkod to pride, ne vem. Ali človeška duša sama to občuti ali pa mu kak dober duh to razodene, angel varih ali pa kaka duša iz vic, ki me je prej v življenju ljubila in je ljubezen do Boga in to ljubezen, ko me je iz ljubezni do Boga ljubila, seboj nesla... ali je to tako ali tako, ne vem...
Se bi ti kaj pisal, pa neham, ker imam ravno sedaj priložnost, pismo oddati. Doli do mene pridita, se bomo že še kaj več ustmeno pomenili. Do tja in zmiraj, zdravi bodite!

IX.

Kar bližnjemu storimo iz ljubezni do Boga

Ljuba Filomena, da si mi zdrava.
Tvojo dopisnico sem prejel. Kar je odloženo, še ni opuščeno. Če zdaj ni mogoče iti na Bavarsko, brez datuma in podpisa.

¹ Brez podpisa

Ljubljanske vesti:

Praznik presv. R. Telesa v Ljubljani

Ljubljana, 16. junija.

Z vsa svečanostjo in s pravo krščansko pobožnostjo je Ljubljana včeraj slavila praznik Presv. Ročnega Telesa. V župnijah, kjer je bila procesija, to je v stolni župniji, v Trnovem in pri Sv. Petru ter po ulicah, koder so se procesije pomikale, so bile povsod hiše okrašene s brezovim zelenjem, okna skoraj vsa okrašena s cvetjem in s svečami, povsod so procesije šle skozi gost spalir gledalcev, ki so vsi izkazovali čast Najsvetejšemu.

V stolnici je bila ob 8 zjutraj pontifikalna sv. maša, ki jo je ob asistenci daroval generalni vikar g. kanonik Nadrah. Po službi božji se je razvila krasna procesija po središču mesta. Med službo božjo sta imeli dve vojaški četi pred cerkvijo častno stražo ter sta oddali salve strelcev.

V procesiji je bilo izredno mnogo rokodelcev z zastavo, krščanske mladine, prav v častnem številu so bili zastopani akademiki in starešine. Kakor običajno, so se tudi letos udeležile v velikem številu procesije kongregacije z banderi. Svetilk je bilo izredno mnogo. Ljubek je bil pogled na dečke in deklice, ki jih je bila dolga vrsta, čeprav so šli po 5 v vrsti. Posebno je bil občinstvu všeč Marijin vrtec, katerega deklice so imele venčke na glavi.

Procesije se je med drugimi udeležil ban dr. Marušič, rektor dr. Slavič, prorektor dr. Serko in še nekateri drugi vsuč. profesorji, dalje predstojniki raznih uradov in drugi odličniki. Občinski svet in župana je zastopal ravnatelj mestnega stavbnega urada inž. Prolovec v spremstvu dveh gg. občinskih svetnikov.

Najsvetejši je nosil ob številnih duhovniški asistenci prevz. knezoškof dr. Gregor Rožman. V sprevodu sta šli dve vojaški četi, ki sta ob blagoslovih dajali častne salve. Vojaška godba pa je med procesijo igrala primerne komade. Posebno lep je bil pogled na zbrane vernike pri blagoslovu na Kongresnem trgu, pa tudi pri drugih blagoslovih.

Pri Sv. Petru je v sredo zvečer kazalo, da bo procesija, ki je bila v zgodnjih jutranjih urah, motil dež. Tudi v četrtek zjutraj na vse zgodaj je kazalo na dež. Toda vreme se je kmalu zjasnilo in procesija je bila v najlepšem sličnem vremenu.

Ob pol 6 zjutraj je bila slovesna služba božja, ki jo je ob asistenci daroval g. župnik Petrič. Ob pol 7 pa je bila nato procesija po Sempeterskem okraju, ki ni bila nič manj slovesna kakor druga leta, v nekaterih ozihih pa je letošnja procesija prejšnje celo prekašala. Najsvetejši je nosil g. župnik Petrič. Posebno pozornost je zbudila nova zastava dekliške Marijine družbe, ki so jo napravile po načrtu arhitekta Pengova šolske sestre iz Maribora in jo je na binoksični ponedeljek popoldne blagoslovil škof g. dr. Rožman. V procesiji je bilo nad 100 narodnih noš, toliko, kolikor jih dozdaj še ni bilo. Ljubek je bil pogled tudi na križarje in sestre sv. Klare iz Bizovika. V procesiji je igrala salezijanska godba. Zastopana je bila moščanska občina, v prav častnem številu pa članstvo Vincencijeve in Elizabetne konference, katoliške akcije, moške in ženske Marijine družbe ter vseh drugih kongregacij in organizacij. V procesiji je šla mladina Lichtenhurta, Marijanišča, moščanske šole, Sempeterske šole na polju in drugih šol v Sempeterski fari. Udeležba občinstva je bila prav velika.

Prav tako je uspešna procesija tudi v Trnovem, ki se je izvršila na običajno slovesen način. Službo božjo je daroval ob 6 župnik g. Fran S. Finžgar, procesija sama pa je bila ob pol 7. Najsvetejši je nosil župnik g. Finžgar. V procesiji je bilo posebno odlično število mož, saj so se udeležili procesije skoraj vsi posestniki iz Trnovega in z Barja, zelo številni tudi drugi moški iz te fare, v nad vse častnem številu pa so se udeležili procesije zlasti fantje, vsi z belimi nagelji na prsih. Bilo je mnogo inteligence med udeleženci. Patrona mestno občino je pri procesiji zastopal mestni župan dr. Dinko Puc. V procesiji je bilo seveda tudi mnogo mladine, tako obe šoli, trnovska in barjanska, dalje četa gasilcev in ena četa gasilskega naraščaja. V procesiji je igrala železničarska godba »Slogar«. Posebno pa so se postavile Trnovčanke, ki so prišle v velikem številu v narodnih nošah, zlasti pa še Krakovčanke v svojih tradicionalnih krakovških nošah in pešah.

V Šiški, tej najmlajši ljubljanski župniji, naraščala udeležba pri procesiji od leta do leta in res tako velike procesije, kakor je bila včerajšnja. Šiška še ni videla. Zjutraj ob 8 je bila v polni cerkvi služba božja, ki jo je daroval župnik p. dr. Modest Novak. Po službi božji se je razvila velika

procesija, v kateri je nesel Najsvetejši župnik p. dr. Novak. Posebno je treba poudariti veliko udeležbo moških pri procesiji. Zelo mnogo je bilo tudi mladine, tako križarjev, klarisij, dalje ženskih in drugih kongregacij. Posebno pozornost je vzbujala nova zastava Marijine družbe, ki je bila letos blagoslovljena.

Nedeljske procesije

PRI OO. FRANČISKANIH

Ob 7 slovesna sv. maša. Ob 8 se prične procesija pomikati po sledečem redu: 1. Godba. 2. Franciskovi križarji. 3. Dekliška kongregacija z zastavo. 4. Župnijsko bandero. 5. Tretji red. 6. Gospe in gospodične s svečami. 7. Sestrice sv. Klare. 8. Dve mali banderci. 9. Dečki in deklice. 10. Gospe in gospodične brez sveč. 11. Narodne noše. 12. Vojaška godba. 13. Samostanska družina in duhovščina z Najsvetejšim. 14. Zastopniki. 15. Gospodje s svečami. 16. Gospodje brez sveč. Otroci naj oddajo sveče pri stranski vratih proti »Unioni«, odrasli pa pred velikim oltarjem po blagoslovu. Sv. maše se bodo darovale: ob pol 5, 5, pol 6, 6, pol 7, 7, pol 8, 8; naslednja takoj po procesiji in zadnja ob 11. — Procesija bo šla: Miklošičeva c., Tavčarjeva ul. (pred sodnijo prvi blagoslov). Tyrševa c., Selenburgova ul. (pred spomenikom sv. Trojice drugi blagoslov), Kongresni trg, Gradišče, Rimska c., Napoleonov trg (pred spomenikom tretji blagoslov), Vegova ul., Wollova ul., Marijin trg (četrti blagoslov).

PRI SV. JAKOBU

Ob 8 slovesna sv. maša. Takoj po sv. maši se začne pomikati procesija v temle redu:

1. Osnovna šola na Prulah. 2. Osnovna dekliška šola pri Sv. Jakobu. 3. Meščanska dekliška šola pri sv. Jakobu. 4. Župno bandero sv. Jakoba; za njim zavod iz Rakovnika in drugo moštvo. 5. Dekliška Marijina družba pod zastavo Brezmadežne. 6. Bandero Zalostne Matere Božje; za njim: a) Marijina družba žena; b) gospe in gospodične svetilke; c) narodne noše. 7. Dve mali banderci, nato a) belo oblečeni dečki in deklice s svečami; b) deklice, ki potesajo. 8. Godba. 9. Peveci. 11. Najsvetejši. 12. Dostojanstveniki in Marijina kongregacija Zalostne Matere Božje. — Pot procesije je čez most sv. Jakoba po Bregu, Starem trgu, sv. Florijana ulici, Karloški cesti, Privozu, Prulah na trg sv. Jakoba. Takoj po končani procesiji bo v cerkvi še ena tiha sv. maša pred izpostavljenim Najsvetejšim. Ob slabem vremenu se bo vsa slovesnost izvršila v cerkvi.

Nočem postelje v sobi pač pa

Couch zofo

ali fotelj, ki se spremeni v mehko udobno posteljo za eno ali dve osebi. Tudi vse tapetniške izdelke: madrace, otomane itd. dobite pri

FRANC JAGER, tapetnik
SV. PETRA NASIP št. 29
Telefon 20-42

Smrt zgodnega očeta

Po dolgem bolehanju in udanem trpljenju je, kakor smo že poročili, v 86. letu svoje starosti 14. junija izdihnil svojo blago dušo g. Karel Dostal, bivši tapetnik, stanujoč na Sv. Petra cesti v Ljubljani. Blagokojino je bil vzoren mož starega kova, vedno delaven, pošten in pravičen do skrajnosti. Z neumornim delom svojih pridnih rok je v ljubezni s svojo še živo življenjsko družico odlično vzgojil svojo številno družino. Vsi njegovi otroci zavzemajo ugledna mesta. Najstarejši sin Ludovik, duhovnik družbe Jezusove, je ravnatelj bogoslovja v Dubnu na Poljskem; Rudolf je strokovni učitelj na gluhoonemcih v Ljubljani, Adolf je bančni uradnik v Mariboru, Pavel pa gostilničar v Ptuj. Izmed hčera sta Lojzika in Dragica aktivni učiteljici, Marija pa poštarica v pokoju. S prav tako očetovsko skrbjo in ljubeznijo je vzgojil tudi svoja dečaka in nečakinji, ki so že v najnežnejši dobi izgubili mater in očeta, pokojnikovega brata. Najstarejši nečak msgr Josip je ravnatelj knezoskofijske pisarne v Ljubljani, nečakinja Marija je absolvirana otroška vrtnarica, Ljudmila pa kot M. Anunciata šolska upravitelja zunanje šole v Škofji Loki. Življenje pokojnega g. Dostala je bilo življenje dela in molitve, a pri tem je bil vedno zadovoljen in zdravo dovtipen. Svojo veselo naravo je obdržal prav do zadnjega in se je še zadnje dni svojega življenja rad šalil. Dobremu možu ohranimo blag spomin, užalosteni družini pa naše iskreno sožalje!

dejstva je prav toliko zanimiva in svojstvena, kolikor v primeri z impresionisti arhaična. Izmed mojstrov te naše zgodnje moderne je Veseli najmočnejši in najbolj dovršen, dočim ga zgodovinsko poslanstvo najraje veže na Ažbeto, edinega našega profesorja slikarstva.

Vesel je študiral v Monakovem in tega njegova umetnost ne zataji. To mesto je ob onem času poučevalo v slikanju in umetnosti še marsikoga, tudi glavne nemške impresioniste, in če ga je kaj k temu usposabljalo, je bila gotovo neka osnovna poučevalna težnja, neka pedagoška mentaliteta bavarске umetnostne centrale. Na akademiji je ob onem času vladal kič, to se pravi izrodek staroutrjene akademične in manirizma, zunaj nje pa mojstri kot Leibl, Trübner, Herterich, secesija in drugi, a na en ali drugi način so si bili vsi slični. Tako je slikarstvo pri Leiblu s svojo naturalistiko in deskripcijo dalo najboljši primer priučljivega slikanja (Leibl sam je v zadnjih letih zavozil v akademizem), nič manj pa ni bila priučljiva in obrtovenavdahnjena secesija. Oba naša mojstra, Ažbe in Vesel, sta v to problematiko nehoti in samoposebi zašla, bila je pa dana brzokone že v njih samih, saj vsa njuna umetnost kaže sem. In tako imamo v obeh klasičen in lep primer poskusa, utemeljiti nekako šolo, akademijo slovenske umetnosti in kakor se to za oba tudi čudno sliši, je vendar tako. Veselova umetnost je označena v razvoju slovenskega moderne slikarstva kot priprava nečesa novega, vendar pa tudi kot umetniška akademije v moderni smeri, skozi vso njeno naravo gre neka poteza umstvenega značaja, ki slikarjevi fantaziji stavlja hladne in mirne meje, slikarjev čopič poskuša to in ono, je tudi ekstremen, vendar nikoli iz elementarnega prepričanja, nego iz težnje, spoznano ekstremnost urediti, predelati, napraviti jo šole in vzora zmožno. Tega ni seveda razumeti tako, kot da bi se Vesel sam silih h kakemu dociranju v umetnostnih problemih, nego kot osnovno strukturo njegovih zgodovinskih danega mesta v naši kulturi, in vloga Monakovega je mogla biti čisti čas tolikšna zategadelj, ker je problem

Regulacija Ljubljanice naj se izvrši v eni etapi

Spomenica Glavnega odbora vodne zadruge za osušitev ljubljanskega barja, sklenjena na izredni seji dne 14. junija 1933 z ozirom na katastrofalne poplave v dneh 26. do 31. maja 1933.

Neprestano deževje je letos povzročilo ponovne poplave na ljubljanskem barju. Celotna škoda se ceni po dosedanjih uradnih ugotovitvah samo na kulturah na 2.100.000 Din, k čemur pride še škoda na travnikih, ki presega gotovo 1.000.000 D. Kmetje in posestniki na Barju so obupani.

Poplava pa je povzročila občutno škodo tudi regulacijskim delom v Ljubljani. V noči na 27. maj je narasla Ljubljanska podrla betonski jez, ki je bil zgrajen, da omogoči betoniranje dna novo regulirane struge Ljubljanice. Voda je poškodovala tudi druga še nedovršena dela in jih seveda začasno prekinila.

Vzrok teh poplav ni samo izredno deževje, marveč v prvi vrsti dejstvo, da še vedno ni dovršena regulacija in poglobitev Ljubljanice in še ni ustvarjena možnost za hiter odtok visokih voda in osušitev barja, v drugi vrsti pa, da prihajajo vode iz cerkniške in planinske doline radi regulacije ondotnih pritokov hitreje na ljubljansko barje.

Nujno potrebno je, da se regulacijska dela čim najbolj pospešijo in ne izvršujejo samo pola-

Kaj bo danes?

Drama ob 14: »Srce igračka«. Mladinska predstava po globoko znižanih cenah. — Ob 20: »Tartuffe«. Red C.

Opera: »Jim in Jill«. Red A.
Kino Kodeljevo ob 20.30: »Sladke skrbi«. (Jackie Cooper).

Kinogledališče št. Vid-Vižmarje: ob 20.30 velika filmska atrakcija Douglasa Fairbanka »Velepustolovščina«. Dodatek šala.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bahovec na Kongresnem trgu 12; mr. Ustar, Sv. Petra cesta 78, in mr. Hočevar, Celovška cesta 34.

*Malo pri dežju in malo pri soncu
in velesjem je srečno pri koncu.
Zdaj pa spet k Slamiču slednji večer,
boljše, cenejše drugod ni nikjer!*

© Na Primskovo. Zaplaz in Čatež — vabi društvo »Krk« vse prijatelje Dolenjske. Odhod iz Ljubljane jutri v nedeljo z izletniškim vlakom ob 5.19, povratek ob 22.16. — Karto je vzeti za vožnjo do Trebnjega in nazaj, kar stane 22 Din. Kdor gre čez Primskovo — ca 3 ure hoda — izstopi na postaji Radohova vas. Komur zadostuje 1½ ure hoda, izstopi v Veliki Loki ali v Trebnjem. Vodniki čakajo na vseh treh postajah. Sestanek vseh skupin pri kosilu na Čatežu. Vabljeni vsi, tudi izletniki iz bližnjih krajev Dolenjske. — Ponovno tudi opozarjamo na krožni avtomobilski izlet »Krk« dne 2. julija na progi Ljubljana-Kočevoje-Zumberk-Ljubljana. Prospekti in prijave v Unionski trafiki, Zvezni knjigarni in trgovini I. Samec na Mestnem trgu. Cena za vožnjo in prehrano za osebo 75 Din.

© Izjava. »Jutro« z dne 15. t. m. piše v svojem poročilu o zborovanju stanovanjskih najemnikov, da je gosp. glavni govornik župan Dinko Puc med drugim rekel tudi tole: »Mestna občina pa se dobro zaveda svoje naloge v reševanju tega vprašanja in je za zgradbo hiš dala dolejš 62 milijonov, obenem pa še podprla gradnjo stanovanjskih kolonij z jamstvom nad 20 milijonov dinarjev. Na zadnjem zborovanju hišnih posestnikov se je nekdo razburjal zavoljo tega... Ker je jasno, da je g. župan mislil, da sem se zavoljo tega razburjal jaz, izjavljam tole: »Jaz v svojem govoru nisem niti z eno besedo omenil 62 milijonov, ki jih je mestna občina dala za gradbo hiš, še manj pa 20 milijonsko jamstvo za gradbo stanovanjskih kolonij. Ako se g. županu zdi ta moja trditve neresnična, mu je na razpolago stenografski zapisnik, iz katerega je razvidno, kaj in o čem sem govoril na omenjenem zborovanju.« — Janko Kos.

© Popravek. Pokojni gosp. Karel Dostal ni bil moj oče (»Slovenec« z dne 15. junija 1933, Novi grobovi št. 5), ampak moj stric. Moram ga pa z vsa hvaležnostjo imenovati svojega krškega očeta, ker je po smrti našega očeta leta 1881 — naša mati je bila v bolnišnici neozdravljivo bolna — sprejel mene in moji dve sestri v nežni otroški dobi v svojo družino in s svojo še živo blago progno poleg lastnih otrok tudi za nas tri po očetovsko skrbel. Dobri Bog naj mu po besedah Gospodovih: »Kar ste storili kateremu izmed mojih

goma v okviru omejenih vsakoletnih proračunskih sredstev, temveč, da se izvrši celotna regulacija v enem zamahu in čim hitreje. Tozadevni načrti so že davno izdelani in odobreni po ministrstvu za gradbe.

Glavni odbor vodne zadruge za osušitev ljubljanskega barja kot zakoniti zastopnik barjanskih interesentov-kmetov prosi in predlaga:

1. da se takoj razpišejo in oddajo vsa dela za regulacijo Ljubljanice;

2. da se zagotove za to potrebna sredstva na ta način, da država svoj prispevek na razpolago iz izrednih kreditov in eventualno iz brezposelnega fonda, banovini, mestu Ljubljana in vodni zadruzi za osušitev ljubljanskega barja, pa naj se dovoli za kritje nanje odpadajočih prispevkov dolgoročno in nizkoobrestno posojilo bodisi od Hipotekarne ali Priv. agrarne banke ali iz drugega vira;

3. da pristopi tudi k regulaciji pritokov na ljubljansko barje, posebno onim iz cerkniške in planinske kotline, za kar so osnovni načrti tudi že izdelani.

Le s hitro regulacijo bodo rešeni barjanski kmetje večnih poplav in ponavljajočih se škod, brezposelni pa bodo dobili delo, ki bo javne koristi, saj se zaposlujejo pri regulacijskih delih po večini ročni delavci iz vseh banovin.

najmanjših, ste meni storili« (Mt 25, 40) vso to ljubezen v večnosti obilno poplača. — Jos. Dostal.

© Vpisovanje v I. razred deške in dekliške vadbne ter otroški vrtec na drž. učiteljski šoli v Ljubljani bo v petek (23. junija 1933) ob 8—11 in sicer za dečke v pevski sobi (moška stran v prilijču na desno), za deklice in otroški vrtec pa v učni sobi otroškega vrtca (ženska stran v prilijču na levo). Vpisovali se bodo v I. razred vadbne otroci, ki bodo izpolnili do 31. decembra t. l. 7 let, v otroški vrtec pa otroci nad 5 let starosti. Starši, ki naj privedo otroke s seboj, morajo predložiti rojstni (krstni) list in izkaz o cepljenih kozah. Otroci, ki bodo definitivno sprejeti, bodo zdravniško preiskani na šolski polikliniki (na vrta učiteljske šole) v soboto, dne 24. junija ob 8—11.

© Tujsko-prometna razstava v zgradbi hipotekarne banke (vhod iz Franciškanске ulice) ostane še nadalje odprta v delavnikih od 9—11. Šolan in vsem, ki se za razstavo zanimajo, je pa vsak čas na razpolago proti predhodni prijavi pri »Putnik-u« ali »Tujsko-prometnem svetu kr. banske uprave«.

© Uprava policije razglašja: Na osnovi čl. 66 in 67 zakona o notranji upravi odreja uprava policije v Ljubljani, da morajo vsi lastniki ozir. oskrbniki hiš na njenem področju najkasneje tekem 8 dni po objavi te naredbe očistiti vse napise in znake, ki služijo za orijentacijo občinstva in so pritrjeni na hišah, zlasti tablice z označbo ulic ali trgov in hišnih števil. Odgovorne osebe, ki bi se tej odredbi ne pokorile, bodo kaznovane po čl. 69 zakona o notranji upravi z denarno kaznijo od 10 do 500 Din, ob neplačilu denarne kazni v odredenem roku pa z zaporom od 1 do 10 dni. — Nadomestuje upravnik policije: polic. svetnik Pestevšek s. r.

© Mestna zastavljalnica bo imela redni dražbi novembra zastavljenih predmetov in sicer za dragocenosti dne 6. julija, za efekte pa dne 12. julija t. l. ob 15 dalje v uradnem prostoru na Poljanski cesti št. 15.

© Sportne in modne srajce, pižame, majice, kravate in naravnice ne kupujte pred ogledom pri tvrdki Miloš Karničnik, Stari trg.

© Specialno izbirno modnih hlač in pumparc dobite najceneje pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14.

S sodbo zadovoljen star žepar

Ljubljana, 16. junija.

»Rojeni ste v Pribislavcih pri Čakovecu, vasi žeparjev, ki je nam že znana,« tako je danes pripomnil predsednik malega senata obtožencu, staremu žeparju Ignaciju Horvatu, ki je bil obdolžen, da je 13. maja letos na glavnem kolodvoru v vlaku med veliko gnačo potnikov izmaknil upokojenemu železničarju Mihalju Lazniku denarnico s 1400 Din gotovine. Nato je pobegnil, a ga je Laznik še pravčasno prijel in izročil stražniku.

Horvat, star grešnik, je tajil, da bi bil izmaknil denarnico, samo tako jo je prijel in takoj izročil Lazniku. Končal je svoj zagovor: »Slavni sude! Teško je danes! Predsednik: »I za žeparje.«

Horvat je bil obsojen na tri mesece strogega zapora in v izgubo častnih državljanjskih pravic za dve leti. Predsednik: »Ste zadovoljni?« Odgovor: »Jesam!« In po daljšem molku: »Koliko sam primio?«...

Kulturni obzornik

Razstava F. Vesela

V umetnostni trgovini A. Kos (Mestni trg) razstavlja ta mesec svoja dela Ferdo Vesel, naš najstarejši še živeči mojster slovenske moderne šole (r. 1861). Ker so njegove samostojne razstave že same po sebi redkost, je na to današnje kolekcijo treba opozoriti neglede na to, da vsebuje prav lepa in za mojstra značilna dela, in reči, naj g. Kos kar nadaljuje s prireditvami take vrste. Kolekcija obsega, če se ne motim, 28 del, večinoma so to oljnat podobne in deloma pasteli. Zastopane so najrazličnejše dobe njegove umetnosti. Št. 20 (Park v Monakovem) in 21 (Večer) segata gotovo še v monakovski čas, zelo blizu tej stopnji stoji št. 28 (Mušnice) z na Monakovčane spominjajočimi barvami. Podoba 14 (Stari običaji) je morala nastati ok. 1900, a rajši prej. Nekateri portreti nam ga kažejo v neki srednji dobi (Portret gospe, Portret Parma), novejši stvari so Portret dame (13, slični onim z lanskeletne portretne razstave na velesjem mu), 2 (Fužine pri Ljubljani), 5 (Grumblovski potok), 6 (Grumblovski hrib) in najbrž tudi 12 (Igralci). Izmed ostalih podob sta Otroška igra (4) in Kriz v hosti (8) gotovo že starejši, Kozjak (9) s svojim Jakičiču sorodnim nastojanjem pa nedvomno novejši delo. Najmlajše delo na razstavi utegne biti ljubka pastelna podoba otroka (17) s svojo nemirno, živo linijo in barvo.

Za raziskovalca slovenske moderne umetnosti je Veselova umetnost zanimiv in značilen pojav, ki ne sodi v notranji okvir našega impresionizma. Z Ažbetom, Kobilčevom in deloma s Petkovskom tvori Vesel ono skupino, ki je našo impresionistično moderno pripravljala in pripravila in se njenega novega slikarskega programa le semintja dotika. Njegovo stopnjo moremo imenovati nekako predigro ali pripravo modernega programa in radi tega

»monakovstva« oni čas iz našega domačega razvoja postal pereč in aktualen, to se pravi: šlo je za to, ali dobimo šolo ali ne, ali pridemo iz večnega pripravilništva že enkrat v življenje ali pa ne. Kot vidimo danes, je zgodovina rekla svojo besedo: nekoliko mlajši Veselovi sodobniki so pričeli zunaj vsake šole in radikalno načelno priti njeni ideji, ter obrnili ves razvoj po sebi, za šolo je bilo oni čas že itak prepozno in naj bi le-ta bila tako ali drugačena. Ažbe in Vesel, to sta bila in ostala večna samotarja, Ažbe tragičen do konca, Vesel s svojim nezmagljivim članom junak: šola — to je tedaj, če je človek sam in samobiten.

Bodoči zgodovinar začetkov naše moderne se bo ob teh likih moral zamisliti nekoliko drugače nego smo se doslej oficijelno zamišljali. Ob Ažbetovem in Veselovem času kaže naše slikarstvo neke motive, ki jih ni v njem ne prej ne posej, kakšni so, vidimo še na tej razstavi (Stari običaji, Igralci, Otroška igra), drugi pa so Pismo, Pred svatbo, Brna itd. Od kod to? Literatura? Gotovo, tudi literatura, akademija in kar hočete. Akademije kompozicije! Vendar — v prvi vrsti iskanje snovi za ono slikanje, ki bi dalo šolo, ki bi bilo šola. Tipanje po tej snovi, po mitosu, po folkloru in žanru ni samo naturalističen ekseskur, nego poskus nedesa višjega; za slikarstvo, kakršno so hoteli predimpresionisti, je bilo važno tudi v snovi najti stik z narodom, iz njegovih kolikor mogoče ljudskih podlag. Zato Vesel vselej, kadar gleda njegova dela, ne zbujajo samo tvoje optike, morda te niti ne v prvi vrsti, nego še bolj tvojo fantazijo, nagib k fabuliranju o različnih mitičnih bitjih. Otroška igra, ki visi na tej razstavi, je prej nekaj bajen ples otrok nego naturalističen dogodek. Kriz v hosti spominja na Jurčičevo romantiko, Morske deklice na bogvekatere pravljico itd. Bili so vendarle romantiki, ti naturalisti, ne samo, kolikor so konkretno upodabljali romantično snov, nego tudi, ker so sredi nove resničnosti in snovi sami po sebi ustvarjali za nas občutja, ki so v času že davno zapadla, ne — za katera so se nekako pravilno bali, da bodo za vselej zapadla. In oni so jih hoteli

ostaliti, ovekovečiti. Te naše slike okoli začetka stoletja, to so podobne Ažbeto, Veselo, Kobilčevu, zlasti Veselo, so podoba davno minulega življenja, ki se je za hip povrnilo pred naše oči, te sodobno, se reče naturalistično delane figure in prizori imajo iznenada gestus, v katerem se izraža davno pozabljena in odmrta kretnja, za hip ustaljena v liku slike, ugašal del duše. Ali kaj, taka dejanja ne morejo biti več kot očarljiva igra, ki je njeno življenje na vsem moč krhko in omejeno, v Veselovem delu samo jih zaliva struja, ki jim je kar se da nasprotna in ki vzdaje njegovi umetnosti sami lesk take zdobiljive, živi sedanosti odmaknjene resničnosti. R. L.

Gallusov koncert v Ribnici

Ob priliki odkritja spominske plošče Jakobu Petelinu-Gallusu v Ribnici, po vsej verjetnosti skladateljevem rojstnem kraju, se je vršil v dekanjski cerkvi koncert njegovih skladb. Nastopila je ljubljanska Glasbena Matica, dirigiral je gosp. ravnatelj Mirko Polič. Da se je koncert v vsakem oziru obnesel, k temu so pripomogli zlasti trije činitelji: že prilika sama je dala koncertu posebno privlačnost in mikavnost. Morda smo redkokje s tako sprejemljivim srcem prisluhnili njegovim sladkim melodijam kot ravno v njegovem rojstnem kraju. Veličina njegovega duha nam je stopila tukaj vse jasneje pred oči: na eni strani preprosto podeželski trg, ki je bil v Gallusovih časih verjetno še preprostejši, na drugi pa genij, ki nam ga je ta trg dal: ves glasbeni svet obsegajoč, s samozavestnim izrazom, podobno izklesanemu kipu, ki kljuje stoletjem. Zdi se, kot bi z nekim pomilovalnim nasmehom zrl na nas: on, ki z absolutno gotovostjo in s čudovito mirnim obrazom riše svoje jedrate melodije, nam je dal slutiti, kako majhni smo v našem nemirnem, hitro živečem času, ki danes proklinja to, kar je včeraj blagoslovljal in ki je žal tudi glasbi vtisnil svoj pečat. — Pa tudi občinstvo je bilo za izredni umeščanski užitek hvaležno. Sploh je pred podeželskim poslušalstvom koncertiral!

Euharistični kongres v Mostah pri Ljubljani

Jutri bo v Mostah euharistični kongres. — Ob 8 bo pred Salezijanskim mladinskim domom sprejem prevz. g. škofa dr. Gregorija Rožmana, nato na stadionu S. mlad. doma govor g. kanonika dr. Tomaža Kljarja, za tem sv. maša, ki jo bo daroval g. škof. Med sv. mašo bo skupno sv. obhajilo. Vsi tisti, ki pristopijo k sv. obhajilu, naj se na stadionu postavijo spredaj. Sv. spoved naj verniki opravijo po možnosti že prej. Po sv. maši bo govoril g. župnik in pisatelj F. S. Finžgar.

Popoldne ob 4 bo govor prevz. g. škofa, nato slovesna procesija z Najsvetejšim, darovanje, pete liturgije, posvetitev Srca Jez., zahvalna pesem in blagoslov.

Red procesije bo sledeč: 1. Križ, 2. Moštanška sola, 3. Banderi sv. Rešnj. Telesa, 4. Sentspeterska sola, 5. Dečki Sal. mlad. doma, 6. Oratorijanci z Rakovnika, 7. Deški Marijin vrtec, 8. Dekliški Mar. vrtec, 9. Gojenci Sal. zavoda na Rakovniku, 10. Sentspetersko bandero, 11. I. godba, 12. Fantje Salez. mlad. doma in z Rakovnika, 13. Fantovske kongregacije, 14. Skavti, 15. Smartinsko bandero, 16. Pevsko društvo »Skrjanček«, 17. Moške organizacije, 18. Ženske organizacije, 19. Črna oblečena ženske s svečami, 20. Redovnice, 21. Stepanjsko bandero, 22. Belo oblečeni dečki, 23. Belo oble-

čene deklice, 24. Narodna noša, 25. II. godba, 26. Križarji, 27. Klarice, 28. Otročiči s cvetjem, 29. Pevski zbor salezijanskih bogoslovcev, 30. Duhovščina, 31. Prezvizišni z Najsvetejšim, 32. Občinski odbor in event. zastopniki drugih oblasti, 33. Kongresni odbor s svečami, 34. Častniki in podčastniki, 35. Zveza bojevnikov iz svetovne vojne, 36. III. godba, 37. Gasilci, 38. Tomačevsko bandero, 39. Moščanski pevci, 40. Može a) s svečami, b) brez sveč, 41. Bizoviško bandero, 42. IV. godba, 43. Ženske a) s svečami, b) brez sveč.

Na stadionu bodo popoldne postavljene tablice z napisimi posameznih skupin, da se bo vsak vedel kam postaviti. Mali otročiči naj popoldne ne pridejo na stadion, marveč v gledališko dvorano Salez. mlad. doma. Sveče za procesijo se dobe v Sal. mlad. domu. Skupine, ki se pripeljejo z vozovi, lahko vozove in konje spravijo pri g. J. Oražmu v Predovičevi ulici v Mostah.

Clani Križanske moške kongregacije se vabijo, da se v čim večjem številu udeležijo euharistične procesije v nedeljo popoldne v Mostah. Zbiramo se ob pol 4 pri društveni zastavi na telovadišču za Mladinskim domom.

Ostale vesti

— **Katehetsk sestanek** v dvorani Jugoslovanske tiskarne dne 19. junija o petih popoldne. Predmet: O uvajanju recitirane maše v šolah. — Naša udeležba pri zagrebških katehetsk konferencah. Kdor bi se ne mogel udeležiti našega sestanka v ponedeljek, pa se želi priključiti za Zagreb, naj katehetskemu društvu to sporoči vsaj do torka. Prilagoditveni odbor v Zagrebu prosi prigravitve vsaj 15 dni pred začetkom konferencie.

— **Drž. realna gimnazija v Novem mestu.** V sled pokrajinskega zleta Sokola kraljevine Jugoslavije se zaključijo šolsko leto že 24. junija. Vsa navodila, izdana za Vidov dan, veljajo za 24. junij. Sprejemni izpiti za vpis v I. razred se bodo vršili dne 26. junija. Prošnje, kolkovane s 5 Din, se vložijo pri ravnateljstvu od 20. do 23. junija. Prošnje je treba priložiti krstni list in šolski izkaz.

— **Romanje »Svete vojske« na Trsat** je prav lepo uspešno. S posebnim vlakom se je pripeljal 750 romarjev, ki so se zbrali ob 9 k večerni pobožnosti v Marijinem svetišču na Trsatu. Na prižnico je stopil duhovni vodja »Svete vojske« msgr. Viktor Steska in v lepem pozdravnem govoru o sv. Družini vzpodbujal romarje naj zaneso s Trsata — kjer je bila hišica sv. Družine — v naše družine onega duha, ki je vladal v sv. Družini. Sledile so pete liturgije Matere božje, nakar so se romarji razšli. V nedeljo je ob pol 6 govor P. V. Vrtovec. Sledila je slovesna sv. maša z asistenco. Hrvatskim romarjem s Klanjca in Dubrave je ob 7 pridigal g. kaplan Sunčič iz Rogaske Slatine in opravil za nje sv. mašo. Ob 8 je imel monsignor Steska zopet slovensko pridigo in romarsko sv. mašo, ob 10 pa so opravili domači oo, franciškanji slovesno sv. mašo v staroslovenskem jeziku, kar je bilo za mnoge naše ljudi nekaj posebnega. Ob 9 je bilo trezno zborovanje v samostanski dvorani. Po pozdravnem nagovoru monsign. Steske sta govorila še g. kaplan Sunčič in tajnik »Svete vojske« Franc de Cecco. Popoldne ob 2 je med petjem živahno razpoloženi romarjev odplula ladja »Kosovo« z romarji proti Omisliju. Po petih liturgijah je imel tu poslovljni govor p. Vrtovec.

— **V »Službenih novinah« št. 131** od 14. t. m. je objavljena »Uredba o kontroliranju izdelkov od zlata, srebra in platina«. Uredba se ne nanaša na zlato, srebrne in platinaste predmete, ki so v privatni uporabi in sicer tako dolgo, dokler jih privatnik ne namerava prodati.

PRI OMOTICI, SLABOSTI, BLJU VANJU razgalite prsa, nadgrnite ista z volneno, v »ALGI« namočeno ruto, dalje čelo, senca, nosnice in tilnik, nato dobro vdihavajte »ALGO« iz steklenice ali z rutice. Počutek svežine Vas bo takoj okreplil.

»ALGA« se dobiva povsod 1 steklenica Din 14.—

— Nove telefonske proge. Ministrstvo za promet je dovolilo, da se odpre telefonski promet na progi Tržič z vsemi mesti v Švici (6.60 zl. fr.) in Store—Dunaj (3.45 zl. fr.). V oglepajih označeni znesek je pristojbina za tri minutni pogovor.

— **Strela.** Z Vranskega poročajo: V zadnjem času se pri nas večkrat ponavljajo nevihte. Tako je bilo tudi v torek popoldne. Med hudim gromom in bliskom je udarila strela v poslopje ljudske šole, takoj nato pa še v poslopje okrajnega sodišča na Vranskem. Napravila ni nobene škode, ker je na obeh poslopijih napeljan strelodvod.

— **Občinske zadeve.** Z odlokom kraljevske banke uprave z dne 6. junija 1933 so bili na Vranskem razrešeni mesta občinskih odbornikov sledeči: dosedajni odborniki gg. Gorič Konrad, posestnik in kovski mojster, Stancer Ivan, posestnik, gostilničar in pekovski mojster oba z Vranskega, ter Zupan Ivan, posestnik na Ločici pri Vranskem. Ker je pred kratkim umrl tudi Brezovšek Ernest, trgovec na Vranskem, je sedaj banška uprava v Ljubljani imenovala sledeče štiri nove odbornike: Dr. Jožeta Gračnerja, odvornika, Pungartnika Ivana, posestnika, Vrankarja Ivana, usnjarskega mojstra, vsi z Vranskega ter Ferdinanda Orožima, posestnika in gostilničarja na Ločici pri Vranskem.

— **Pojasnilo.** Podpisani Vincenc Golmajer, železničar v Zidanem mostu, izjavljam, da nisem v nikakem sorodstvu z Marijo Golmajer z Golnika. — Vincenc Golmajer s. r.

— **Imam eno edino obleko,** še ta je tako rekoč v stanju razpadanja, in niti enega drugega dela oblačila, da bi se preoblekel bodisi za delavnik bodisi za praznik. Ker mi v sedanjih obleki kmalu ne bo več mogoče hoditi med ljudi, zato prošim ... podporo 350—400 Din, da bi se lahko dostojno oblekel. Od doma ne dobivam nikake podpore ... Studiram zljol s pomočjo posojil ... Tako prošnja smo dobili pred kratkim. Sedaj čakamo, da dobimo pomoč v denarju ali obleki in ustrezno prošnja. Naš naslov je: Vincencijeva konferenca za akademične, Ljubljana, Strelška ulica št. 12/II, čk. račun št. 15.838.

— **Sv. Križ pri Kostanjevici.** Na tukajšnji šoli bo v nedeljo, 18. junija, razstava deških in dekliških ročnih del, ribiz in pismenih izdelkov. Razstava bo odprta cel dan. Vabljeni vsi, ki se zanimajo za napredek naših otrok.

— **Centralna zadruga jugoslovanskih avtorjev,** sekcija Ljubljana, javlja slovenskim skladateljem in vsem, ki imajo posla z avtorskim pravom, da je prenestla svoje uradne prostore v nebotičnik, III. nadstropje, soba št. 306, kjer začne posloovati z dnem 1. julija t. l. — L. M. Škerjanc.

— **Prostovoljno gasilno društvo** v Dolnji Lendavi proslavi letos dne 28. in 29. junija 60 letnico svojega obstoja. Vabijo se vsi prijatelji gasilstva, da obiščejo to važno prireditel društva, ki je s svojo požrtvovalnostjo dosegla svoj višek in je v tehničnem oziru najmodernejše opremljeno društvo. Po prevratu je bila za časa komunizma oprema društva popolnoma uničena. Od takrat je društvo zelo napredovalo in danes razpolaga že z najmodernejšimi gasilnimi pripravami. Leta 1930 si je nabavilo dvokolno motorno brizgalno, leta 1931 si je nabavilo gasilski avto s 14 sedeži, leta 1932 pa ročno motorno brizgalno in društveno zastavo, ki bo blagoslovljena ob priliki proslave 60 letnice. Za gasilska društva polovična vožnja dovoljena!

— **Pri zaprtju, motenju prebave, gorečici, navalu krvi, glavobolu, splošnem slabopočutju** vzemi na tešče kozarec naravne **Franz-Josef-grenčice**. — Po izkušnjah na klinikah za notranje bolezni je »Franz-Josef«-voda zelo dobrodejno odvajalno sredstvo. »Franz-Josef«-grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— **Mednarodni lutkarski kongres** bo v Ljubljani 4. in 5. julija. Kongresa se bodo udeležili delegati iz Češkoslovaške, Romunije, Francije, Amerike, Estonke itd. Pred kongresom bo od 30. junija do 3. julija informativen lutkarski tečaj, ki se ga lahko udeleži vsakdo. Informacije daje g. Lojze Potčavnik, Ljubljana, Resljeva cesta 28.

— **Prodaja lesa.** Ravnateljstvo za šume v Ljubljani prodaja prvi primerni licitaciji večjo količino lesa. Licitacija bo 14. julija t. l. ob 11 na Bleiweisovi cesti št. 1.

— **Za brezposelnega očeta** v Kočevju so še darovali: zdravnik dr. Fr. Debevec Din 100, neimenovana gospa Din 50, g. Fr. neimenovan, št. Janž na Dr. p., Din 20; po mariborskem uredništvu »Slovenca« je darovala 100 Din rodbina Vrabl v Mariboru. — Bog plačaj!

— **Čebelarjem!** Uspeh čebelarstva ni odvisen samo od dobre letine, odvisen je v veliki meri tudi od znanja, katerega si je pridobil čebelar potem knjig ali izkušenj. Posebno vsem začetnikom priporočamo knjigo: **Popolni nauk o čebelarstvu**, III. izdaja, od našega čebelarskega mojstra Antona Janša. Knjiga ima veliko slik in obdelava v posebnem oddelku žnidarištev (A.-Z.) panj. Knjiga vsebuje vsa opravila, katera pridejo pri čebelarstvu v poštev, ob vsakem letnem času in vsaki priliki. Ima 134 strani in stane Din 24. Onim pa, ki čebelarjo v žnidarištevih panjih, priporočamo knjigo: **Naš panj**. Ta obsega popis in praktične navod, kako naj čebelarimo v njem. Po lastnih izkušnjah za slovenske čebelarje priredil A. Žnidaršič, poposnjeno s 107 podobami med besedilom. Cena nevezani knjigi Din 35, vezani Din 40. Obe je založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

— **Težka je današnja kriza.** To se čuje vsak dan. Delaven človek pa vendar gleda na to, da obvlada to ekonomsko težkočo ter dela več kot je delal nekdanj. To delo pa je naporno tako fizično kakor tudi duševno. Intenzivno delo in zopet delo brez odmora dostikrat povzročijo razna obolenja živčnega sistema kot n. pr. migrena, glavobol in neuralgija. Pyramidon tablete so izvrstno sredstvo proti sličnim boleznim. Poznane so že nekaj desetletij po celem svetu in njih učinek je pri zgornj imenovanih boleznih vedno enako dober in nenadkriljiv. Morale bi biti v vsaki hišni apteki. Pazite na potvarjanja in zahtevajte vedno originalne zavitke, ki imajo kakor tudi tablete same varstveno znamko »Bayer-jev« križ.

— **Adresar mesta Ljubljana.** Uprava Adresarja obvešča vse interesente, da popravkov za abecedni del prebivalstva več ne sprejema, ker je ta del že dotiskan. Popravki so mogoči deloma samo še v strokovnem delu ter naj se dostavljajo v tiskarno »Grafika«, Ljubljana, Resljeva c. 4.

— **Slovenici,** ki potujete v Zagreb, ne pozabite obiskati slovensko gostilno Vladimira Černe, Radičeva ulica št. 1 (u dvorišču) tik Jelačičevega trga.

Ljubljanske osnovne šole ob koncu leta

Ljubljana, 16. junija.

Učenci in učenske osnovnih šol so danes hiteli praznično oblečeni v šole. Mnogi z veseljem, drugi z grenkobo, ker so se zavedali, da niso izpolnili svojih šolskih dolžnosti. Ljubljanske osnovne šole so že danes zaključile šolsko leto najprej z zahvalno mašo po raznih cerkvah, pozneje pa v šolah s primerno vidovdanskim proslavo. Tudi meščanske šole so danes končale s poukom.

Uspehi na osnovnih šolah so v mnogem oziru zadovoljljivi, toda mnogo je na Ljubljanskih šolah ovir in nedostatkov, ki otežkočajo večji napredek. Ljubljana razpolaga le z 8 mestnimi šolami in 5 zasebnimi zgradbami za osnovne šole. Na mestnih osnovnih šolah pa so nameščene tudi meščanske šole, ki so bile otvorene šole po prevratu in ni bilo zanje drugod prostora. Za šolstvo je bilo kljub naraščajočemu prebivalstvu — saj Ljubljana šteje že nad 60.000 prebivalcev — prav malo storilo. Velike krize so temu vzrok, ker je bil napredek osnovnega šolstva močno oviran, je pač bila posledica, da se je moral vršiti deljen dopoldanski in popoldanski pouk v neprežračenih sobah. Ze mnogokrat so pedagogi in drugi faktorji ugotovili, da razpolagajo vse ljubljanske osnovne šole s pičilim, premalim številom modernih šolskih sob in drugih za šole potrebnih prostorov. Šole, kjer so najmanjši kabineti bili spremenjeni v učilnice, pa tudi šole, kjer je nameščenih po več šol, tako na Cozovem grabnu kar tri, namreč poleg osnovne še manjšinska in pomožna šola za duševno zaostale učence.

Osnovno šolstvo prihaja prav v kritičen položaj in sta nujno potrebni najmanj dve novi šoli, tako deška za Bežigradam in dekliška za severovzhodno periferijo mesta. Potrebna pa je tudi obnova dosedanjih šol.

Šolski obisk je bil letos prav zadovoljljiv, znašal je 95,5 odstotkov, le 4,5 odstotkov solarjev je bilo odsotnih, večinoma zaradi bolezni. Na 11 državnih osnovnih šolah je bilo letos 3251 šolskih otrok (1967 učencev in 1284 učenk), ki so bili nameščeni v 102 razredih. Tri zasebne šole (deška v Marijanišu ter dekliški v Lichtenthurnu in pri uršulinah) so imele skupno 19 razredov, kjer je bilo 227 učencev in 621 učenka. Skupno je bilo na 14 osnovnih šolah s 121 razredi 4099 šolskih otrok. Število solarjev je napram lani padlo za 62. Povprečno je prišlo na razred 34, so pa tudi razredi, kjer je bilo nad 50 učencev in so tudi taki, kjer je bilo samo 20 otrok.

Po državljanstvu je bilo 4016 Jugoslovancev, 5 Čehoslovancev, 1 Rus, 76 Nemcev (manjšinska šola na Grabnu) in 1 Španec. Po veri 4024 rimokatolikov, 60 pravoslavnikov, 7evangeljskih, 1 čehohusit, 2 muslimani in 5 Židov.

Sklepi seje magistratnega gremija

Ljubljana, 16. junija.

Danes popoldne so se vršila seja magistratnega gremija, pri kateri so se razpravljale sledeče zadeve:

Odkloni se prošnja Novak Justine za postavitev trafingnega kioska na koncu dolenskega mostu v bližini Češnovarjeve gostilne. — Svoječasna jahalnica pri Nuškovi vojašnici v Trnovem se bo odala v njem za oruševne namene trnovskega prosvetnega društva, pevskega društva in Šokola II. Društva nameravajo iz jahalnice napraviti prosvetni dom, ako se tehnično in finančno izkaže, da je še možna adaptacija tega poslopja za društvene namene. — Razpravljalo se je o premostitvi trnovskega otroškega vrta iz Dolenceve hiše v mestno, v Gradaški ulici 18. Odpovali naj bi se stanovanjski prostori nekaterim strankam v tej hiši, da bi na ta način otroški vrtec imel tamkaj prostore. Ker pa je sedanjih hišni gospodar značil najemnino za otroški vrtec, ostane v Dolencevi hiši. — Uredi se dnevno zavetišče pri Sv. Jakobu ter se z društvom Mladinski dom napravi daljša zakupna pogodba, ker bo mestna občina preuredila prostore na lastne stroške. Najemnina bo znašala za prva leta po 500 Din, za naslednja leta po 700 Din mesečno. Nadalje se je razpravljalo o sprejemu raznih prošelj za podelitev meščanstva ter o tem, kako bi se nekaterim zaslužnim in splošno znanim občanom podelila meščanska čast, vendar bo o tem sklepal mestni občinski svet. — Za napravo nove barake v počitniški koloniji na Mednem se votira iz dohodkov tombole znesek 15.000 Din, s katerim se omogoči sprejeti najnižjo ponudbo za napravo nove barake. Delo dobi tesarski mojster Martinc za znesek 42 tisoč dinarjev.

Sledečim proslencem se podelijo stavbna dovoljenja: Ivanu Jarcu za postavitev provizorične ograje ob zasebni poti na svoji parceli vzhodno Pletersnikove ulice; Katarini Bergant za prizidek in adaptacijo hiše v Janjevi ulici; Ivanu Bulcu za gradnjo kozolca ob Jurčkovi poti; Ljubici Kurent za gradnjo enonadstropne hiše na parceli ob poti v Rožno dolino in Kocijanovi ulici; Frančiški Kočutar hišo v Beljaški ulici; Ljudmili Gomilšek za enonadstropno hišo na vogalu Groharjeve in Dobrinove ulice tik pred novim trnovskim mostom; Karloti Varda za prizidek ob njeni vili nad Karlovske ceste. — Odklonijo se prošnje raznih hišnih posestnikov, da bi jim mestna občina izvršila fasado na hišah proti naknadnemu plačilu stroškov v obrokih.

Uporabna dovoljenja dobijo: Pavla Pieterski za hišni prizidek v Korytkovi ulici; Lovro Cimperman za prizidek pekarske delavnice v svoji hiši na Smartinski cesti, dr. Vito Lavrič za pritrilni hišni prizidek na dvorišču v Karadžičevi ulici; Josipina Hrovat za enonadstropni prizidek ob njeni hiši v Herberštejnovi ulici; Miroslav Aleš za svojo hišo v Šoški ulici, Martin Stibernik za pritrilno hišo na Mivki, Josip Toni, mesarski mojster, za enonadstropno hišo na Domobranski cesti, Julij Pahor za enonadstropno stanovanjsko vilo v Skrabčevi ulici, Jakob Antloga za enonadstropno stanovanjsko hišo na vogalu Verstovške in Hajdrihove ulice.

Maribor

□ **Smrt v vodi.** Pri postaji Sv. Lovrence na Pohorju je našel brodar Bobič v Dravi truplo neznanе utopljenke. Telo je bilo že napol razpadlo ter se ni dalo ugotoviti, od kod ga je Drava prinesla. Pokopali so jo na pokopališču pri Mariji v Puščavi.

□ **Pravtavi živ-žav** je večer večerom na unionski verandi: rokoborbe profesionalov! Zlasti odkar se je pojavil nevarni črnc Tom Sayer, ki ga na vsak korak spremljajo množice mariborske dece, je iz večera na večer vedno več ljudi. V četrtek zvečer so se najprej v neodločnem srečanju preizkusili Mileusič, prvak Jugoslavije in češki lev Mrna, potem črnc Tom Saver in prvak Nemčije Schwarzbauer. V odločilni borbi pa ste se skoraj celo uro borila prvak Ogerske Bogner in ruski smedveč Girilov. Končno je radi svoje tehnične nadmoči zmagal Bogner.

□ **Otok utonil.** Usodna smrtna nesreča se je pripetila na Telovo popoldne na Ptujski cesti št. 4. na Teznu. Ko je šla mati klicat pet in pol letnega Alojza Punčuha k obedu, ni bilo dečka nikjer, dasi se je malo poprej igral na dvorišču. V zli slutnji je pogledala v nepokrito betonsko jamo, napolnjeno z vodo ter našla svojega sinčka, ki se je vtopil v poldrugi meter globoki vodi.

□ **Tribuna se je zrušila.** Sredi najzanimivejše motorne dirke se je na Telovo na tezenskem dirkališču zrušila s hudim ropotom tribuna za gledalce. Med vikom in krikom so se prestrašeni ljudje pobirali in metali iz desk ter otipavali svoje kosti. Zahtevala je nesreča tudi nekaj žrtev, toda le lažje poskodovanih.

□ **Požigal,** ker ga niso marali za zeta. Pred malim senatom je bil večerj obsojen 35 letni posestnik Franc Žnidarič iz Spodnje Korence, obdolžen, da je dne 16. marca t. l. zancetil požar pri posestniku Jožefu Štoberju. Pogorela je stiskalnica in gospodarsko poslopje ter znaša škoda 11.000 Din. Požig je izvršil v jezi, ker ga Štoberjev niso marali za zeta. Usodne noči je prišel pod okno Štoberjeve hčerke, pa ga je oče Štober nagljal s palico. Ves jezen je stopil nato k stiskalnici ter zažgal streho. Pred sodniki je dejanje tajil, priče pa so njegov zagovor zavrgle. Bil je obsojen na 4 leta robije in 4 leta izgube častnih pravic.

Jesenice

Nevihta. V torek popoldne je bila nad Jesenicami huda nevihta. Treščilo je v električne naprave in napravilo precej škode. Strela je udarila tudi na Javorniku v hišo skozi dimnik v kuhinjo ter tam vrgla ob tla tov. delavca Mlakarja, ki je bil vsled sile tako omamljen, da se celo uro ni zavedel. Odšlo je skoro polovico dimnika.

Starsi, ne zamudite drevi lepe pobožnosti v župni cerkvi. Pridigal bo stolni vikar g. Košmerlj.

Tržič

Procesija presv. R. Telesa je potekla ob ugodnem vremenu v najlepšem redu. Kmalu po procesiji pa so se zgnili temni oblaki, ki so prinesli kratkotrajen naliv pomešan s snegom. Vse ulice so bile v trenutku preplavljene.

Na planine odhajajo naši planjarji z živino. Njim sledijo veseli turisti. Na Kofcah bo prihodajočeve dne nedelji 18. in 25. t. m. preskrbljeno za sv. mašo, ki bo ob 10. Vse gg. duhovnike, ki nameravajo obiskati v juliju in avgustu Kofca in tam ostati ob nedeljah, prosí župni urad v Tržiču, da svoj prihod vsaj teden dni prej sporoče, da bo lahko uredil službo božjo na Kofcah.

3letni fantek zgubljen v gozdu

Studence pri Sevnici, 14. junija.

Dne 10. t. m. so bli otroci v gozd po jagode. Med njimi je bil tudi otrok Tomažina Jožefa. Otroci so fantička napodili iz gozda domov, sami so se pa vrnili šele opoldne. Tomažinevega fantka pa ni bilo nikjer. S strahom so starši alarmirali gasilno društvo, ki je takoj pričelo iskati. Med iskanjem so padale velike plohe dežja. Šele po dvadnevem napornem iskanju se je posrečilo izslediti otroka v nekem grmovju. Našli so ga prav tisti otroci, ki so ga bili izgubili.

Kokainist, vesel svobode

Ljubljana, 16. junija.

Pred malim senatom ruski emigrant. V Rusiji absolvent gimnazije. V emigraciji nesrečnik, udan sprva kokainu, pozneje alkohol in tatvinam. Pred dnevi, 19. maja, je prejel daljšo zaporno kazen. Ko je bil svobodno, je že segel po tujem gramofonu. Sam je sodnikom povedal: »Vesel sem bil svobode. Imel sem 30 Din v žepu. Zapol sem jih. Kaj sem delal, ne vem. Poprej sem bil udan kokainu. Gospod predsednik, ne vem, kako je bilo. Zjutraj sem se znašel v zaporu. Res sem pil iz veselja, da sem bil na svobodi.« Rus Saša O. je ukral gramofon gostilničarji Sofiji Potočnikovi. Vreden je bil 1400 Din. Dobila ga je nazaj. Saša pa je bil obsojen na dva meseca strogega zopora. Bil je zadovoljen.

— **Pri motnjah prebave,** žledolčnih bolečinah, zgagi, slabosti, glavobolu, migljanju oči, razdraženih živcev, nespanju, oslabelosti, nevolji do dela povzročil naravna »Franz Josefova« grenčica odprto telo in olajša krvni obtok.

Koledar

Sobota, 17. junija: Adolf, škof.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrl v visoki starosti 83 let gospa Franciška Černe. Pogreb bo v soboto ob 4 popoldne. Bog ji daj večni mir in pokoj! Zalujočim hčerkam naše iskreno sožalje!

Osebnosti

— **Izpit je napravil** za akt. in rez. nižjega voj. tehn. uradnika II. razr. v mornarici nižji voj. tehn. uradnik III. razr. Matija Les.

— **Odlikovani** je z zlato kolajno za vestno vršenje službe peh. narednik-vodnik I. razr. v pokolu Ivan Ivanuša.

— **Upokojen** je na lastno prošnjo peh. kap. I. razr. Rudolf Juvanc.

— **Imenovan** je za vršilca dolžnosti poveljnika monitorja »Sava« poročnik bojnega broda I. razr. Teodor Vrbic.

— **Poroka.** V župni cerkvi na Vranskem sta se poročila gdč. Vida Florijan, hčerka ugledne družine iz Brapreč, in gosp. Franc Verbovšek, podpreglednik fin. kontrole na Vranskem. Bilo srečno!

hvaležnejše delo kot v mestu kje. Mesto je vsega prenasličeno. Komaj s cirkusko reklamo pripravljena prireditel ga dvigne iz mrtvila. Ne vem, kako bi se mesto obneslo, če bi se bilo treba z lojtrskim vozom, tri ure daleč, v slabem vremenu pripeljati na koncert, kot smo to imeli priliko videti v Ribnici. Brez dvoma bo Glasbena Matica po doblih izkušnjah tudi v tej smeri usmerila svoje delovanje in od bogato obložene mize deželj darovala vsaj nekaj drobščic — končno je pripomogla k uspehu tudi izredno akustična ribniška cerkev. Zor je stal v presbiteriju, kjer ni bilo treba steti s prostorom; pri deljenih zborih sta bila postavljena dva zbora na stranskih korih. Spored koncerta je bil isti kot v ljubljanski stolnici, le da je bil celotni vtis radi naštetih okoliščin še globlji. Podpisani sem med odmorji zaigral na orgle tri skladbe skladateljev Frescobaldija, Böhma in Pachelbela, ki so po času in še bolj po duhu Gallusovi dobi precej blizu. Goršičeve, ravno 60 let stare orgle, so mogočne, v primeri z modernimi orglami pa seveda tehnično zaostale in neokretne. Vendar so proti pričakovanju še dosti dobro odgovarjale.

M. Tomc.

— **Dom in svet.** Nova knjiga I. št. 5 se bo začel razposiljati naročnikom v začetku prihodnjega tedna. Prinaša naslednjo vsebino: Andrej Kalan (France Koblar) — Religioznost ali konfesionalnost (Stanko Gogala) — Idila v Sopotih (Ivan Gregelj) — Na gori — Prestop iz kroga — Dvogovor (Miran Jarc) — Vstajenje (Jože Kastelic) — Krvave rane (France Bevk) — O časnikarski slovesčini — Anton bBrenzlik) — France Kidrič: Zgodovina slovenskega slovstva (Anton Slodnjak) — Božidar Jakac: Odmevi Rdeče zemlje (Frst) — Louis Adamič: Smeš v džungli (dr. J. Šile) — G. K. Cheesteron: Greh in princa Saradina (dr. J. Šile) — Iz sodobnega srbsko-hrvatskega književnega življenja (Tine Debeljak) — Papini o Dantejevi sodobnosti (Silvester Škerl) — XI. kongres Penklubov (France Stelc).

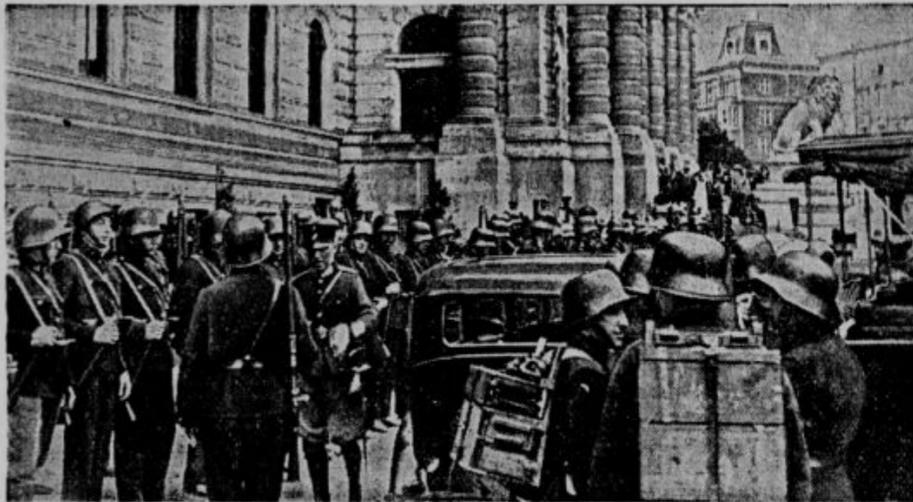
S fotografsko torbo po Avstriji

Položaj v Avstriji je tako napet, da je moral kancler dr. Dollfuss zapustiti začasno gospodarsko konferenco v Londonu in se z letalom vrniti na Dunaj. Ves tisk, razen vsenemškega in narodno-socialističnega zahteva, naj vlada energično izvede boj proti Hitlerjevemu pristašem in če treba tudi proglasi obsedno stanje. Javnost je prepričana, da se atentati izvršujejo na ukaz iz Nemčije, ker se vsi atentati napravijo vedno po istem sistemu in v podobnih okoliščinah. Hitlerjevci hočejo z bombnimi atentati zbuditi pred inozemstvom vtis, da ne

more Dollfussova vlada ohraniti v državi miru. Čeprav so za dr. Dollfussom simpatije vseh sosednjih držav kakor tudi svetovne javnosti, je vendar njegov boj silno težak, ker se Hitlerjevci ne ustavijo pred nobenim sredstvom, o katerem sodijo, da bo učinkovalo. Od izida tega boja je odvisna usoda nove avstrijske države. Verjetno je, da pride v najkrajšem času do sodelovanja med krščanskimi socialisti in socialisti, ker je v interesu obojih, da se pruska železna pest ne uveljavi na Dunaju.

Ze zunanost vojskovodij taborov, ki sta si napovedala v Avstriji boj do skrajnosti, odkriva, kakšna sredstva uporablja v borbi prvi in kakšna drugi. Kancler Dollfuss in krajevni načelnik Hitlerjeve stranke v Avstriji g. Fraenfeld.

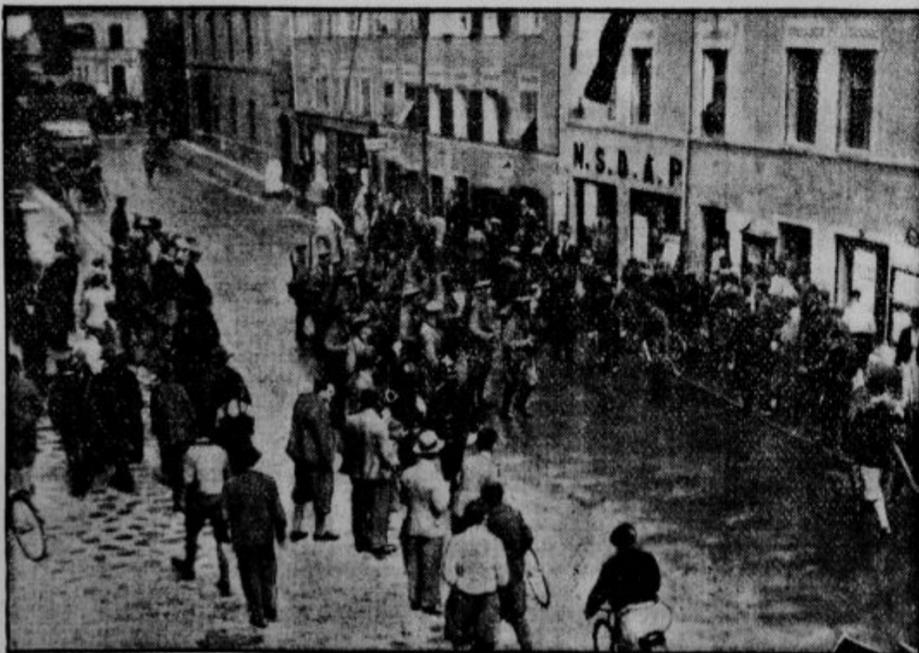

Radni nemirov, ki so jih izzvali Hitlerjevci, je moralo nastopiti vojaštvo v polni opravi in oboroženi s strojnimi puškami.

Po bombnem atentatu na židovsko trgovino

Prva slika o bombnih atentatih na Dunaju. V trgovino židovskega zlatarja v Meidlingu so vrgli Hitlerjevci bombo. Pri tem sta bili ubiti dve osebi in nekaj ranjenih. Na sliki opazi ministra za javno varnost majorja Feyta, ki se razgovarja s policijskim predsednikom dr. Seydlom.

Avstrijska vlada je dala nalog, naj policija zasede »rjava hiša« v Inostetu. Policija je s pomočjo Heimwehra nalog tudi izvršila.

Sv. oče je na praznik Sv. Trojice posvetil pet azijskih škofov domačinov. Na sliki škofje, ki so zbrani okoli kardinala Fumasonija (v sredi s kardinalskim klobukom v roki).

Prokletstvo svetlozelenega diamanta

Posestnica največjega diamanta na svetu, ki ga imenujejo tudi velikega mogula, namerava zastaviti to izredno vrednost, da bi lahko rešila svoj list »Washington Post«. S posojilom, ki bi ga prejela proti zastavi, bi rada rešila list iz finančnih težkoč in ga s tem ohranila svoji družini. Radi te vesti je svet zopet postal pozoren na zgodovino tega dragulja, o katerem gre glas, da je vselej prizadel zlo tistim, ki so ga imeli.

Diamant, ki je poleg »Orlova, Regenta in Kohinorja« eden največjih na svetu, tehta 280 karatov. Njegovo vrednost cenijo na 120 milijonov dolarjev. Diamant oddaja čudovito modro svetlobo, kakor tako zvan zeleni diamant, ki ga hranijo v Draždanih in ki je slaven prav po svoji svetlozeleni barvi. Mogula je nosil na svojih prsih indijski malik Prama Sita, ki je bil postavljen v neki tempelj. Za časa Ludvika XIV. se je posestnik francoskemu pustolovcu Tavernierju ugrabiti diamant in ga spraviti na Angleško. Ludvik XIV. je z grožnjami izvalil diamant iz rok Tavernierja. Poslej se zgodovina diamanta tako zapleta, kakor da bi se nad njim izpolnila kletva indijskega malika Prama Sita. Kdor koli ga je dobil v roke, ta je bil gotovo nesrečen.

Ko se je Tavernier zopet podal v Indijo, so ga tam razrgali tigri. Madame de Montespan, ki se je z njim podala na dvorni ples, je prišla v nemilost pri kralju. Ludvik XIV. so se vsa podjetja ponesrečila, vodil je nesrečne vojne in umrl za hudo boleznijo. Znana je tudi tragična usoda kraljice Marije Antoniete, ki je rada nosila dragulj. Po francoski revoluciji se je znašel diamant v Amsterdamu. Kupil ga je neki zlatar; toda tega je oropal lastni sin in ta je zopet žalostno končal svoje življenje v neki dogodivščini. Naslednji posestnik diamanta je skušal na vsak način prodati ga, a ga ni mogel in je umrl zaradi stiske. Po dolgih ovinkih je kamen prišel v roke bankirja Hopea, ki je kmalu nato umrl in zapustil diamant

svojemu sinu. Sina je kmalu zapustila njegova žena. Hope je prodal kamen poljskemu grofu Ponjatowskemu, ki je v operi iz ljubosumnosti ustrelil svojo zaročenko. Iz maščevanja je bil Ponjatowski sam ustreljen. Hope med tem časom še ni prejel denarja za diamant ter je izvršil samomor zaradi finančnih težkoč.

Nato je prišel diamant v posest turškega sultana Abdul Hamida. Prodajalec diamanta se je ponesrečil še isti dan z vso družino, tresčil je namreč z vozom v nek prepad. Sultanov zakladni minister je kmalu nato ugrabil diamant in zbežal. Ujeli so ga in vrgli v ječo, kjer je zmrlel in umrl. Nato je sultan daroval diamant svojemu zaupniku Kulubu. Tega so našli drugi dan zadušenega. Nekaj mesecev za tem je izbruhnil mladoturški upor in sultan je zgubil prestol in svobodo.

Diamant je nato potoval v Ameriko, kjer so ga na nepojasnen način odkrili za eno tretjino. Tu ga je nekega dne videla gospa Mac Lean, žena milijarderja, ki ga je hotela na vsak način imeti. Mož se je nakupu upiral, a končno se je vdal in diamant kupil. Plačal je zanj okoli 16 milijonov dolarjev. Milijarder Mac Lean je zlatarju pri nakupu stavil pogoj, da bo kupčijo ob prvi nesreči, ki ga doleti, razveljavil in vrnil diamant zlatarju. Gospa Mac Leanova si je nadela diamant pri nekem diplomatskem sprejemu. Njegova svetloba je kar očarala navzočne. Nekaj dni nato je njen sinček končal življenje pod avtomobilom. Ta dogodek je tako pretresel nesrečnega očeta, da je prišel sovražiti lastno ženo in se je končno tudi ločil od nje.

Posebno ženski ameriški svet je radoveden, kako se bo zdaj zaključila zgodovina diamanta, ki je v rokah lastnice lista »Washington Post«. To je dejansko že zadela nesreča; kajti »Washington Post« hira. Nevarnost je, da bo marsikateri bravec, ki srečno dospe do tega stavka, postal babjeverec.

Vstal je »evangelist«

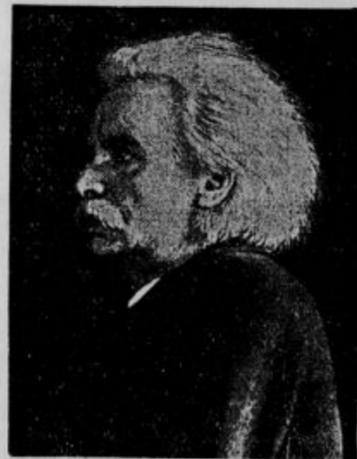
Iz mesta Focsani v Romuniji poročajo o zanimivem dogodku verske blaznosti. V mestu se je pojavil človek, ki se je izdal za evangelista. Prepričal je kmeta S. Muha iz vasi Padureni, da ga on lahko spravi v neposreden stik z Bogom. Toda Muha in njegova družina morajo živeti en mesec spokorno in med tem časom brati samo svete knjige. Muha je z vso svojo družino to tudi splošil. On in vsi člani družine so brali svete knjige. Po dobrem tednu je vsa družina pričela dajati znamenja blaznosti. Muha je s svojo družino pričel podirati hišo, nato je pobil vso domačo živino in se začel tako bičati, da bi bil kmalu izkrvaveč. Morali so nastopiti orožniki, ki so vso družino prepeljali v norišnico v Focsani. »Evangelista« so seveda zaprli.

350 sekt

Zadnje ljudsko štetje v Kanadi je prineslo zanimive podatke tudi v verskem pogledu. Dognano je bilo, da je v Kanadi največ katoličanov, njihovo število znaša 4 milijone in pol. Številke so zbudile posebno pozornost tudi v kolikor zadevajo druge veroizpovedi in zablode. Pokazalo se je, da je v Kanadi 350 verskih sekt.

Molk starih prerokov

Nekega dne je dejal Mohamed svojim prijateljem: »Če bi vedeli, kar jaz vem, bi se malo smejali in veliko jokali.« Morda najgloblja beseda, kar jih je izgovoril bivši velblodar. In lahko bi jo ponavljali vsi, kateri so veliko živeli, mislili in se učili. Morda zato stari preroki in stari modrijani proti koncu umolknejo in vedno manj govore in pišejo. Na noben drug način ne morejo pokazati ljubezni do ljudi kakor z molčanjem. Papir!

Na telovo je poteklo 90 let, odkar se je rodil Edvard Grieg, slavni skladatelj.

Poganski učitelj poučuje katekizem

V pogorju južne Kitajske živi mnogoštevilna družina s šoloobveznimi otroki. Ker tam blizu ni nobene krščanske šole, je družina poslala domačega učitelja pogana, da bi otroke poučeval v katekizmu. Učitelj je prošnji ugodil in otroke tako dobro naučil katekizma, da se je misijonar, ki je nedavno obiskal družino, čudil znanju katekizma, ki so ga pokazali otroci. Zanimiv znak verske strpnosti v poganski deželi!

Poslanec Theo Habicht, deželni nadzornik Hitlerjeve stranke za Avstrijo (levo) je bil aretiran.

Tiskovni ataše avstrijskega poslanstva v Berlinu dr. Wasserbäck je prejel nalog, da mora zapustiti Nemčijo.

Rjava hiša (Hitlerjevski dom) na Dunaju, ki jo je policija dala zapreti.

Po zaključku velesejma

XIII. Ljubljanski mednarodni vročni velesojem se je vršil pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Aleksandra I. in pod častnim predsedstvom ministra za trgovino in industrijo g. dr. Rije Šumenkovića. Razstavljeni predmeti, čeprav obsega okrog 40 tisoč kvadratnih metrov, je bil docela naseden in predvsem z domačimi razstavljalci. Vseh razstavljalcev je bilo 622, od teh 12 odstotkov inozemskih. Tako se je ta velesojem vršil v znamenju naše domače industrijske in obrtniške produkcije.

Tekstilna industrija s pletilniško beleži v zadnjih dveh letih velik razmah in se je letos prvič predstavila na velesojemu v lepi zaokroženosti. Tudi usnjarska industrija se je v zadnjih letih odlično izpopolnila, posebno pa v konfekciji usnja. Naša pohištvena industrija in obrt uživa že tradicionalen sloves in je letos prišla na velesojem tudi s cenim, mehkim pa vseeno izredno okusnim pohištvom. Od inozemstva so bile zastopane sledeče države: Avstrija, Amerika, Bolgarija, Češkoslovaška, Danska, Francija, Madjarska, Nemčija in Švedska.

Specielne razstave na velesojemu so bile: Tujsko-prometna razstava Dolenjske, ki jo je priredilo agilno društvo »Krkac«. Tudi letos je društvo ljubiteljev malih živali »Zivalca« priredilo v okviru tega velesojema razstavo, ki je bila prav lepo obiskana. Prvič pa smo imeli tokrat na sejmju razstavo potretskih fotografij, ki so jo priredili poklicni fotografi. Idilična je bila razstava »Ljubiteljev prirode v stanovanju«.

Razstavljali so napravili pomembnejše zaključke, razvrščeno po strokah s sledečimi banovinami: Strojna industrija: Dravska, Savska, Primorska, Dunavska, Vrbaska.

Kovinska industrija: Dravska, Savska, Zetska, Primorska, Vardarska, Vrbaska.

Fina mehanika: Dravska, Savska, Primorska, Beograd, Zemun, Pančevo, Moravska.

Radio in elektrotehnika: Dravska, Primorska, Savska, Dunavska, Vardarska.

Sportna oprema: Dravska, Primorska.

Avtomobili, motorji, bicikli, vozovi: Dravska, Primorska.

Poljedelski stroji in orodje: Cela Jugoslavija. Pohištvo: Dravska, Primorska, Savska, Dunavska, Belgrad, Zemun, Pančevo, Pletarstvo: Dravska, Primorska, Savska, Zetska. Tekstilna industrija in konfekcija: vsa država. Usnje in konfekcija: Dravska, Savska, Primorska, Krzno: Dravska, Savska. Vezivo, čipke: Dravska, Savska, Primorska, Dunavska. Cerkevne potrebščine: Dravska, Savska, Belgrad, Galanterija in bižuterija: vsa država. Kemična industrija: vsa država. Zivilska industrija: Dravska, Savska, Primorska. Gradbeni material: vsa država. Glasbila: Dravska, Savska, Primorska, Male živali: Dravska, Savska, Dunavska, Zetska, Primorska, Belgrad. Okrasne rastline in semena: vsa država. Razine novosti: vsa država.

Obiskovalcev je bilo okrog 90.000. Od teh je dopotovalo na podlagi sejemске legitimacije iz oddaljenejših krajev države, oziroma inozemstva približno 3500 oseb.

Dravska banovina 50,8, Savska 11,6, Vrbaska 1,0, Primorska 4,1, Drinska 1,8, Zetska 0,4, Dunavska 8,5, Moravska 6,8, Vardarska 0,7, Belgrad itd. 6,5; skupaj 93,1 odstotkov, inozemcev 6,9 odstotkov.

Inozemski potniki so dospeli zlasti iz Avstrije, Italije, Nemčije, Švice, Madjarske, Bolgarije, Turčije, Grčije, Češkoslovaške in Luksemburga.

Tako nam je letošnji spomladanski Ljubljanski velesojem pokazal bilanco našega gospodarstvenega napredka, ki se javlja tudi v krizi, ker je naš človek delaven in vztrajen, zato je optimizem, s katerim gledamo na skorajšnji konec današnjih težkih razmer, opravičen.

Od 2. do 11. septembra 1933 se vrši letošnja jesenska velesojemska prireditel »Ljubljana v jeseni«, v katere okolijski mu prireditelj več velikih popolnoma novih razstav, med drugim veterinarska razstava za vsa država, razstava naše arhitekture, posebno cerkvene itd.

Kriza rudarskega zavarovanja

Naše bratovske skladnice, ki zavarujejo rudarje za pokojnino, nezgode in bolezni, preživljajo obnem z našimi rudarji in kovinskimi delavci težke čase. Stevilo članov pada, prispevki se zmanjšujejo radi zmanjšanih plač, narašča pa število upokojenev.

Zato so tudi premoženjski izkazi ter izkaz dohodkov ter izdatkov malo zadovoljivi, edino v pokojninskem zavarovanju je dosežen majhen presežek, v bolniški, še bolj pa v nezgodnem zavarovanju pa je deficit.

Pokojninsko zavarovanje.

Da je bilo poslovanje v pokojninski blagajni ugodnejše, je pripisovati na eni strani zvišanju prispevkov, na drugi strani pa reviziji pokojnin. Prispevki so deloma (4 skladnice) ostali neizpremenjeni: 8%, pri 8 pa so zvišani na 12%.

Poleg tega plačila prispevkov zaradi težko podjetij niso bila pravočasna, naložbe v denarnih zavodih so bile neukvične in tako so upravičenci dobili svoje datjave prekasno. Banovinske podpore skladnic dobile.

V ostalem je omeniti pogodbo za recipiteto v soc. zavarovanju z Avstrijo.

Pregled poslovanja v letu 1932, je bilo naslednje (v milij.): prebitek je izkazalo teh sedem blagaj: Celje 0,01, Laško 0,6, Ljubljana 0,03, Rajhenburg 0,12, Store 0,026, Trbovlje 0,016 in Velenje 0,3 milij. Din. Primanjkljaj pa jih je izkazalo osem: Hrasnik 0,2, Jesenice 0,17, Kočevje 0,045, Krmelje 0,047, Lesje 0,1, Mežica 0,16, Ravne 0,19 in Zagorje 0,46 milij.

Upokojenev je bilo po starih pravilih 2280 (-124), po novih pa 2982 (+483). Dohodki pokojninske blagajne so znašali 13,13 (13,22), izdatki pa 13,03 (12,26) milij. Zato so se aktivna povečala za 0,11 in čisto premoženje za 0,1 na 15,77 milij.

Povprečno je letno znašala pokojnina: po starih pravilih: za člana 81,33, za vdovo 33,08 in za sirota 12,46 Din.; po novih pravilih: za člana 5456,24, za vdovo 2439,16, za sirota 920,29 in sorodnika 1340 Din.

Nezgodne blagajne.

Izdatki naraščajo od leta do leta in zato so bili lani zvišani prispevki od 2 na 3%. Vkljub temu se je premoženje znižalo od 5966 na 5146 milij.

Aktivne so bile le tri blagajne: Celje, Laško in Ljubljana z malimi zneski. Največji je bil deficit v Rajhenburgu za 78%, v Krmelju 66, v Ravnah za 59, v Zagorju za 55% itd.

Dohodki so znašali skupno 2,6 (+0,3) izdatki 3,1 (+0,3), primanjkljaj je znašal 0,82 (+0,083) milij. Din.

OUZD v maju

Z zakasnitvijo dobivamo podatke o številu zavarovancev pri OUZD. V maju je znašalo povprečno število zavarovancev 77.536. To pomeni v primeri z aprilom nov dvig števila zaposlenih, kar je pa predvsem sezonskega značaja. V maju je znašalo število zavarovancev 79.794 (v primeri z marcem 1932 2287 manj), v aprilu je 74.170 (manj 865) in v maju 77.536 (manj 2454). Omeniti pa je posebno dejstvo, da je letos število ženskih zavarovancev višje kot lani, kar je pripisovati ugodnemu razvoju tekstilne industrije. Padee se nanaša prav za prav samo na moške delavce.

Celokupna dnevna zavarovana mezda znaša 4,844.000 Din (v primeri z aprilom lani padee za 175.000 Din), povprečna dnevna mezda pa 23,79 (= 1,48 Din. Zdravstvene razmere so bile slične lanskim).

Zahteve bančnih organizacij

Z ozirom na zasedanje odbora za preučevanje kreditnih razmer so izdelale organizacije bank iz vez države resolucijo, v kateri zahtevajo za oživitev gospodarskega ureditve kreditnih odnosov. Zato so potrebna 1. nova sredstva in prevzem kmetijskih dolgov, 2. ureditev obrestne mere pri Narodni banki in drugod, 3. davčne olajšave za denarne zavode in 4. zakonodaja glede sanacije denarnih zavodov.

NAVADILA GLEDE PRIJAV K IZPITOM ZA ZIDARSKO, TESARSKO, KAMNOSKARSKO IN VODNJAKARSKO MOJSTRE.

Mejstriški izpiti se vršijo za vse stroke pri Zbornici za TOI v Ljubljani.

Prijave za pripravitelje k izpitu morajo prosilci pisnogo vložit do 1. julija 1933 pri Zbornici, ki bo z revizijsko obnem tudi odredila, kje in kdaj bo kandidat delal izpit. Prijavo je treba kolkovati s 5 Din ter priložiti za rešitev prošnje kolek za 20 Din, za izpričevalo pa kolek za 20 Din in kolek za 10 Din. Izpito tako v znesku 450 Din je poslati po pošti. V prijavi se mora navesti točen naslov, iz katere stroke namerava kandidat delati izpit, kje je delal, odnosno bival zadnjih 6 mesecev, ali je izpit že in sicer kdaj in kje opravljal ali ponavljal. Vse je treba priložiti: 1. kratke svojeručno na posebnem listu napisan popis strokovne zaposlitve do izpita (učna, pomočniška doba; sesteti je vso dolo zaposlitve kot pomočnik); 2. krstni (rojni) list; 3. dokazila, da je: a) ali v svojem obrtu praktično delal najmanj štiri leta, potem ko je uspešno dovršil srednje tehniško ali njej enako drugo šolo; b) ali v svoji stroki ali kot gradbeno-tehnični risar v poslovalnicah graditeljev, inženjerjev ali arhitektov delal najmanj 5 let praktično, potem ko je z uspehom opravljal predpisani zaključni izpit iz svoje stroke na šoli za gradbene poslovodje (polirje), pripojeni srednji tehniški šoli ali na drugi državni strokovni šoli z enako učno osnovo; c) ali se učil svojega obrta najmanj tri leta in praktično delal v svoji stroki najmanj šest let (delavska knjižica), ter pri posebnem izpitu dokazal občo izobrazbo in znanje.

Kandidati, ki se prijavijo za opravljanje izpita, a nimajo listin, navedenih pod 3., smejo dokazati čas o svoji zaposlitvi s kakršnimkoli drugim verodostojnim dokazilom; 4. spričevala o posebnem obisku strokovnih učnih zavodov; 5. potrdilo, da je plačal pri zbornici zgoraj označeno izpitno takso (potrdilo zborniške blagajne, odnosno poštni odprek, če je bila taksa poslana po pošti). Pismeni izpit (ključurna naloga) se bo pričel dne 15. julija 1933 ter bo trajal pet dni. Pri izdelovanju naloga sme uporabljati kandidat vse knjige, ki vsebujejo samo formule, dalje gradbeni zakon in osnutek gradbenega pravilnika. Termin za ustni izpit bo naznanil kandidatu predsednik izpitne komisije po opravljenem pismenem izpitu.

Kartel tvornic čevljev. D. Volksblatt poroča o nameravani ustanovitvi kondicijskega kartela tvornic čevljev. Vsi odjemalci so dobili pisma, v katerih sporočajo, da se morajo računski plačati takoj po prejemu blaga ali plačilo v 14 dneh, računajoč 4% skonta, v 30 dneh 2%, v dobi od 30 do 90 dni pa le proti menici. Lukuzni davek bodo tvornice izkazale v fakturi posebej.

Teden propagande za predelavo sadja in grozdja v alkohola proste pišče bo v vsej državi priredila od 24. septembra do 1. oktobra belgajska zadruga za brezalkoholno predelavo sadja.

Borza

Dne 16. junija 1933.

Denar

V današnjem prometu so narasli tečaji vseh deviz z izjemo Curiha in Prage, ki sta ostala neizpremenjena, ter Pariza, ki je neznanu popustil.

Avstrijski šiling je bil na ljubljanski borzi zaključen po 8,85, na zagrebški pa po 8,80. Grški boni so notrali v Zagrebu 40—42 (41), v Belgradu pa 44,50 bl.

Ljubljana. Amsterdam 2306,51—2317,87, Berlin 1358,47—1369,27, Bruselj 801,91—805,85, Curih 1108,35—1118,85, London 194,19—195,79, New York 4791,59—4819,85, Paris 225,85—226,97, Praga 176,79—171,05, Trst 299,69—302,03.

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 53.430 Din.

Curih. Paris 20,38, London 17,55, New York 434,50, Bruselj 72,35, Milan 27,075, Madrid 41,15, Amsterdam 208,10, Berlin 122,75, Dunaj 73,18 (57,75), Stockholm 90,30, Oslo 88,50, Kopenhagen 78,25, Praga 15,415, Varšava 58,05, Atene 2,97, Carigrad 2,48, Bukarešta 3,08.

Vrednostni papirji

Tendence za državne papirje je ostala v glavnem neizpremenjena, pa tudi promet je bil zelo slab, saj je bilo na zagrebški borzi zaključenih komaj za 75.000 Din nominalne 7% inv. pos.

Ljubljana. 7% inv. pos. 43—44, agrarji 26—27, vojna škoda 197—209, 8% Bler. pos. 31 den., 7% Bler. pos. 32,50.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 43—44,50 (43, 44), agrarji 26—27, vojna škoda 197,50—199, 6% begl. obv. 33—34, 8% Bler. pos. 34,50 den., 7% Bler. pos. 32,50 den., 7% pos. DHB 47—50, — Delnice: Narodna banka 3800 den., Priv. agr. banka 221—224, Seferana Osjek 130—145, Impex 50 den., Isis 30 bl., Trbovljanka 175 bl.

Belgrad. Narodna banka 3850 bl., Priv. agrar. banka 223—223 (224), 7% inv. pos. 44—44,5 (44,5), agrarji 26,50 den., vojna škoda 197,50—198 (198,50, 197), 6% begl. obv. 33,50—33,75 (33,50, 33), 8% Bler. pos. 34 den., 7% Bler. pos. 32,25 den., 7% pos. DHB 49 den. (49).

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 55,15, Mundus 63, Alpine 12,00, Trbovljanka 15,75.

Hmelj

V D. Volksblatu piše g. Vovk iz Zalca, da je znašal lanski pridelek 9000 stotov in je bila zadnja količina prodana po 56 Din za kilogram. V letniku 1931 je malo zalog, cene 25 Din nazadnje. Večje so zaloge letnikov 1930—1921. V predprodaji doseže letošnji hmelj 20—30 Din pri polovičnem plačilu. Doseje je bilo prodanih okoli 300 metrskih stotov. Lani so kmetje, posluhujoč se zakonskih predpisov, oddali komaj tretjino naprej gradnega hmelja.

Zadnja poročila:

Socialisti na Dollussovih strani

Pretep v deželnem zboru

Dunaj, 16. jun. tg. Danes je prišlo v nižje-avstrijskem deželnem zboru do velikih preteptov, v katerih so krščansko-socialni in socialno-demokratski poslanci skupno nastopali proti narodnim socialistom. Nemfri so postali tako veliki, da je bilo treba končno prekiniti sejo.

Policija objavlja, da je bilo do sedaj izročeni deželni sodišču 41 aretiranih narodnih socialistov radi motenja javnega miru in velezidaje. Preiskava se ni končala in se nahaja pri policiji še 29 inozemskih narodnih socialistov, med njimi 16 nemških in 8 češkoslovaških.

Od vsepovsod se javljajo novi spopadi med narodnimi socialisti ter med policijo in orožništvom. V Kremso so demonstranti zahtevali pred poslopjem okrožnega sodišča, da izpusti narodne socialiste. V Weitri so demonstranti metali na orožništvo gnila jajca. Heimwehrovski listi objavljajo nova grozila pisma.

Podkancler dr. Winkler je izjavil na shodu dunajskih trgovcev, da se parlament ne bo zadrževal na političnih vprašanjih.

Moratorij za vzhodne reparacije podaljšan

Belgrad, 16. jun. AA. Vlada Velike Britanije je zaprosila vse vlade, udeleženke lozanske konference, da se veljava deklaracije o odgovitvi medvladnih plačil vzhodnih reparacij, katere veljava je prenehala 15. junija t. l., podaljša do 15. decembra 1933, to je dotlej, ko se bo vršila tudi konferenca v svrhu revizije pravic in obvez v vzhodnih reparacijah in o vseh vprašanjih, ki so z njej v zvezi. Glede na to je kraljevska vlada sklenila podaljšati veljavo lozanske deklaracije o odgovitvi plačil glede vzhodnih reparacij — k tej deklaraciji je pristopila 7. julija 1932 — v kolikor se tice mnenj terjatev do 15. decembra 1933. Svoji pristane na podaljšanje moratorija glede gornjih plačil je kraljevska vlada tudi to pot navezala na pogoj, da se za isto dobo tudi naši kraljevini podaljša moratorij za finančne obveze, ki jih ima po mirovnih pogodbah in pariških dogovorih do držav, ki se morajo okoristiti z deklaracijo o odgovitvi plačil, ali pa do njihovih državljakov. (Vzhodne reparacije tvori odškodnina, ki ji morata plačati Madjarska in Bolgarija Jugoslaviji v smislu mirovnih pogodb.)

Sport

ZAGREBSKI PLAVAJCI STARTAJO NOCOJ NA ILIRIJI

Začetek ob 20.30

Z današnjim popoldanskim vlakom prispe v Ljubljano močna ekipa plavalcev in plavavcev zagrebške Concordije, ki nastopijo nocej proti Iliriji. Program bo zelo bogat, poleg waterpola bodo tudi vse discipline plavanja. Concordia, kakor tudi Ilirija sta prvaka svojih podvez in razpolagata z odličnimi plavci, ki so lani igrali važno vlogo na državnem prvenstvu. Zlasti veliko je zanimanje za renomirane prne plavče Concordije, pa tudi za formo belo-zelenih, ki so izkoristili vse dneve za trening, ne vlada nič manjše zanimanje. Po nočnejšnji tekmi bomo lahko sodili, kakšno vlogo bo igrala Ilirija na letošnjem državnem prvenstvu. Otvoritveni tekmi letošnje plavalne sezone želimo obilo uspeha, cenj. občinstvu pa priporočamo, da prireditel polnoštevilno poseli. Vstopnina 5 in 10 Din.

PRIMORJE • VOJVODINA

V nadaljevanju tekmovanja v ligi, sedaj je na vrsti deseto kolo, se igra jutri v Ljubljani važna tekma med novosadsko Vojvodino in našim zastopnikom v ligi. Vojvodinci so igrali na praznik prevetega Rešnjega Telesa v Zagrebu in jim je uspelo, da so proti Gradanskemu kol deloma boljše moštvo obdržali neodločen rezultat 0:0.

Tako Vojvodina kot Primorje se nahajata v dolžnem koncu prvenstvene tablice ter sta še oba kluba v nevarni coni izpada iz lige; zato je več ko gotovo, da se obe moštvima zavedata važnosti te tekme.

Odtod prihaja, da bo ta tekma morda med najbolj napetimi, kar se jih je že in kar se jih še bo igralo v Ljubljani v teku letošnjega toliko napetega tekmovalja v ligi. Zato je tudi upravičeno vsesplošno zanimanje, ki vlada prav za to tekmo.

Z. S. K. HERMES • S. K. ELAN 7:2

Dne 15. junija je bila na Loki prijateljska nogometna tekma med ZSK Hermesom iz Ljubljane in donaciim SK Elanom. Gostje so predvajali kombinacijski nogomet nizkih pasov in bili v prvem polčasu v lahni premoči, a so vendar po krivdi domačega vratarja do odmora pridobili naskok 5:0; žoge, ki bi jih ubranil vsak laik, so obtilale v mreži, poleg tega je desni branilec dal avtogol. Po odmoru so prevladovali domači, a naskoka niso mogli zmanjšati. Od dveh diktiranih enajstmetrov so izkoristili le eno. Končni rezultat je 7:2 za Siskarje, ki so svoj sloves povsem opravičili.

Pomladanski meeting SK Rapida.

V okviru lankatletskega meetinga za mesto Maribor priredi jutri ob pol 9 SK Rapid na lastnem igrišču propagandni meeting, in sicer za tri kategorije s sledečimi sporedom: a) seniori: 100 m, 200 m, 800 m, 3000 m, štafeta 4 × 100 m, kroglja, disk, skok v višino z zaletom, skok v daljavo z zaletom; b) moški naraščaj A (najvišja doba meja 1. 1. 1919): 60 m, skok v daljavo z zaletom, kopje; c) dame: 60 m, skok v višino z zaletom, disk, štafeta 4 × 75 m — tekmuje se po pravilih JLAS-a.

Lankatletski sekcija SK Ilirije priredi jutri ob 14.30 kondicijski marš na 25 km. Oprema turistijska, zbirališče na igrišču. Načelstvo priporoča, da se tega marša udeleže zlasti tekači, vabljeni so pa tudi vsi smučarji.

Naznanila

Zveza strojnikov kraljevine Jugoslavije, sekcija Ljubljana, ima 2. julija od pol 10 dopolne svoji redni letni občni zbor v prostorih sekcije, palača Delavske zbornice, Miklošičeva cesta.

Polzela. V nedeljo 18. junija gostujejo Petrovčani s prekrasno burko »Zlati orel« v domu gosp. P. Turnška na Polzeli. Začetek ob 3.

Poizvedovanje

Damski dežnik je bil najden pred enim tednom v »Zvezici«. Dobi se v trgovini »Tonček«, Kongresni trg 15.

pet sestal, dokler ne bo gotovo, da se potem ustavne reforme sestavi nova narodno zastopstvo. Na ministrskem svetu so danes sklenili, da bodo dobili tudi vpokojeni državni uslužbenci posebne uradne znake, ki bodo slični znakom državnih namestencev. Tudi učitelji bodo morali na novo prisesti.

Dr. Dolluss se vrača

Paris, 16. jun. tg. Avstrijski zvezni kancler dr. Dolluss se je zvečer iz Pariza odpeljal nazaj v Avstrijo. Časnikarjem ni povedal nič posebnega. Po sestanku s Paulom Boncourjem je imel razgovor tudi z Daladierjem. Z Boncourjem sta se razgovorjala o francoski transi avstrijskega mednarodnega posejla, dotaknila sta se pa tudi političnih vprašanj.

Austrijski konzul premeščen

Ljubljana, 16. junija.

Kakor izvemo, je avstrijski generalni konzul v Ljubljani, g. Orsini Rosenberg prestatiljen za generalnega konzula v Monakovo.

Krah italijanske banke

Milan, 16. jun. tg. Največja in najbolj razširjena banka južne Tirolske Banca del Trentino, ki ima 42 podružnic, je zaradi neprestanih dlgov mora za zapreti svoje prostore in je prošila pri sodišču za poravnavo. Imela je 13 milijonov lir glavnice in rezerv, tujega denarja pa 338 milijonov, od teh 172 milijonov hranilnih vlog. Obnem je ustavila svoje plačila tudi Banca Industriale v Tridentu, ki ima 5 milijonov lir glavnice in 60 milijonov tujega denarja.

Drobne vesti

Hamburg, 16. jun. tg. Za jugoslovansko mornarico v Hamburgu nakupljena jadralna »Jadran«, ki se je večerj prvič iz Hamburga odpeljala proti Borkunu, je trčila skupaj z angleškim parnikom »City of Yokohama«. Danes so jadralno zopet privekli nazaj v hamburško pristanišče, da se popravi škoda.

Praga, 16. junija. Iz Užhoroda poročajo, da je umrl guverner Podkarparske Rusije Gregorij Bekid.

Paris, 16. junija. Iz Auxera poročajo, da je toča, ki je večerj padala v pokrajini Sably, popolnoma uničila velik del tamkajšnjih vinogradov.

Trbovlje

Samo pet dni bodo delali pri rudniku v drugi polovici junija. Od meseca do meseca se krči delo in zaslužek. Tako slabo ko sedaj pa še ni bilo. Javno, da zaslužek petih dni ne zadostuje za prehranjevanje 15 dni. Še huje je rudarjem z družinami zaradi oblike. Staro je ponošeno, novega pa ni mogoče kupiti, saj še za kruh ni dosti. Sedaj bi bil »nabavni prispevek« krvavo potreben! Obratamo se na uvidenost odločujočih gospodov pri centrali. S preslabo hrano bo padla tudi delavna zmoglost ljudi, ki ne morejo vsega toliko izvršiti, kakor so prej ob ugodnejših življenjskih pogojih.

Konzum kruha pade. Edina prodajalna kruha in trgu Trbovlje je prodala v prejšnjih časih na mesec za 6—8000 Din kruha, sedaj pa ga za 600 Din. Približno enako težijo tudi ostali peki, da se jim je znižal promet. In kruh je najpotrebnejša hrana mladine, pa niti za tega ne bo.

Radio

Radio Beograd, ilustr. tehnik, št. 25, prinaša poleg obširnih sferodov in ilustrativnih člankov k važnejšim točkam sporoda zanimiv članek o skladatelju N. Rimskem-Korzakovu o priliki 25 letnice smrti. Obširne je tudi kotichek za radiotehniko z opisom modernega dvoelektronskega aparata v ameriškanski elektroniki, v radio-kurzu pa nadaljuje z osnovnimi nauki o radio-ozir. elektrotehniki.

Program Radio-Ljubljana:

Sobota, 17. junija: 12.15 Plošče, 12.45 Dnevne vesti, 13.00 Čas, plošče, 17.30 Radio orkester, 18.30 Naše strupene rastline (V. Pirnat), 19.00 Izobrazba in vzgoja (dr. Gogala), 19.30 Drž. zdravišče v Kraljevi (Pere Horn), 20.00 Sokolske telovadne vaje, 20.30 Pevski koncert gđ. Sokove in g. Jelačina, 21.15 Čas, poročila, 21.30 Plošče, 22.00 Radio orkester.

Nedelja, 18. junija: 8.15 Poročila, 8.30 Gimnastika (M. Dobovšek), 9.00 Versko predavanje (dr. Ciril Potočnik), 9.30 Prenos cerkvene glasbe iz franč. cerkve, 10.00 Segs in navade bosanskih muslimanov (H. Marjanovič), 10.30 Humoriistično živo (Mirko Krangelj), 11.00 Radio orkester, 12.00 Čas, plošče, 15.00 Kmetijska ura (dipl. agr. Jamnik), 15.30 Balade poje g. Marjan Rus, vmes plošče, 16.30 »Maks v škripcih«, komedija (St. Jakobski gled. oder), 20.00 Zabavna ura Pavla Rasbergerja, člana nar. gled. iz Maribora, 21.00 Radio orkester, 21.30 Čas, poročila, Radio orke

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; zentovanijski oglas Din 2.—; Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročitvi. — Pri oglasih reklamnega značaja se računna enotnost, 3 mm visoka petinast vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Priveditve

Ob žeganju

na Glincah bo postregla z izborno kuhinjo in priznane najboljše vini gostilna Franc Kramar. (h)

Službe iščejo

Gospodična

trg. naobražena, pošena in marljiva, želi premeniti mesto. Prevzela bi event. tudi vodstvo male podružnice ali prodajalke v buffetu z malo kavcijo. Cenj. ponudbe prosim na upravo »Slov.« pod šifro »Mala in spretna« 6874. a

Hlapec

h konjem želi zaposlenja. Vajen sem konj ter vožnje z lesom. Brglez Miha, Vransko, gostilna Grčar.

Službodob

Zastopnike

išče posojilnica za obisk privatnih strank za zaključevanje posojil. — Ponudbe na: »Kreditna zadruža«, Ljubljana, poštni predal 307. — Znamki za odgovor! (b)

Vajenci

Vajenec ali vajenka

se takoj sprejme v trgovino z mešanim blagom. Pogoj: Dober računar! Priden, delaven in pošten. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod 6902. (v)

Denar

Poceni posojila

počeni od 2000 Din do 500.000 Din za vse vrste stanovanj in poklice, odplačljivo v malih mesecih obrokih, dajejo »Stavbne Mobilne Zadruga«, Ljubljana. Mestni trg 25/I. — Iščejo poverjenike! (d)

Stanovanja

Večje stanovanje

s krasno lego v Vodmatu, 2 minuti od cestne železnice, takoj oddam. — V hiši je vodovod, elektrika, kopalnica in vse pritlikline. — Izve se pri I. Oražen, Moste. (č)

Solčno sobo

novopremljeno, z vhodom s stopnišča, takoj oddam gospodu. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6811. (s)

Enodružinsko hišo

periferija Ljubljane, dam udobno v najem. Prednost imajo dobre družine. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 6923. (p)

Parcelo

ob Vodovodni cesti kupim. Plačam v gotovini. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Kupec« št. 6932. (p)

Specijalna trgovina v Ljubljani

se prodaja. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod značko »Brezkonkurenčno« 6807. (k)

Kupimo

Vagon kolobarjev

kupim proti takojšnjemu plačilu. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Drva« št. 6826. (k)

Lokomobilo

manjšo, dobro ohranjeno in popolnoma kompletno, kupimo. Ponudbe na: Vidmar, Ljubljana, poštni predal št. 298. (k)

Kompletno opremo

za specerijsko trgovino kupimo. Pismene ponudbe z navedbo cene na Kmetijsko okrajno zadrugo v Kranju. (k)

Otroški voziček

globok, dobro ohranjen, kupim. A. Zajec, Cojzova cesta 1/II. (k)

Prodamo

Modna konfekcija!

Najboljši nakup! A. Presker, Ljubljana, Sv. Petra cesta 14. (l)

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah, za strojno pletenje in ročna dela po najnižjih cenah pri trvdki Karl Prelog, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg. (e)

Novo kolo

zelo poceni prodam. — Dvofakova ul. 3/I., levo. 1

Usnje

vse vrste po najnižjih cenah dobite pri

Viktor Legan

trgovina in tovarniška zaloga usnja, Ljubljana, palača »Dunav« (Beethovnova ulica) (l)

Vse po 12 Din

damske flor nogavice, damske rokavice, moške nogavice in rokavice, otroške nogavice po 3 D. Nogavice »Bembere«, dr. z o. z. Ljubljana, Miklošičeva cesta 14. (l)

Energin

krepki kri, živce in apetit!

Odraslim in otrokom!

Za popolno okrepitev otrok 3 velike steklenice, za odrasle 3 do 6 steklenic. V apotekah pol litra Din 35.—. — Po pošti razpošilje laboratorij »Alga« Sušak. 3 stekl. Din 110.—, 6 stekl. Din 220.— in eno zastoj, 12 stekl. Din 440.— in dve zastoni (Odobreno od min. socialne politike in narodnega zdravja S. Br. 4787 23. marca 1932)

Otroški voziček

(Korbwagen) prodam. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6811. (l)

Obrt

Krušno moko in rženo moko vedno svežo, kupite zelo ugodno pri A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24.

GRÉSITE MNOGO
ako ne čitate redno
SLOVENCÁ

Javna dražba

predmetov, spadajočih v konkurzno maso tvrdke »Veha«

bo dne 19. junija ob pol 15 v Ljubljani Metelkova ulica št. 5.

Prodajali se bodo:

stroji za izdelovanje zamaškov, hladilne omare, tehtnica, cirkularka, tromelj za čiščenje, večja množina plutovinastih in lesenih zamaškov, lesene pipe, plutovina i. t. d.

Informacije v pisarni odvetnika dr. Otona Fetticha, Dalmatinova ulica št. 7.

Pridobivajte novih naročnikov!

Naša ljubljena mati, gospa

FRANČIŠKA ČERNE

nas je danes po kratkem trpljenju v starosti 85 let za vedno zapustila.

Blago pokojnico spremimo k večnemu počitku v soboto 17. junija ob 4 popoldne iz hiše žalosti, Krakovska ulica 6, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 15. junija 1933.

Žalujejoč hčere.

Poglejte mojo

Se pred tremi dnevi nisem slutila, da bi moglo biti to tako ugodno!

Moja koža je bila brezbarvna, temna in vela. Imela sem grde mozolje, trpko in suho kožo, razširjene lojnice okrog nosa, podbradka in čela. Danes se vsi čudijo in me zavidajo za mojo mehko, belo in krasno polt.

Danes vsaka žena lahko polepša svojo kožo in jo napravi belo in mehko, ako vsak dan uporablja kremo Tokalon, hranivo za kožo bele barve (ne masno). Sestoji se iz pripravane smetane in olivnega olja in dodatkov, ki osvežujejo in krčijo kožo in jo napravijo belo. Ona neprestano vnika v kožo, pomirja razdražene kožne zleze, zožuje razširjene lojnice in odstranjuje mozolje. Najtrpkjeja in najtemnejša koža postane bela in mehka. V treh dneh postane koža nepopisno lepa in sveža, kakršne ne dosežete na noben drug način. Uporabljajte kremo zjutraj!

Letoviščarji!

Hotel PENSION RAJH v Ormožu ob Dravi

celodnevna oskrba (pension) Din 35.—, znana prvovrstna kuhinja, na novo urejene sobe s tekočo vodo, z lepimi terasami, vrt. Na razpolago klavir, biljard in kegljišče, ob Dravi lepo prosto kopališče. — Se priporoča tudi obiskovalcem znanega zdravniškega doma Maieriča.

Zidna in strešna opeka

vseh vrst zopet v zalogi!

Zidna opeka starega in novega formata, opeka za brezometno zidavo, strešna zarezna, dvozrezna prešana in bobrasta opeka.

Votla in staničasta opeka velikega formata (»votlenjak«, »staničak«) v 2-, 4- in 6 kratni velikosti normalne zidne opeke za CENENO in LAHKO ZIDOVJE, ki dobro drži toploto.

PLOŠČE ZA TLAKOVANJE podstrešja, skladišč itd.

LAHKE GRADBENE PLOŠČE »POROLITH« v debelosti 3, 5 in 8 cm, cenejše in boljše kakor inozemske gradbene plošče, za vse vmesne stene brez travverz in fundamenta, za toplotno izolacijo hladnih sten in za zunanje in vnanje ognjevarne obloge lesenih sten.

PLOŠČE »HOURLDIS« za zidne vence in ognjevarne strope.

Prvovrstni in na najmodernejši način strojno predelani material velike trdnosti in odpornosti napram vremenskim prilikam.

SKRAJNO KONKURENČNE CENE!

DOVOZ k stavbi ali franko industrijski tir.

Zahtevajte brezplačne cenike in prospekte!

OPEKARNA LAJTERŠBERG

FRANC DERWUSCHEK

KOŠAKI PRI MARIBORU

Zastopstvo za Ljubljano in za Kranjsko:

Ljubljanska komercialna družba, d. z. o. z., Ljubljana, Bleiweisova cesta 18.

Samuel Lover:

RORY O'MORE

Irski ljudski roman.

XII. poglavje.

Ponoči je vsaka krava črna.

Rory izve važno tajnost in izda svoje.

Ko so se za njim zaprla vrata, je Rory začutil roko, ki ga je stisnila za laket. Takoj je razumel, da mu hoče reči, naj bo tiho. Sicer je pa že sam izkusil, da je najbolje kar molčati. Da je bil tisti, ki mu je odprl, ženska, je spoznal že iz lahne sape, ki jo je čutil na svojem licu, ko je nepremično stal pri vratih poleg svoje rešiteljice. Dokler sta še slišala polkovnikovo in vojakovo govorjenje, in dokler ni vojak odšel nazaj dol po stopnicah, nista črhnila niti besedice.

Takoj nato mu je pa žena tako tiho kakor je le mogla, zašepetala: »Pojdi dol, dragec!« Prijel je roko svoje vodnice in ji sledil tiho in oprezno kakor bi ne imel nog. Kmalu sta prišla do stopnic in začela stopati navzdol. Še preden pa sta prišla na dno stopnic, sta slišala, kako je nekje nekdo odrinil zapah. Rorijeve spremljevalka je obstala.

»Sveta nebesa, polkovnik prihaja, skrij se v kleti za premost! Hitro, za božjo voljo, ali pa sem izgubljena! Le brži! Semkaj!« je šepetala in vlekla Rorija za rokav. »Pojdi tako daleč noter kakor le moreš in dobro se skrij, ker sicer ne vem, kaj bo z nama!« je slišal še njene zadnje besede, polne strahu. Že je odprla vrata in ga porinila nekam, nakar je naglo izginila. »Vrata za vrati se odpirajo,« si je rekel Rory, ko je kobacal čez premost in tipal z iztegnjenimi rokami, da bi si ne pobil nosu.

Šramba za premost je bil obsežen prostor, zakaj trajalo je precej časa, preden se je dotipal do stene. Ko je začutil steno, je počenil. Obrnjen proti tisti strani, odkoder je prišel, je kmalu zaslišal prihajati tistega človeka, ki naj bi bil polkovnik. Zamolklo so donele njegove stopinje skozi vrsto sob in nešteto vrat je zaškripalo v tečajih, ko jih je druga za drugimi odpiral ter zapiral. Skozi rezo v vratah je kmalu nato padel pramen luči, ki je prihajala bliže in bliže, dokler se niso vrata odprla. Rory je uzrl moža, nekakšnega Don Quixota, ki je držal v eni roki svečo, v drugi pa goli meč in kupal v klet. Svečo v iztegnjeni levici je zaklical: »Kdo je tu?«

Rory je to pot rajši molčal, kakor da bi odgovoril. Skozi majhno odprtino svojega ogrinjala, ki si ga je malo prej vrgel čez glavo, je kupal ven. Opaziti ga ni bilo mogoče, ker je bil kot, v katerem se je skrival, preveč oddaljen, svetloba medla, polkovnik kratkoviden, Rory pa tako nizko čepel, da ga ni bilo prav nič videti. Čeprav je bil v škripeh, se je vendar moral smejati, zakaj polkovnik s svojim dolgim obrazom, dolgo svečo, dolgim životom, dolgimi rokami, dolgim mečem, dolgimi nogami, pa s kratko srajco, je bil tako smešna prikazen, da bi človek v manj kočljivem položaju moral počiti od smeha. K sreči se pa Rory ni smejal, ko je gledal polkovnika, kako se je trudil, da bi kaj videl s svojimi škilječimi očmi. Ko se je sprožila kepa premosta in se zatrkjala po kupu, je polkovnik odskočil in še ostreje vprašal: »Kdo je?« Tedaj je Rory zagledal veliko mačko, ki je previdno lezla na vrh kupa. Rep, ki se ji je naježil kakor dimnikarjevo omelo, je držala pokonci kakor vojak puško, zakaj tudi ona se je prestrašila drsečega premosta. Vsa zbegana in prestrašena, kakor so vse mačke, se je spuстила dol po kupu in švignila med polkovnikovimi nogami ven. Vojšček je ves prestrašen odskočil. Potem pa je,

kakor da ga je sram, da se je prestrašil take malenkosti kakor mačka, zamrmral: »Vrag jo vzemi, to mačko!« Nato je šel iz kleti, da bi zbudil služkinjo, ki je spustila Rorija noter in ki je njena spalnica bila v kletnih prostorih. Rory ga je slišal, ko je klical: »Betty!« Nič odgovorila. »Betty!« Ker je bilo še vedno vse tiho, v tretje: »Betty!« Tedaj se je zaslišalo smrčanje in godrnjanje kakor ga slišiš, če koga nenadno zbudiš.

»Kdo pa je?« se je oglasil ženski glas.

»Vaš gospodar; ali ste slišali kakšen šum v hiši?«

»Šum, gospodar?«

»Da, šum; ali ste kaj slišali?«

»Ne, gospod, spala sem že tri ure. Mislim, da se bo nič hudega, gospod,« je odgovorila Betty s prepričavanim glasom.

»Nekaj me je zbudilo in mislim sem, da so tatovi v hiši. Prav gotovo sem slišal nekaj sumljivega.«

»Gospod, najbrž je bila samo mačka; pozabila sem jo namreč zapreti in mislim, da vas je ona zbudila. Zelo žal mi je, gospod.«

S tem izgovorom je imela Betty srečo. Ker je polkovnik mačko res videl, ji je verjel in se vrnil spat. Rory je bil rešen. Oddahnil se je in začel premišljevat, po kako čudni poti je prišel v hišo, v kateri je popolen tujec, in v taki sili in celo s pomočjo žene, ki je prav nič ne pozna. »Betty« ji je ime, to je bilo vse, kar je vedel o nji; in še to je zvedel, ko jo je polkovnik klical.

Ko je tako že pol ure ždel med premostom, je zaslišal, kako je skozi vrata tiho zašepetalo: »Darby.«

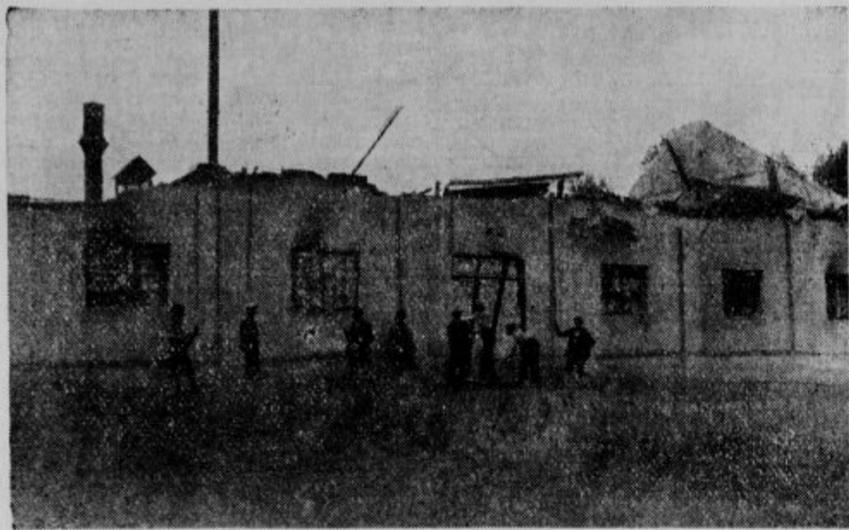
Prav tako tiho, saj si je komaj upal odgovoriti, se je oglasil:

»Da.«

»Pridi ven, dragec, a pazi, da se kakšen kos premosta ne strklja.«

Velik požar v Grosuplju

Tovarna motvoza v plamenih — Strela povzročila požar

Grosuplje, 16. junija.

Snoči ob 21.15 je nenadno začelo goreti v tovarni motvoza in vrvarni in sicer v poslopju, v katerem je terilnica, čistilnica in klopčičarna. Požar je nastal v čistilnici pod stropom.

Najprej je ogenj zagledal neki vrvar, ki se je napeljal v tovarni. Ta je hitro obvestil ravnatelja g. Dularja, ki je ravno legel k počitku. Oba sta hitela na kraj ognja in ga skušala pogasiti ter rešiti, kar bi se dalo. Pomagal jima je tudi nočni čuvaj. Vendar pa je bil njihov trud zaman, kajti v istem hipu je pričelo goreti tudi v terilnici, kjer je polno lahko gorljivih predmetov in je bila zaradi tega takoj vsa v ognju.

Izmed gasilcev so bili prvi na mestu iz Grosuplja s svojo brigadno in so se izkazali zelo požrtvovalne; saj se je največ treba njim zahvaliti, da se požar ni razširil naprej. Za njimi so prihiteli še gasilci iz Ponove vasi, St. Jurija, Zalne, Šmarja in še nekatere druge. Vendar pa niso mogli vse brigadne stopiti v delo, ker je primanjkovalo vode. Da bi se preprečila še večja katastrofa, je g. Dular telefonično poklical iz Ljubljane poklicne gasilce z njihovo brigadno. Vendar pa so ti prispeli na kraj nesreče precej pozno, ker menda niso mogli takoj najti g. župana, da bi jim dal dovoljenje. Brigadna sploh ni stopila v akcijo, ker je glavna nevarnost že minila, pač pa so pomagali pri podiranju gorečih delov. Gašenje je zelo oviralo to, ker v tovarni ni bilo nikake razsvetljave, kajti že takoj v začetku je bil prekinjen vod, obenem pa je bil tudi transformator od strele nekoliko poškodovan.

Razen stavbe same, ki je bila nedavno prekrita z novo opeko, je zgorelo precej prediva, lanu in konoplje, v čistilnici pa tudi že storjeni motvoz, ki je bil namenjen za skladišče. Dalje je zgorelo pre-

cej jermenov za pogon, uničenih je devet strojev, trije električni motorji in dinamo, tako da tovarna, ki je last Ljubljanske kreditne banke, trpi veliko škodo, ki je približno cenjena nad pol milijona dinarjev in ni popolnoma krita z zavarovalnino. Katastrofa in škoda bi bila lahko še dosti večja, če bi se požar razširil še na predilnico in strojnico, v kateri stoje stroji za pogon in deloma za razsvetljavo tovarne, in ki jo od terilnice loči samo tanek vmesni zid. Zato so gasilci skušali na vsak način presekati pločevinasto streho in tako prekiniti zvezo med obema stavbama. To se jim je po velikem trudu tudi posrečilo.

Vzrok požara še ni točno ugotovljen. Vsi pa so prepričani, da je ogenj nastal od strele, kajti včeraj popoldne in proti večeru so bile v grosupeljski okolici velike nevihte z gromom in treskom. Po nekaterih hišah so varovalke celo večkrat pregorele od strele. Tako je bil tudi transformator v tovarni pokvarjen. Vsekakor radi navadnega kratkega stika požar ni mogel nastati, ker ta dan in prejšnjo noč tovarna ni obratovala in ni nikjer po teh objektih gorela luč ali bil tok vobče vključen. Potemtakem je najbrž strela udarila v napeljavo, kar potrjujejo nekateri očividci, in je potem v čistilnici iskra nekje preskočila, pri tem pa povzročila ogenj.

Tovarna nekaj časa ne bo mogla obratovali in je tako precej delavcev prišlo ob zaslužek. Ker je tudi zidovje precej poškodovano, ne bo tako hitro vse popravljeno. Zlasti trpi tovarna občutno škodo, ker ji je zgorel veliki stroj v čistilnici, kajti nov bo stal skoraj približno četr milijona. Želimo le, da se vse zopet čimprej obnovi in popravi, da bo naše delavstvo lahko zopet zaslužilo svoj borni kruh.

O vzrokih slabih učnih uspehov na srednjih šolah

Jugoslavenski list v Sarajevu je prinesel poročilo, da je letos na gimnaziji v Mostarju ob zaključku pouka v IV. razredu od 63 učencev jih delovito padlo 34, to je 54 odstotkov; ostali so izdelali oziroma dobili popravni izpit iz 'nega predmeta. Zanimivejši nego ta statistika je pa razgovor dopisnika omenjenega lista z ravnateljem mostarske gimnazije Lazarjem Kondićem o vzrokih slabih uspehov. Naj navedemo iz njega nekatere misli — saj tam navedeni razlogi veljajo v večji ali manjši meri tudi za nas. Dasi smo mogli letos poročati o prvih letnih učnih uspehih na nekaterih gimnazijah (n. pr. na celjski), moramo vendar v splošnem reči, da povojni učni uspehi dostikrat prav znatno zaostajajo za predvojnimi.

Na prvem mestu navaja g. Kondić, da je neuspeha nekaterih četrtošolcev krivo — pretirano gojenje nogometa; če je dijak redno vsako popoldne na igrišču, ne ostane zvečer za učenje ne časa in ne potrebne spočitosti. Pa tudi dijaki, ki niso zaposleni pri nogometu, izgube šolsko leto dostikrat radi tega, ker se začno resneje učiti šele proti koncu šolskega leta. Starši vidijo sina, kako se trudi recimo od velike noči dalje, in se čudijo, da fant kljub temu ne izdela; šola pač traja devet mesecev, ne enega ali dva, in ako dijak zamudi čas, ko bi si bil moral osvojiti v nekaterih predmetih temeljne osnove znanja, izgubi s tem tudi veselje do učenja in premnogokrat tudi možnost, da bi z uspehom študiral novo tvarino, ker se mu pri

učenju neprestano odpirajo praznine iz prejšnjih lekcij, ki bi jih bilo treba naknadno mašiti. In tu pridemo do tiste točke, radi katere smo se ozrli na poročilo Jugoslavenskega lista: da se dijaki poprej niso v toliki meri zanemarili med šolskim letom, za to je imela mnogo zaslug — šolnina. Če je dijak padel v prvem polletju (v februarju), je to veljalo 40 kron, recimo okroglo 500 Din. Starši so to videli vnaprej, pa so svojim otrokom dostikrat preskrbeli inštruktorja že v decembru, češ, bolje je porabiti denar za inštruktorja ko za — šolnino.

Sedaj imamo tudi šolnino. Če bi se vprašali, ali šolnina tudi sedaj kaj vpliva na učne uspehe, bi morali reči, da prav malo. Res je, da je sedaj radi šolnine študiranje dražje in da je torej izgubljena šolskega leta še bolj škoda ko poprej. Jasno pa je, da je prejšnji sistem šolnine vplival dosti učinkoviteje, ker je strah pred šolnino deloval že sredi prvega polletja in ker se je bilo mogoče šolnino izogniti. Za redno učenje se je torej — vsaj indirektno — dobila neka nagrada. Cilj srednje šole je gotovo tudi ta, da se nauči mladina na redno in vztrajno vršenje svoje dolžnosti. V tem oziru je nekdanji način šolnine nesporno vzgojno vplival. Nikdo ni proti šolnini — tudi izdatni — ki jo plačujejo res premožni učenci; pri drugih naj bi se uvela šolnina samo za tiste dijake, katerim je — potrebna za njihovo vzgojo.

Pisma Primskovskega gospoda

VIII.

Da zdravljenje ne bo z menoj umrlo

Ljuba Filomena, da si mi zdrava!
Pridita z Jernejem na kvartno soboto k meni, se bomo kaj pogovorili, vaju bom bolj zdraviti naučil. Jaz sem že star, bi rad vaju prav dobro podučil, da zdravljenje ne bo z menoj umrlo, da bo še tukaj na zemlji ostalo; da bom drevo zasadil, ki bo še po moji smrti rodilo sad. Tako bi jaz rad. Predno bosta vidva umrla, pa tudi tako drevo zasadita in tako naj gredo dobra dela naprej do sočnega dne. Več vama bo mogoče povedati v malo dneh, kot če bi vama sto pisem pisal. Ko zvečer ležem in na zdravljenje mislim, se mi včasih sanjajo zdravila. Kar se mi je sanjalo, sem neki ženski svetoval in pomagal je. Od kod pa te sanje pridejo, ali pa to da, kadar me nevarnost zalezuje, vselej prej ugledam, da sem blizu prepavod; odkod to pride, ne vem. Ali človeška duša sama to občuti ali pa mu kak dober duh to razodene, angel varih ali pa kaka duša iz vic, ki me je prej v življenju ljubila in je ljubezen do Boga in to ljubezen, ko me je iz ljubezni do Boga ljubila, seboj nesla... ali je to tako ali tako, ne vem...
Se bi ti kaj pisal, pa neham, ker imam ravno sedaj priložnost, pismo oddati. Doli do mene pridita, se bomo že še kaj več ustmeno pomenili. Do tja in zmiraj, zdravi bodite!

IX.

Kar bližnjemu storimo iz ljubezni do Boga

Ljuba Filomena, da si mi zdrava.
Tvoje dopisnico sem prejel. Kar je odloženo, še ni opuščeno. Če zdaj ni mogoče iti na Bavarsko,

¹ Brez datuma in podpisa.

¹ Do tega potovanja ni prišlo, ker H. ni mogel dobiti namestnika.

² Prvi del pisma je bil gotovo pisan dva dni prej ko drugi del.

Strela udarja in ubija

Več človeških žrtev

Ljutomer, 15. junija.

Deževno vreme zadnjega časa je skoraj vedno združeno z nevihtami, nalivi, viharjem, gromom, strelo in točo. Ljudje bi radi spravljali in kosili seno, pa ne morejo sušiti. Poročali smo že o nesreči, ki bi se bila kmalu zgodila preteklo soboto. Smodiševi iz Ljutomera so sušili na travniku seno. Prišla je nevihta in strela je udarila baš v drevo, pod katerim je vedrilo pet ljudi. Vsi so omamljeni in ožgani popadali na tla, prestrašeni do smrti. A ostali so pri življenju. Požarni avto jih je odpeljal na dom.

Pred par dnevi je udarila strela v zvonik ljutomerske cerkve, se v sredi ločila od streloвода in preskočila na sosedno Vrablovo hišo, poškodovala dimnik in električno napeljavo v hiši, da so popokale žarnice.

Včeraj je strela zahtevala celo smrtno žtev. Udarila je v hišo nagorjajaka Karbe na Kamenščaku, pokvarila streho in zadela še mlado domačo gospodinj, ki je zunaj na podstenu pripravljala solato za večerjo. Zena se je mrtva zgrudila na tla. Zapuška štiri otročiče. Neprizakovana smrt uboge žene je pretresla sosese. Nevihte trajajo naprej. Ljudje so v strahu.

Črnomelj, 14. junija.

Letos strela v Beli Krajini hudo razsaja. Preteklo soboto proti dvanajsti uri se je nebo nad Vojno vasjo zelo potemnilo. Bliski so neprestano žvigali. Otroci so se stiskali k materam in skupno z njimi jokali, moške pa so se križali in s strahom pogledovali v grozeče nebo. Mestni grobar se je pravkar odpravil v cerkev zvonit proti hudi uri. Njegova hčerka pa se je mudila v kuhinji in pristavljala lonec na ognjišče. Hipoma se je strašno zabliskalo in obenem počilo. Hčerki je vrglo lonec

v kot, sama pa je padla omamljena na tla. Šele po dveh urah se je zavedela. Strela je predrila strop na petih mestih.

Dr. Malerič, zdravnik v Črnomlju, je imel radio spojen z anteno. Strela nepričakovano udari v anteno, zdrobi aparat, polomi omarino in ožge stensko sliko. Istočasno pa je strela grovilila po trgovini g. Šterka (Koren) v Črnomlju, po podružnici Ljubljanske kreditne banke in po pošti. Vendar pa ni napravila posebnih poškodb razen pri zdravniku. Vmes je pa bil dež in padala toča. Mešani ne pomnijo tako groznega dneva kakor je bil ta.

V ponedeljek popoldne so v Zilji pri Črnomlju oče, mati in hčerka okopavali na njivi koruzo. Oblaki so potemnili nebo, začelo se je bliskati in grmeti. Dekle pripoveduje: »Vrglo me je na tla. Ko sem se zavedla, sem zagledala poleg sebe ležečega očeta in mater. Pristopila sem k njima in opazila, da sta mrtva. Mene je strela samo omamlila in ožgala nekoliko nogi.« — Pokojna sta bila zavarovana v Ameriki za 2000 dolarjev. Zapuščata poleg 19 letne hčerke, ki je bila ostala pri življenju, še mlajšo sestiro in brata.

Požar v Vel. Gabru

St. Vid, 14. junija.

V torek 13. junija ob pol treh zjutraj je izbruhnil ogenj v gospodarskem poslopju Alojzija Zupančiča v Velikem Gabru. Vse je bilo v globokem spanju. Zato so mogli rešiti samo živino, nekaj voz in mlatnico. Strela, ki je bila slavnata, je popolnoma zgorela. Tudi kašča in manjše poslopje je uničeno. Hišo, ki je krita z opeko, so rešili gasilci, ki so prihiteli iz St. Vida.

Šumijo, da je zanetil ogenj kak tujec, ki je iskal prenočišča. Poslopje je bilo zavarovano.

Razstava meščanske šole v Št. Vidu nad Ljubljano

Kakor vsako leto, je priredila tudi letos meščanska šola razstavo. Letos je razstavila zaradi predčasnega zaključka pouka le risbe ter deška in dekljska ročna dela. V prvi sobi so bile razstavljene risbe in deška ročna dela. Človek ostrmi: koliko lepote, bogastva barv, motivov, kakšno neomejeno kraljestvo fantazije, koliko sile in svežosti je v mladih dušah. Treba je le umetnika, da vse to vzdrži. Učitelju akademičnemu slikarju Hvali Justu se je to sijajno posrečilo. Mi odrasli, ki nismo bili deležni takega pouka, skoraj verjeti ne moremo; par sto prekrasnih ornamentov, pa vsak drugačen motiv, drugačne barve, drugačna kompozicija — vsak individualen izliv otroške duše: nežnost, moč, usmerjenost, razboritost itd. Hvaležno bi bilo po teh risbah študirati značaje, tako neposredne in svojske so. Ne morem reči, kateri ornamentu so lepši: ali narodni ali geometrični ali živalski ali rastlinski ornament, ker sem pri vseh občudoval samo bujno fantazijo, silno natančnost in marljivost šolske mladine. Kaka globočina, moč in poezija je v jugoslovanskem narodnem ornamentu, kakih prekrasnih ornamentov se dajo vztrajati iz običajnih geometričnih oblik; iz linij malega hroščka, metulja ali miške — kakšne čudovite nove kompozicije linij in barv. Še celo iz linij uši — prelepa nova stvaritev.

Prav je, da goji meščanska šola v toliki meri ornament, ker je najvažnejše za praktično življenje: natančnost, vestnost, ročnost, podlaga za stro-

kovno risanje. Zelo mnogo je razstavljenih tudi silhuet in nekaj prav dobrih pokrajinskih slik. Omeniti moram še prav posebno prekrasne narodne ornamente, ki so risani na steklo (tase). Ročno delo se goji prav smotreno, ker so razstavili učenci izdelke iz najrazličnejših tvarin: glina in mavec (sadjé, listi, živali, portreti), kartonaža (mape, albumi za slike in cvetlice, kape za igro), pletenje (košarice iz raznih geometrijskih oblik), les (šatulje, mizice, stolčki v narodnih motivih). Tudi pri dekljskem ročnem delu so bile zastopane najrazličnejše tehnike. Prav posebno so ugajali pri z narodnimi motivi. Razstavljen je bil tudi načrt za novo šolsko zastavo, ki ga je iz prijaznosti naredil domačin cand. arb. ing. T. Štrukelj. Načrt za zastavo je moderen, v obliki bandera; na eni strani ima sliko svetnika, na drugi pa napis: T. trije najvišje: mati, domovina, Bog. (Cankar.)

Soli in mladini na uspehu častitamo. V.

V Skoplje na treznostni kongres

Od 30. junija do 2. julija bo v Skoplju V. jugoslovanski treznostni kongres, na katerem bo zastopana tudi »Sveta vojska« po svojem predsedniku. Ker je za udeležence kongresa dovoljena četrtrinska vozina, bo marsikdo rad izkoristil to priliko, da si ogleda Dušanovo prestolnico in njeno bližnjo in daljno okolice. Določeni so skupni izleti: na Ohridsko jezero, na Kosovo in v Metohijo, v manastir »Matka«, v Prizren itd. Veliko zanimivosti, zgodovinski kraji, kamor bo koga bolj vleko srce!

Iz Ljubljane odpotujemo 29. tm. ob 0.40, če se udeleženci ne odločijo za drug vlak, kar je stvar razgovora.

Program kongresa je sledeči:

V petek 30. junija: sprejemanje gostov na kolodvoru ob prihodu vsakega vlaka. Ob 21 razgovor in medsebojno spoznavanje udeležencev v dvorani pri Učiteljski šoli.

V soboto 1. julija: Ob 8 občni zbor »Saveza trezne mladine« v dvorani Prosvetnega doma (Ulica Kraljice Marije). Ob 15 istotam občni zbor »Jugoslov. saveza treznosti«. Advokat Momčilo D. Janković predava na obč. zboru o temi: »Metode dela v našem pokretu«. Ob 20.30 zabavni večer s koncertom v dvorani Narodnega gledališča in predavanjem. Dr. Hranilav M. Joksimović predava o temi: »Alkohol v epskih narodnih pesmih o Kraljeviču Marku«.

V nedeljo 2. julija: Ob 9 svečano zborovanje V. jugoslovanske treznostnega kongresa v veliki dvorani Oficirskega doma pod predsedstvom dr. Andra. Stamparja, predsednika »Jugosl. saveza treznosti« iz Zagreba.

Referati: 1. Sedanje stanje treznostnega pokreta po svetu — Derviš M. Korkut, kustos Narodnega muzeja v Cetinju. 2. Kaj lahko stori žena za zmago treznosti — dr. Desanka Ristović, šefinja Drž. šolske poliklinike v Zagrebu. 3. Treznostna propaganda po vaseh — Ljubinko Miličević, učitelj v Mihajlovcu pri Trsteniku.

Po zborovanju skupno slikanje vseh udeležencev in obhod po mestu. Popoldne izleti.

Voznina s potniškim vlakom iz Ljubljane do Skoplja znaša Din 96.25. Podrobna pojasnila v pisarni »Svete vojske«, Tyrševa (Dunajska) cesta 17. Prijave se sprejemajo do 20. t. m. do 18 zvečer. Kdor gre z nami, naj ne odlašaj s prijavo! Za legitimacijo se plača ob prijavi 20 Din. — »Sveta vojska«.

² Brez podpisa

Ljubljanske vesti:

Praznik presv. R. Telesa v Ljubljani

Ljubljana, 16. junija.

Z vso svečanostjo in s pravo krščansko pobožnostjo je Ljubljana večkrat slavila praznik Presv. Rešnjega Telesa. V župnijah, kjer je bila procesija, to je v stolni župniji, v Trnovem in pri Sv. Petru ter po ulicah, koder so se procesije pomikale, so bile povsod hiše okrašene z brezovim zelenjem, okna skoraj vsa okrašena s svetjem in s svečami, povsod so procesije šle skozi gost spalir gledalcev, ki so vsi izkazovali čast Najsvetejšemu.

V stolnici je bila ob 8 zjutraj pontifikalna sv. maša, ki jo je ob asistenci daroval generalni vikar g. kanonik Nadrah. Po službi božji se je razvila krasna procesija po središču mesta. Med službo božjo sta imeli dve vojski četi pred cerkvijo častno stražo ter sta oddali salve strelcev.

V procesiji je bilo izredno mnogo rokodelcev z zastavo, krščanske mladine, prav v častnem številu so bili zastopani akademiki in starešine. Kakor običajno, so se tudi letos udeležili v velikem številu procesije kongregacije z banderi. Svetilk je bilo izredno mnogo. Ljubek je bil pogled na dečke in deklice, ki jih je bila dolga vrsta, čeprav so šli po 5 v vrsti. Posebno je bil občinstvu všeč Marijin vrtec, katerega deklice so imle venčke na glavi.

Procesije se je med drugimi udeležil ban dr. Marušič, rektor dr. Slavčič, prorektor dr. Serko in še nekateri drugi vseni. profesorji, dalje predstojniki raznih uradov in drugi odličniki. Občinski svet in župana je zastopal ravnatelj mestnega stavbnega urada inž. Prelovšek v spremstvu dveh gg. občinskih svetnikov.

Najsvetejše je nosil ob številni duhovniški asistenci prevz. knezoškoj dr. Gregor Rožman. V spremstvu sta šli dve vojski četi, ki sta ob blagoslovih dajali častne salve. Vojska godba pa je med procesijo igrala primerne komade. Posebno lep je bil pogled na zbrane vernike pri blagoslovu na Kongresnem trgu, pa tudi pri drugih blagoslovih.

Pri Sv. Petru je v sredo zvečer kazalo, da bo procesija, ki je bila v zgodnjih jutranjih urah, motil dež. Tudi v četrtek zjutraj na vse zgodaj je kazalo na dež. Toda vreme se je kmalu zjasnilo in procesija je bila v najlepšem sličnem vremenu.

Ob pol 6 zjutraj je bila slovesna služba božja, ki jo je ob asistenci daroval g. župnik Petrič. Ob pol 7 pa je bila nato procesija po šentpeterskem okraju, ki ni bila nič manj slovesna kakor druga leta, v nekaterih ozirih pa je letošnja procesija prejšnje celo prekašala. Najsvetejše je nosil g. župnik Petrič. Posebno pozornost je zbudila nova zastava dekliške Marijine družbe, ki so jo napravile po načrtu arhitekta Pengova šolske sestre iz Maribora in jo je na binkoštni ponedeljek popoldne blagoslovil škof g. dr. Rožman. V procesiji je bilo nad 100 narodnih nos, toliko, kolikor jih dozdaj še ni bilo. Ljubek je bil pogled tudi na križarje in sestre sv. Klare iz Bizovika. V procesiji je igrala salezianska godba. Zastopana je bila moščanska občina, v prav častnem številu pa članstvo Vincencijeve in Elizabetne konference, katoliške akcije, moske in ženske Marijine družbe ter vseh drugih kongregacij in organizacij. V procesiji je šla mladina Lichtenburška, Marijaniška, moščanske šole, šentpeterske šole na polju in drugih šol v šentpeterski fari. Udeležba občinstva je bila prav velika.

Prav tako je uspela procesija tudi v Trnovem, ki se je izvršila na običajno slovesen način. Službo božjo je daroval ob župnik g. Fran S. Finžgar, procesija sama pa je bila ob pol 7. Najsvetejše je nosil župnik g. Finžgar. V procesiji je bilo posebno odlično število mož, saj so se udeležili procesije skoraj vsi posestniki iz Trnovca in z Barja, celo številni tudi drugi moški iz te fare, v nad vse častnem številu pa so se udeležili procesije zlasti fantje, vsi z belimi nagelji na prsih. Bilo je mnogo inteligence med udeleženci. Patrona mestno občino je pri procesiji zastopal mestni župan dr. Dinko Puc. V procesiji je bilo seveda tudi mnogo mladine, tako obe šoli, trnovska in barjanska, dalje četa gasilcev in ena četa gasilskega naraščaja. V procesiji je igrala železniška godba »Sloga«. Posebno pa so se postavile Trnovčanke, ki so prišle v velikem številu v narodnih nošah, zlasti pa še Krakovčanke v svojih tradicionalnih krakovskih nošah in pešah.

V Siskih, tej najmlajši ljubljanski župniji, narušča udoložba pri procesiji od leta do leta in res tako velike procesije, kakor je bila večerjšnja. Siska še ni videla. Zjutraj ob 8 je bila v polni cerkvi služba božja, ki jo je daroval župnik p. dr. Modest Novak. Po službi božji se je razvila velika

procesija, v kateri je nesel Najsvetejše župnik p. dr. Novak. Posebno je treba poudariti veliko udeležbo moških pri procesiji. Zelo mnogo je bilo tudi mladine, tako križarjev, klarisinj, dalje ženskih in drugih kongregacij. Posebno pozornost je vzbujala nova zastava Marijine družbe, ki je bila letos blagoslovljena.

Nedeljske procesije

PRI OO. FRANCISKANIH

Ob 7 slovesna sv. maša. Ob 8 se prčne procesija pomikati po sledečem redu: 1. Godba, 2. Franciškovski križarji, 3. Dekliška kongregacija z zastavo, 4. Župnijsko bandero, 5. Trejni red, 6. Gospe in gospodične s svečami, 7. Sestrice sv. Klare, 8. Dve mali banderci, 9. Dečki in deklice, 10. Gospe in gospodične brez sveč, 11. Narodne noše, 12. Vojaška godba, 13. Samostanska družina in duhovščina z Najsvetejšim, 14. Zastopniki, 15. Gospe s svečami, 16. Gospe brez sveč. Otroci naj oddajo sveče pri stranskih vratih proti »Unioni«, odrasli pa pred velikim oltarjem po blagoslovu. Sv. maše se bodo darovale: ob pol 5, pol 6, pol 7, pol 8, pol 9; naslednja takoj po procesiji in zadnja ob 11. — Procesija bo šla: Miklošičeva c., Tavčarijeva ul. (pred sodnijo prvi blagoslov), Tyrševa c., Šelenburgova ul. (pred spomenikom sv. Trojice drugi blagoslov), Kongresni trg, Gradišče, Rimska c., Napoleonov trg (pred spomenikom tretji blagoslov), Večova ul., Wollova ul., Marijin trg (četrti blagoslov).

PRI SV. JAKOBU

Ob 8 slovesna sv. maša. Takoj po sv. maši se začne pomikati procesija v temle redu:

1. Osnovna šola na Prulah, 2. Osnovna dekliška šola pri Sv. Jakobu, 3. Meščanska dekliška šola pri sv. Jakobu, 4. Župno bandero sv. Jakoba; za njim zavod iz Rakovnika in drugo moštvo, 5. Dekliška Marijina družba pod zastavo Breznadežne, 6. Bandero Zalostne Matere Božje; za njimi: a) Marijina družba žena; b) gospe in gospodične svetilke; c) narodne noše, 7. Dve mali banderci, nato aj belo oblečeni dečki in deklice s svečami; b) deklice, ki potesajo, 8. Godba, 9. Pevci, 11. Najsvetejše, 12. Dostojanstveniki in Marijina kongregacija Zalostne Matere Božje. — Pot procesije je čez most sv. Jakoba po Bregu, Starem trgu, sv. Florijana ulici, Karlovske cesti, Privozu, Prulah na trg sv. Jakoba. Takoj po končani procesiji bo v cerkvi še ena tiha sv. maša pred izpostavljenim Najsvetejšim. Ob slabem vremenu se bo vsa slovesnost izvršila v cerkvi.

Čouch zofo
Nočem postelje v sobi pač pa ali fotelj, ki se spremeni v mehko udobno posteljo za eno ali dve osebi. Tudi vse tapetniške izdelke: madrace, otomane itd. dobite pri **FRANC JAGER, tapetnik SV. PETRA NASIP št. 29** Telefon 20-42

Smrt zgledega očeta

Po dolgem bolehanju in udanem trpljenju je, kakor smo že poročali, v 86. letu svoje starosti 14. junija izdihnil svojo blago dušo g. Karel Dostal, bivši tapetnik, stanujoč na Sv. Petra cesti v Ljubljani. Blagopokojni je bil vzoren mož starega kova, vedno delaven, pošten in pravičen do skrajnosti. Z neumornim delom svojih pridnih rok je v ljubezni s svojo še živečo življenjsko družico odlično vzgojil svojo številno družino. Vsi njegovi otroci zavzemajo ugledna mesta. Najstarejši sin Ludovik, duhovnik družbe Jezusove, je ravnatelj bogoslovja v Dubnu na Poljskem; Rudolf je strokovni učitelj na gluhoonemcih v Ljubljani, Adolf je bančni uradnik v Mariboru, Pavel pa gostilničar v Ptuj. Izmed hčera sta Lojzika in Dragica aktivni učiteljici, Marija pa poštarica v pokojni. S prav tako očetovsko skrbjo in ljubezno je vzgojil tudi svoja četrta in nečakinja, ki so že v največje dobi izgubili mater in očeta, pokojnikovega brata. Najstarejši nečak msgr. Josip je ravnatelj knezoskoških pisarne v Ljubljani, nečakinja Marija je absolvirana otroška vrtnarica, Ljudmila pa kot M. Anunciata šolska upravitelja zunanje šole v Skofiji Loki. Življenje pokojnega g. Dostala je bilo življenje dela in molitve, a pri tem je bil vedno zadovoljen in zdrav dovtipen. Svojo veselo naravo je obdržal prav do zadnjega in se je še zadnje dni svojega življenja rad šalil. Dobremu možu ohranimo blag spomin, užalosteni družini pa naše iskreno sožalje!

Regulacija Ljubljanice naj se izvrši v eni etapi

Spomenica Glavnega odbora vodne zadruge za osušitev ljubljanskega barja, sklenjena na izredni seji dne 14. junija 1933 z ozirom na katastrofalne poplave v dneh 26. do 31. maja 1933.

Neprestano deževje je letos povzročilo ponovne poplave na ljubljanskem barju. Celotna škoda se čeni po dosedanjih uradnih ugotovitvah samo na kulturah na 2.100.000 Din, k čemur pride še škoda na travnikih, ki presega gotovo 1.000.000 D. Kmetje in posestniki na Barju so obupani.

Poplava pa je povzročila občutno škodo tudi regulacijskim delom v Ljubljani. V noči na 27. maj je narasla Ljubljanica podlra betonski jez, ki je bil zgrajen, da omogoči betoniranje dna novo regulirane struge Ljubljanice. Voda je poškodovala tudi druga še nedovršena dela in jih seveda začasno prekinila.

Vzrok teh poplav ni samo izredno deževje, marveč v prvi vrsti dejstvo, da še vedno ni dovršena regulacija in poglabitve Ljubljanice in še ni ustvarjena možnost za hiter odtok visokih voda in osušitev barja, v drugi vrsti pa, da prihajajo vode iz cerkniške in planinske doline radi regulacije odtoknih pritokov hitreje na ljubljansko barje.

Nujno potrebno je, da se regulacijska dela čim najbolj pospešijo in ne izvršujejo samo pola-

Kaj bo danes?

Drama ob 14: »Ste igraček«. Mladinska predstava po globoko znižanih cenah. — Ob 20: »Tartuffe«. Red C.

Opera: »Jim in Jilla«. Red A.
Kino Kodeljevo ob 20.30: »Sladke skrbi« (Jackie Cooper).

Kinogledališče št. Vid-Vižmarje: ob 20.30 velika filmska atrakcija Douglasa Fairbanka »Vepustolovščina«. Dodatek šala.

Nočno službo imajo lekarnar: mr. Babovec na Kongresnem trgu 12; mr. Ustar, Sv. Petra cesta 78, in mr. Hočevar, Celovška cesta 34.

Malo pri dežju in malo pri solncu in velesjem je srečno pri koncu. Zdaj pa spet k Slamiču slednji večer, boljše, cenejše drugod ni nikjer!

Na Primskovo. Zaplazi in Čatež — vabi društvo »Krka« vse prijatelje Dolenjske. Odhod iz Ljubljane jutri v nedeljo z izletniškim vlakom ob 5.19, povratek ob 22.16. — Karto je vzeti za vožnjo do Trebnjega in nazaj, kar stane 22 Din. Kdor gre čez Primskovo — ca 3 ure hoda — izstopi na postaji Radohova vas, komur zadostuje 1½ ure hoda, izstopi v Veliki Loki ali v Trebnjem. Vodniki čakajo na vseh treh postajah. Sestanek vseh skupin pri kosilu na Čatežu. Vabljeni vsi, tudi izletniki iz bližnjih krajev Dolenjske. — Ponovno tudi opozarjamo na krožni avtomobilski izlet »Krke« dne 2. julija na progi Ljubljana-Kočevje-Zuzemberk-Ljubljana. Prospekti in prijave v Unionski trafik, Zvezni knjigarni in trgovini I. Samec na Mestnem trgu. Cena za vožnjo in prehrano za osebo 75 Din.

Izjava. Jutro z dne 15. i. m. piše v svojem poročilu o zborovanju stanovanjskih najemnikov, da je gosp. glavni govornik župan Dinko Puc med drugim rekel tudi tole: »Mestna občina pa se dobro zaveda svoje naloge v reševanju tega vprašanja in je za zgradbe hiš dala doslej 62 milijonov, obenem pa še podprla gradnjo stanovanjskih kolonij z jamstvom nad 20 milijonov dinarjev. Na zadnjem zborovanju hišnih posestnikov se je nekdo razburjal zavoljo tega... Ker je jasno, da je g. župan mislil, da sem se zavoljo tega razburjal jaz, izjavljam tole: »Jaz v svojem govoru nisem niti z eno besedo omenil 62 milijonov, ki jih je mestna občina dala za gradbe hiš, še manj pa 20 milijonsko jamstvo za gradbo stanovanjskih kolonij. Ako se g. župan zdi ta moja trditve neresnične, mu je na razpolago stenografski zapisnik, iz katerega je razvidno, kaj in o čem sem govoril na omenjenem zborovanju.« — Janko Kos.

Popravek. Pokojni gosp. Karel Dostal ni bil moj oče (»Slovenec« z dne 15. junija 1933, Novi grobovi št. 5), ampak moj stric. Moram ga pa z vso hvaležnostjo imenovati svojega krušnega očeta, ker je po smrti našega očeta leta 1881— naša mati je bila v bolnišnici neozdravljivo bolna — sprejel mene in moji dve sestri v nežni otroški dobi v svojo družino in s svojo še živečo blago so-prodjo poleg lastnih otrok tudi za nas tri po očetovski skrbel. Dobri Bog naj mu po besedah Gospodovih: »Kar ste storili kateremu izmed mojih

goma v okviru omejenih vsakoletnih proračunskih sredstev, temveč, da se izvrši celotna regulacija v enem zamahu in čim hitreje. Tozadevni načrti so že davno izdelani in odobreni po ministrstvu za gradbe.

Glavni odbor vodne zadruge za osušitev ljubljanskega barja kot zakoniti zastopnik barjanskih interesentov-kmetov prasi in predlaga:

1. da se takoj razpišejo in oddajo vsa dela za regulacijo Ljubljanice;
2. da se zagotove za to potrebna sredstva na ta način, da država svoj prispevek na razpolago iz izrednih kreditov in eventualno iz brezposelnega fonda, banovini, mestu Ljubljana in vojni zadruzi za osušitev ljubljanskega barja, pa naj se dovoli za kritje nanje odpadajočih prispevkov Jolgoračno in nizkoprobno posojilo bodisi od Hipotekarne ali Priv. agrarne banke ali iz drugeje vira;
3. da pristopi tudi k regulaciji pritokov na ljubljansko barje, posebno onim iz cerkniške in planinske kotline, za kar so osnovni načrti tudi že izdelani.

Le s hitro regulacijo bodo rešeni barjanski kmetje večnih poplav in ponavljajočih se škod, brezposelni pa bodo dobili delo, ki be javne koristi, saj se zaposlujejo pri regulacijskih delih po večini ročni delavci iz vseh banovin.

najmanjših, ste meni storili« (Mt 25, 40) vso to ljubezno v večnosti obilno poplača. — Jos. Dostal.

Vpisovanje v I. razred dečke in dekliške vladne ter otroški vrtec na drž. učiteljski šoli v Ljubljani bo v petek (23. junija 1933) od 8—11 in sicer za dečke v pevski sobi (moška stran v pritličju na desno), za deklice in otroški vrtec pa v učni sobi otroškega vrtca (ženska stran v pritličju na levo). Vpisovali se bodo v I. razred vladnice otroci, ki bodo izpolnili do 31. decembra t. l. 7 let, v otroški vrtec pa otroci nad 5 let starosti. Stari, ki naj privedo otroke s seboj, morajo predložiti rojstni (krstni) list in izkaz o cepljenih kozah. Otroci, ki bodo definitivno sprejeti, bodo zdravniško preiskani na šolski polikliniki (na vrta učiteljske šole) v soboto, dne 24. junija od 8—11.

Tujsko-prometna razstava v zgradbi hipotekarne banke (vhod iz Franciškovske ulice) ostane še nadalje odprta v delavnih od 9—11. Solam in vsem, ki se za razstavo zanimajo, je pa vsak čas na razpolago proti predhodni prijavi pri »Putnik-u« ali »Tujsko-prometnem svetu kr. banske uprave«.

Uprava policije razglasa: Na osnovi čl. 66 in 67 zakona o notranji upravi odreja uprava policije v Ljubljani, da morajo vsi lastniki opr. oskrbniki hiš na njenem področju najkasneje tekom 8 dni po objavi te naredbi očistiti vse napise in znake, ki služijo za orientacijo občinstva in so pritrjeni na hišah, zlasti tablice z označbo ulic ali trgov in hišnih števil. Odgovorne osebe, ki bi se tej odredbi ne pokorile, bodo kaznovane po čl. 69 zakona o notranji upravi z denarno kaznijo od 10 do 500 Din, ob neplačilu denarne kazni v odredenem roku pa z zapornom od 1 do 10 dni. — Nadomestje upravnika policije: polic. svetnik Pestevšek s. r.

Mestna zastavljavnica bo imela redni dražbi novembra zastavljenih predmetov in sicer za dragocenosti dne 6. julija, za efekte pa dne 12. julija t. l. ob 15 dalje v uradnem prostoru na Poljanski cesti št. 15.

Sportne in modne srajce, pižame, majice, kravate in naramnice ne kupujte pred ogledom pri tvrdki Miloš Karničnik, Stari trg.

Specialno izbiro močnih hlač in pumparc dobite najceneje pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14.

S sodbo zadovoljen star žepar

Ljubljana, 16. junija.

Rojeni ste v Pribislavju pri Čakovcu, vasi žeparjev, ki je nam že znana, tako je danes pripomnil predsednik malega senata obtoženo, staremu žeparju Ignaciju Horvatu, ki je bil obdolžen, da je 13. maja letos na glavnem kolodvoru v vlaku med veliko-gučje potnikov izmaknil upokojenemu železničarju Mihaelu Lazniku denarnico s 1400 Din gotovine. Nato je pobegnil, a ga je Laznik še pravčasno prijel in izročil stražniku.

Horvat, star grešnik, je tajil, da bi bil izmaknil denarnico, samo tako jo je prijel in takoj izročil Lazniku. Končal je svoj zagovor: »Slavni sude! Teško je danes! Predsednik: »I za žeparje.«

Horvat je bil obsojen na tri mesece strogega zapora in v izgubo častnih državljanjskih pravic za dve leti. Predsednik: »Ste zadovoljni?« Odgovor: »Jesam! In po daljšem molku: »Koliko sam primio?«...

Kulturni obzornik

Razstava F. Vesela

V umetnostni trgovini A. Kos (Mestni trg) razstavlja ta mesec svoja dela Ferdo Vesel, naš najstarejši še živeči mojster slovenske moderne šole (r. 1861). Ker so njegove samostojne razstave že same po sebi redkost, je na to današnja kolekcija treba opozoriti neglede na to, da vsebuje prav lepa in za mojstra značilna dela, in reči, naj g. Kos kar nadaljuje s prireditvami take vrste. Kolekcija obsega, če se ne motim, 28 del, večinoma so to oljnatе podobe in deloma pasteli. Zastopane so najrazličnejše dobe njegove umetnosti. Št. 20 (Park v Monakovem) in 21 (Večer) segata gotovo še v monakovski čas, zelo blizu tej stopnji, toji št. 28 (Mušnice) z na Monakovčane spominjajočimi barvami. Podoba 14 (Stari običaji) je morala nastati ok. 1900, a rajši prej. Nekateri portreti nam ga kažejo v neki srednji dobi (Portret gospe, Portret Parma), novejše stvari so Portret dame (13, sličan onim z lanskoletne portretne razstave na velesjem), 2 (Fužine pri Ljubljani), 5 (Grumblovi potok), 6 (Grumblovski hrib) in najbrž tudi 12 (Igralci). Izmed ostalih podob sta Otroška igra (4) in Kriz v hosti (8) gotovo že starejši. Kozjak (9) s svojim Jakopiču sorodnim nastrojenjem pa nedvomno novejše delo. Najmlajše delo na razstavi utegne biti ljubka pastelna podoba otroka (17) s svojo nemirno, živo linijo in barvo.

Za raziskovalca slovenske moderne umetnosti je Veselova umetnost zanimiv in značilen pojav, ki ne sodi v notranji okvir našega impresionizma. Z Ažbetom, Kobilčevo in deloma s Petkovskim tvori Vesel ono skupino, ki je našo impresionistično moderno pripravljala in pripravila in se njenega novega slikarskega programa le semintja dotika. Njegovo stopnjo moremo imenovati nekako predigro ali pripravo modernega programa in radi tega

dejstva je prav toliko zanimiva in svojsvena, kolikor v primeri z impresionisti arhaična. Izmed mojstrov te naše zgodnje moderne je Vesel najmočnejši in najbolj dovršen, dočim ga zgodovinsko poslanstvo najraje veže na Ažbeta, edinega našega profesorja-slikarstva.

Veselj je studiral v Monakovem in tega njegova umetnost ne zataji. To mesto je ob onem času poučevalo v slikanju in umetnosti še marsikoga, tudi glavne nemške impresioniste, in če ga je kaj k temu usposobljalo, je bila gotovo neka osnovna poučevalna težnja, neka pedagoška mentaliteta bavarske umetnosne centrale. Na akademiji je ob onem času mladil, to se pravi izrodek staroutrujenega akademizma je manirizma, zunaj nje pa mojstri kot Leibl, Trübner, Herterich, secesija in drugi, a na en ali drugi način so si bili vsi slični. Tako je slikarstvo pri Leiblu s svojo naturalistično in deskripcijo dalo najboljši primer priučljivega slikanja (Leibl sam je v zadnjih letih zavolil v akademizem), nič manj pa ni bila priučljiva in obriaonnavdahnjena secesija. Oba naša mojstra, Ažbe in Vesel, sta v to problematiko nehoti in samoposebi zašla, bila je pa dana brzkone že v njih samih, saj vsa njuna umetnost kaže sem. In tako imamo v obeh klasičen in lep primer poskusa, utemeljiti nekako šolo, akademijo slovenske umetnosti in kakor se to za oba tudi čudno slisi, je vendar tako. Veselova umetnost je označena v razvoju slovenskega modernega slikarstva kot priprava nečesa novega, vendar pa tudi kot kos umetniške akademije v moderni smeri, skozi vsa njeno naravo gre neka poteza umstvenega značaja, ki slikarjevi fantaziji stavlja hladne in mirne meje, slikarjev čopič poskuša to in ono, je tudi ekstremen, vendar nikoli iz elementarnega prepričanja, nego iz težnje, spoznano ekstremnost uroditi, predelati, napraviti jo šole in vzora zmogočno. Teča ni seveda razumeti tako, kot da bi se Vesel sam silil h kakemu dociranju v umetnostnih problemih, nego kot osnovno strukturo njegovega zgodovinsko danega mesta v naši kulturi, in vloga Monakovega je mogla biti tisti čas tolikšna zategadelj, ker je problem

»monakovstva« oni čas iz našega domačega razvoja postal pereč in aktualen, to se pravi: šlo je za to, ali dobimo šolo ali ne, ali pridemo iz večnega pripravilistva že enkrat v življenje ali pa ne. Kot vidimo danes, je zgodovina rekla svojo besedo: nekoliko mlajši Veselovi sodobniki so pričeli zunaj vsake šole in radikalno načelno proti njeni ideji, ter obrnili vse razvoj po sebi, za šolo je bilo oni čas že itak prepozno in naj bi le-ta bila taka ali drugačnja. Ažbe in Vesel, to sta bila in ostala večna samotarja, Ažbe tragičen do konca, Vesel s svojim nezmagljivim elanom junak: šola — to je tedaj, če je človek sam in samobiten.

Bodoči zgodovinar začetkov naše moderne se bo ob teh likih moral zamisliti nekoliko drugače nego smo se doslej oficilno zamišljali. Ob Ažbetovem in Veselovem času kaže naše slikarstvo neke motive, ki jih ni v njem ne prej ne poslej, kalčni so, vidimo se na tej razstavi (Stari običaji, Igralci, Otroška igra), drugi pa so Pismo, Pred svatbo, Brna itd. Od kod to? Literatura? Gotovo, tudi literatura, akademija in kar hočete. Akademije kompozicije! Vendar — v prvi vrsti iskanje snovi za ono slikanje, ki bi dalo šolo, ki bi bilo šola. Tipanje po tej snovi, po mitosu, po folklori in žanru ni samo naturalističen ekskurz, nego potkus nečesa višjega; za slikarstvo, kakršno so hoteli predimpressionisti, je bilo važno tudi v snovi najti stik z narodom, iz njegovih kolikor mogoče ljudskih podlag. Zato Vesel vselej, kadar gleda njegova dela, ne zbuja samo tvoje optike, morda te niti ne v prvi vrsti, nego še bolj tvojo fantazijo, nagib k fabuliranju o različnih mitičnih bitjih. Otroška igra, ki visi na tej razstavi, je prej nekak bačen ples otrok nego naturalističen dogodek, Kriz v hosti spominja na Jurčičevo romantično, Morske deklice na bogvekatero pravljico itd. Bili so vendarle romantični, ti naturalisti, ne samo, kolikor so konkretno upodabljali romantično snov, nego tudi, ker so sredi nove resničnosti in snovi sami po sebi ustvarjali za nas občutja, ki so v času že davno zapadla, ne — za katera so se nekako pravilno bali, da bodo za vselej zapadla. In oni so jih hoteli

ostaliti, ovekovečiti. Te naše slike okoli začetka stoletja, to so podobe Ažbeta, Vesela, Kobilčeve, zlasti Vesela, so podoba davno minulega življenja, ki se je za hip povrnilo pred naše oči, te sodobno, se reče naturalistično delane figure in prizori imajo iznenada gestus, v katerem se izraza davno pozabljena in odmlra kretinja, za hip ustaljena v liku slike, ugasel del duše. Ali kaj, taka dejanja ne morejo biti več kot očarljiva igra, ki je njeno življenje na vso moč krško in omejeno, v Veselovem delu samem jih zaliva struja, ki jim je kar se da nasprotna in ki vzdaje njegovi umetnosti sami lesk take zdrobljive, zivi sedanjosti odmaknjene resničnosti.

R. L.

Gallusov koncert v Ribnici

Ob priliki odkritja spominske plošče Jakobu Petelinu-Gallusu v Ribnici, po vsej verjetnosti skladateljevem rojstnem kraju, se vršil v dekanjski cerkvi koncert njegovih skladb. Nastopila je ljubljanska Glasbena Matica, dirigiral je gosp. ravnatelj Mirko Polič. Da se je koncert v vsakem ozru obnesel, k temu so pripomogli zlasti trije činitelji: že prilika sama je dala koncertu posebno privlačnost in mikavnost. Morda smo redkokje s tako sprejemljivim srcom prisluhnili njegovim sladkim melodijam kot ravno v njegovem rojstnem kraju. Veličina njegovega duha nam je stopila tukaj vse jasneje pred oči: na eni strani preprosti podeželski trg, ki je bil v Gallusovih časih verjetno še preprostejši, na drugi pa geni, ki nam ga je ta trg dal: ves glasbeni svet obsegajoč, s samozavestnim izrazom, podoben izklesanemu kipu, ki kljubuje stoletjem. Zdi se, kot bi z nekim pomilovalnim nasmehom zrl na nas: on, ki z absolutno gotovostjo in s čudovito mirnim obrazom rše svoje jedrnat melodije, nam je dal slutiti, kako majhni smo v našem nemirnem, hitro živečem času, ki danes proklinja to, kar je včeraj blagoslovil in ki je za tudi glasbi vtisnil svoj pečat. — Pa tudi občinstvo je bilo za izredni umešniški užitek hvaležno. Sploh je pred podeželskim poslušalstvom koncertiral!

Evharistični kongres v Mostah pri Ljubljani

Jutri bo v Mostah evharistični kongres. — Ob 8 bo pred Salezijanskim mladinskim domom sprejem prevz. g. škofa dr. Gregorija Rozmana, nato na stadionu S. mlad. doma govor g. kanonika dr. Tomaža Klinarja, za tem sv. maša, ki jo bo daroval g. škof. Med sv. mašo bo skupno sv. obhajilo. Vsi tisti, ki pristopijo k sv. obhajilu, naj se na stadionu postavijo spredaj. Sv. spoved naj verniki opravijo po možnosti že prej. Po sv. maši bo govoril g. župnik in pisatelj F. S. Finžgar.

Popoldne ob 4 bo govor prevz. g. škofa, nato slovesna procesija z Najsvetejšim, darovanje, pete liturgije, posvetitev Stru Jez., zahvalna pesem in blagoslov.

Red procesije bo sledeči: 1. Križ, 2. Moščanska sula, 3. Bandero sv. Rešnj. Telesa, 4. Sempeterska sula, 5. Dečki Sal. mlad. doma, 6. Oratorijanci z Rakovnika, 7. Deski Marijin vrtec, 8. Dekliški Mar. vrtec, 9. Gojenci Sal. zavoda na Rakovniku, 10. Sempetersko bandero, 11. I. godba, 12. Fantje Salez. mlad. doma in z Rakovnika, 13. Fantovske kongregacije, 14. Skavti, 15. Smartinsko bandero, 16. Pevsko društvo »Skrančke«, 17. Moške organizacije, 18. Ženske organizacije, 19. Crno oblečene ženske s svečami, 20. Redovnice, 21. Stepanjsko bandero, 22. Belo oblečeni dečki, 23. Belo oble-

čene deklice, 24. Narodna noša, 25. II. godba, 26. Križarji, 27. Klarice, 28. Otroci s cvetjem, 29. Pevski zbor salezijanskih bogoslovcev, 30. Duhovščina, 31. Prevzvišeni z Najsvetejšim, 32. Občinski odbor in event. zastopniki drugih oblasti, 33. Kongresni odbor s svečami, 34. Castniki in podčastniki, 35. Zveza bojevnikov iz svetovne vojne, 36. III. godba, 37. Gasilci, 38. Tomačevsko bandero, 39. Moščanski pevci, 40. Može(-a) s svečami, b) brez sveč, 41. Bivoško bandero, 42. IV. godba, 43. Ženske a) s svečami, b) brez sveč.

Na stadionu bodo popoldne postavljene tablice z napisi posameznih skupin, da se bo vsak vedel kam postaviti. Mali otroci naj popoldne ne pridejo na stadion, marvec v gledališko dvorano Salez. mlad. doma. Sveče za procesijo se dobe v Sal. mlad. domu. Skupine, ki se pripeljejo z vozovi, lahko vozove in konje spravijo pri g. J. Oražmu v Predovičevi ulici v Mostah.

★

Člani Križanske moške kongregacije se vabijo, da se v čim večjem številu udeležijo evharistične procesije v nedeljo popoldne v Mostah. Zbiramo se ob pol 4 pri društveni zastavi na telovadščini za Mladinski dom.

Ostale vesti

— **Katehetsk sestanek** v dvorani Jugoslovanske tiskarne dne 19. junija o petih popoldne. Predmet: O uvajanju recitirane maše v solah. — Naša udeležba pri zagrebških katehetskikh konferencah. Kdor bi se ne mogel udeležiti našega sestanka v ponedeljek, pa se želi prigrisati za Zagreb, naj katehetskemu društvu to sporoči vsaj do torka. Pripravni odbor v Zagrebu prosi prigrisitev vsaj 15 dni pred začetkom konferenc.

— **Drž. realna gimnazija v Novem mestu.** V sled pokrajinskega zleta Sokola kraljevine Jugoslavije se zaključilo šolsko leto že 24. junija. Vsa navodila, izdana za Vidov dan, veljajo za 24. junij. Sprejemni izpiti za vpis v I. razred se bodo vršili dne 26. junija. Prošnje, kolkovane s 5 Din, se vložijo pri ravnateljstvu od 20. do 23. junija. Prošnji je treba priložiti krstni list in šolski izkaz.

— **Romanje »Svete vojske« na Trsat** je prav lepo uspelo. S posebnim vlakom se je pripeljalo 750 romarjev, ki so se zbrali ob 9 k večerni pobožnosti v Marijinem svetišču na Trsatu. Na prižnico je stopil duhovni vodja »Svete vojske« msgr. Viktor Steska in v lepem pozdravnem govoru o sv. Družini vzpodbujal romarje naj zanese s Trsata — kjer je bila hišica sv. Družine — v naše družine onega duha, ki je vladal v sv. Družini. Siedle so pete liturgije Matere božje, nakar so se romarji razšli. V nedeljo je ob pol 6 govor P. V. Vrtovec. Sledila je slovesna sv. maša z asistenco. Hrvatskim romarjem s Klanjca in Dubrave je ob 7 pridigal g. kaplan Sunčič iz Rogoške Slatine in opravil za nje sv. mašo. Ob 8 je imel monsignor Steska zopet slovesno pridigo in romarsko sv. mašo, ob 10 pa so opravili domači oo. frančiškani slovesno sv. mašo v staroslovanskem jeziku, kar je bilo za mnoge naše ljudi nekaj posebnega. Ob 9 je bilo trezno zborovanje v samostanski dvorani. Po pozdravnem nagovoru monsign. Steske sta govorila še g. kaplan Sunčič in tajnik »Svete vojske« Franc de Cecco. Popoldne ob 2 je med petim živahnim razpoloženim romarjev odplula ladja »Kosovo« z romarji proti Omisliju. Po petih liturgijah je imel tu poslovilni govor P. Vrtovec.

— **V »Službenih novinah« št. 131** od 14. t. m. je objavljena »Uredba o kontroliranju izdelkov od zlata, srebra in platina«. Uredba se ne nanaša na zlato, srebrne in platinaste predmete, ki so v privatni uporabi in sicer tako dolgo, dokler jih privatnik ne namerava prodati.

PRI OMOTICI, SLABOSTI, BLJUVANJU
razgalite prsa, nadržite ista z volneno, v »ALGI« namočeno ruto, dalje čelo, senca, nosnice in tilnik, nato dobro vdihavajte »ALGO« iz steklenice ali z rutice. Počutke svežine Vas bo takoj okrepil.

»ALGA« se dobiva povsod 1 steklenica Din 14.—

— **Novo telefonske proge.** Ministrstvo za promet je dovolilo, da se otvori telefonski promet na progi Tržič z vsemi mesti v Švici (6.60 zl. fr.) in Štore—Dunaj (3.45 zl. fr.). V oklepajih označeni znesek je pristojbina za tri minutni pogovor.

— **Strela.** Z Vranskega poročajo: V zadnjem času se pri nas večkrat ponavljajo nevihte. Tako je bilo tudi v torko popoldne. Med hudim gromom in bliskom je udarila strela v poslopje ljudske šole, takoj nato pa še v poslopje okrajnega sodišča na Vrskem. Napravila ni nobene škode, ker je na obeh poslopijih napeljan strelovod.

— **Občinske zadeve.** Z odlokom kraljevske banke uprave z dne 6. junija 1933 so bili na Vrskem razrešeni mesta občinski odborniki sledeči: do sedanjih odborniki gđ. Gorič Konrad, posestnik in kovarški mojster, Stancer Ivan, posestnik, gostilničar in pekovski mojster oba z Vranskega, ter Zupan Ivan, posestnik na Ločici pri Vrskem. Ker je pred kratkim umrl tudi Brezovšek Ernest, trgovec na Vrskem, je sedaj banska uprava v Ljubljani imenovala sledeče štiri nove odbornike: Dr. Jožeta Gračnerja, odvetnika, Pungartnika Ivana, posestnika, Vrankarja Ivana, usnjarskega mojstra, vsi z Vranskega ter Ferdinanda Orožima, posestnika in gostilničarja na Ločici pri Vrskem.

— **Pojasnilo.** Podpisani Vincenc Golmajer, železničar v Zidanem mostu, izjavljam, da nisem v nikakem sorodstvu z Marijo Golmajer z Golnika. — Vincenc Golmajer s. r.

— **Imam eno edino obleko,** še ta je tako rekoč v stanju razpadanja, in niti enega drugega dela oblačila, da bi se preoblekel bodisi za delavniki bodisi za praznik. Ker mi v sedanji obleki kmalu ne bo več mogoče hoditi med ljudi, zato prosim... podporo 350—400 Din, da bi se lahko dostojno oblekel. Od doma ne dobivam nikake podpore... Študiram zgolj s pomočjo posojil... Tako prošnjo smo dobili pred kratkim. Sedaj čakamo, da dobimo pomoč v denarju ali obleki in ustrezemo prošnji. Nas naslov je: Vincencijeva konferenca za akademike, Ljubljana, Strelška ulica št. 12/II, Ček. račun št. 15.838.

— **Sv. Križ pri Kostanjevici.** Na tukajšnji soli bo v nedeljo, 18. junija, razstava deških in dekliških ročnih del, ribz in pisanih izdelkov. Razstava bo odprta cel dan. Vabljeni vsi, ki se zanimate za napredek naših otrok.

— **Centralna zadruga jugoslovanskih avtorjev,** občina Ljubljana, javlja slovenskim skladateljem in vsem, ki imajo posla z avtorskim pravom, da je preemestila svoje uradne prostore v nebotičnik, III. nadstropje, soba št. 306, kjer začne poslovati z dnem 1. julija t. l. — L. M. Škerjanc.

— **Prostovoljno gasilno društvo v Dolnji Lenavi** proslavi letos dne 28. in 29. junija 60 letnico svojega obstoja. Vabijo se vsi prijatelji gasilstva, da obiščejo to važno prireditel društva, ki je s svojo požrtvovalnostjo dosegla svoj višek in je v tehničnem oziru najmodernejše opremljeno društvo. Po prevratu je bila za časa komunizma oprema društva popolnoma uničena. Od takrat je društvo zelo napredovalo in danes razpolaga že z najmodernejšimi gasilnimi pripravami. Leta 1930 si je nabavilo dvokolno motorno brizgalno, leta 1931 si je nabavilo gasilski avto s 14 sedeži, leta 1932 pa ročno motorno brizgalno in društveno zastavo, ki bo blagoslovljena ob priliki proslave 60 letnice. Za gasilska društva polovična vožnja dovoljena!

— **Pri zaprtju, motenju prebave, gorečici, navalu krvi, glavobolu, splošnem slabopočutju** vzemi na tešče kozarec naravnega **Franz-Josef-grenčice.** — Po izkušnjah na klinikah za notranje bolezni je »Franz-Josef« voda zelo dobrodejno odvajalno sredstvo. »Franz-Josef-grenčica« se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— **Mednarodni lutkarski kongres** bo v Ljubljani 4. in 5. julija. Kongresa se bodo udeležili delegati iz Češkoslovaške, Rumunije, Francije, Amerike, Estonke itd. Pred kongresom bo od 30. junija do 3. julija informativen lutkarski tečaj, ki se ga lahko udeležijo vsakdo. Informacije daje g. Lojze Počivavnik, Ljubljana, Resljeva cesta 28.

— **Prodaja lesa.** Ravnateljstvo za šume v Ljubljani proda na prvi primerni licitaciji večjo količino lesa. Licitacija bo 14. julija t. l. ob 11 na Bleiweisovi cesti št. 1.

— **Za brezposelnega očeta v Kočevju** so še darovali: zdravnik dr. Fr. Debevec Din 100, neimenovana gospa Din 50, g. Fr. neimenovan, št. Janž na Dr. p., Din 20; po mariborskem udeležniku

Mariborske vesti:

Občina kupuje mariborski grad

Prihodnji teden in sicer najbrže v ponedeljek se vrši izredna seja mariborskega občinskega sveta, ki bo imela na dnevnem redu dve važni zadevi. Prva je formalnega značaja in sicer končna odobritev najetja posojila 700.000 Din za povečanje vodovoda in mestnega pogrebnega zavoda. Izredne važnosti pa je druga točka dnevnega reda: vprašanje nakupa mariborskega gradu. Sedanji lastnik gradu je ponudil poslopje mestni občini pod ugodnimi pogoji, ker ne bi zahteval zaenkrat nakup večje svote v gotovini. Mestna občina bi postala na ta način lastnica historičnega poslopja, ki bi se lahko uporabilo v najrazličnejše namene. Predvsem bi bilo končno veljavno rešeno vprašanje magistratnega poslopja, ker bi odpadla potem potreba po zidanju novega rotovža; v

□ **Telovska procesija v stolni župniji** je tudi letos bila v znamenju elavnostnega poteka in vzvišenosti praznika. Ob sedmih je bila v stolnici svečana služba božja, ki jo je imel prevzvišeni škof dr. Ivan Tomažič, nakar se je razvila po Stolni ulici, Koroski cesti, Strossmajerjevi ulici, Orožnovi ulici, Slomškovem trgu, Gosposki, Slovenski, Vetrinjski ulici in glavnem trgu večičastna procesija. V procesiji so bila številna katoliška in cerkvena društva, med drugim tudi člani Slov. kat. akademičnega starištvina s predsednikom, bivšim oblastnim predsednikom, dr. Leskovarjem na čelu. Najsvetejše je nosil prevzvišeni škof dr. Ivan Tomažič, za Najsvetejšim so korakali zastopniki državnih, avtonomnih in vojaških oblastev, za tem številna množica vernikov. Ob ulicah in trgih so bile zbrane velike množice ljudi, ki so prisostvovali svečani telovski procesiji. Na vseh oknih, koder se je pomikala procesija, so gorele sveče v počaščenje Najsvetejšega. Pri procesiji so sodelovale vojska, poštarska in Poličeva godba.

□ **Telova procesija pri oo. frančiškanih.** Spored jutrišnje procesije bo sledeč: Križ z ljudskimi in osnovnimi solami, godba mladinskega doma, Krščanska ženska zveza in Poselska zveza. Izobraževalni društvi na Koroskih in Krčevini, Frančiškova družina, moški z gorečimi svečami, vojska godba, Marijina družba za dekleta in Filomenke, cvetličarice, pevci, duhovščina z Najsvetejšim, dostojanstveniki in častniki, Marijina družba za matere z gorečimi svečami. — Apostolstvo mož in Katoliška akcija frančiškanske župnije vabita vse katoliško zavedne može in neustrašene mladeniče, da se jutri v nedeljo v najobilnejšem številu udeležijo Telove procesije z gorečimi svečami. Člani apostolstva naj raztolmačijo tudi drugim gospodom, da bi bilo zelo spodbudno, ako bi se zbrala četa več sto mož s svečami, da tako vsi na izreden način počaste v svetem letu evharističnega Zveličarja. Svečniki s svečami se do bijo na hodniku frančiškanske samostana v nedeljo od sedme ure naprej. Zbiranje ob pol osme do 8/8 pred samostanom.

□ **Iz bogoslovja.** Včeraj je bila v Alojzijevi cerkvi letošnja zaključna služba božja za bogoslovce. Sveti mašo je daroval ob asistenci prevzvišeni škof dr. Ivan Tomažič.

□ **Žetev smrti je obila.** V splošni bolnišnici je umrla v starosti 62 let blaga žena, gospa Veronika Kramer, soproga poštnega ravnatelja v pokouju, stanujoča v Nekrepovi ulici 4. Pogreb bo danes popoldne ob 4 iz mestne mrtvašnice na Pobrežju. — V starosti 49 let je umrl na Meljski cesti 58. tiskar državnih železnice g. Tomaž Ružič. Pokopali ga bodo danes popoldne ob peti uri na pokopališču v Studenju. — Visoko starost 81 let je dočkala gospa Marija Skrabe iz Mlinske ulice št. 4, ki jo je pokopala smrt na Telovo. Pokopali jo bodo danes popoldne ob pol šesti uri v Studenju. Danes popoldne ob pol 4. bo na pobrežjem pokopališču pogreb tragično umrlega petletnega Alojza Punčuha, ki je vtonil, kakor poročamo na drugem mestu, na domačem dvorišču. — Svetila pokojnim večna luč, žalujočim iskreno sožalje.

□ **Zveza mladih inteligentov** prireja za to nedeljo, dne 18. t. m. izlet na Svečino. Zbirališče pri ribniku v parku ob 13.30 uri. Možna je tudi vožnja z avtobusom.

□ **Smrt v vodi.** Pri postaji Sv. Lovrenc na Pohorju je našel brodar Bobič v Dravi truplo neznanega utopljenke. Telo je bilo že napol razpadlo ter se ni dalo ugotoviti, od kod ga je Drava prinesla. Pokopali so jo na pokopališču pri Mariji v Puščavi.

□ **Počasi bo le šlo.** Zanimanje za lesene hišice v Mariboru ni zamrlo. Poleg dosedanjih, ki se nahajajo že v gradnji, se bosta letos zgradili še dve. Mestna občina je že prodala

»Slovenca« je darovala 100 Din rodbina Vrabi v Mariboru. — Bog plačaj!

— **Cebelarjem!** Uspeh čebelarstva ni odvisen samo od dobre letine, odvisen je v veliki meri tudi od znanja, katerega si je pridobil čebelar potom knjig ali izkušenj. Posebno vsem začetnikom priporočamo knjigo: **Popolni nauk o čebelarstvu**, III. izdaja, od našega čebelarskega mojstra Antona Janša. Knjiga ima veliko slik in obdelava v posebnem oddelku Znidarištev (A.-Z.) panj. Knjiga vsebuje vsa opravila, katere pridejo pri čebelarstvu v poštev, ob vsakem letnem času in vsaki priliki. Ima 134 strani in stane Din 24. Onim pa, ki čebelarijo v Znidarištevih panjih, priporočamo knjigo: **Naš panj**. Ta obsega popis in praktične navode, kako naj čebelarimo v njem. Po lastnih izkušnjah za slovenske čebelarje priredil A. Znidarišič, pojasnjeno s 107 podobami med besedilom. Cena nezvani knjigi Din 35, vezani Din 40. Obe je založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

— **»Težka je današnja kriza.«** To se čuje vsak dan. Delaven človek pa vendar gleda na to, da obvlada to ekonomsko težkočo ter dela več kot je delal nekdanj. To delo pa je naporno tako fizično kakor tudi duševno. Intenzivno delo in zopet delo brez odmora dostikrat povzroči razna obolenja živčnega sistema kot n. pr. migrena, glavobol in neuralgija. Pyramidon tablete so izvrstno sredstvo proti slinčnim boleznim. Poznane so že nekaj desetletij po celem svetu in njih učinek je pri zgoraj imenovanih boleznih vedno enako dober in nenadkriljiv. Morale bi biti v vsaki hišni apoteki. Pazite na potvarjanje in zahtevajte vedno originalne zavitke, ki imajo kakor tudi tablete same varstveno znamko »Bayer-jev« križ.

— **Adresar mesta Ljubljane.** Uprava Adresarja obvešča vse interese, da popravki za abecedni del prebivalstva več ne sprejema, ker je ta del že dotiskan. Popravki so mogoči deloma samo še v strokovnem delu ter naj se dostavljajo v tiskarno »Grafika«, Ljubljana, Resljeva c. 4.

— **Slovenici, ki potujete v Zagreb,** ne pozabite obiskati slovensko gostilno Vladimir Cerne, Radičeva ulica št. 1 (u dvorišču) tik Jelačičevega trga.

3letni fantek zgubljen v gozdu

Studenec pri Sevnici, 14. junija. Dne 10. t. m. so št. otroci v gozd po jagode. Med njimi je bil tudi otrok Tomažina Jožeta. Otroci so fantička napodili iz gozda domov, sami so se pa vrnili šele opoldne. Tomažinova fantka pa ni bilo nikjer. S strahom so starši alarmirali gasilno društvo, ki je takoj prišlo iskati. Med iskanjem so padale velike plohe dežja. Šele po dvadnevem napornem iskanju se je posrečilo izslediti otroka v nekem grmovju. Našli so ga prav tisti otroci, ki so ga bili izgubili.

Kokainist, vesel svobode

Ljubljana, 16. junija. Pred malim senatom ruski emigrant. V Rusiji absolvent gimnazije. V emigraciji nesrečnik, udan sprva kokainu, pozneje alkoholu in tatvinam. Pred dnevi, 19. maja, je preстал daljšo zaporno kazen. Ko je bil svoboden, je že segel po tujem gramofonu. Sam je sodnikom povedal: »Vesel sem bil svobode. Imel sem 30 Din v žepu. Zabil sem jih. Kaj sem delal, ne vem. Poprej sem bil udan kokainu. Gospod predsednik, ne vem, kako je bilo. Zjutraj sem se znašel v zaporu. Res sem pil iz veselja, da sem bil na svobodi.« Rus Saša O. je ukraedel gramofon gostilničarji Soliji Potočnikovi. Vreden je bil 1400 Din. Dobil ga je nazaj. Saša pa je bil obsojen na dva meseca strogega zopora. Bil je zadovoljen.

— **Pri motnjah prebave,** želodčnih bolečinah, zgagi, slabosti, glavobolu, migljanju oči, razdraženih živcih, nespanju, oslabilosti, nevolji do dela povzročijo naravna »Franz-Josef« grenčica odprto telo in olajša krvni obtok.

Koledar

Sobota, 17. junija: Adolf, škof.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrl v visoki starosti 85 let gospa Frančiška Cerne. Pogreb bo v soboto ob 4 popoldne. Bog ji daj večni mir in pokoj! Zalujočim hčerkam naše iskreno sožalje!

Osebnosti

— **Izpit je napravil** za akt. in rez. nižjega voj. tehn. uradnika II. razr. v mornarici nižji voj. tehn. uradnik III. razr. Matija Les.

— **Odlikovan** je z zlato kolajno za vestno vršenje službe peh. narednik-vodnik I. razr. v pokouju Ivan Ivanuš.

— **Upokojen** je na lastno prošnjo peh. kap. I. razr. Rudolf Juvanc.

— **Imenovan** je za vršilca dolžnosti poveljnika monitorja »Sava« poročnik bojnega broda I. razr. Teodor Vrbic.

— **Poroka.** V župni cerkvi na Vrskem sta se poročila gđ. Vida Florijan, hčerka ugledne družine iz Prapreč, in gosp. Franc Verbovšek, podpreglednik fin. kontrole na Vrskem. Bilo srečno!

hvaležnejše delo kot v mestu kje. Mesto je vsega prenasršeno. Komaj s cirkuško reklamo pripravljena prireditelja ga dvigne iz mrtvila. Ne vem, kako bi se mesto obneslo, če bi se bilo treba z lojtrskimi vozovi, tri ure daleč, v slabem vremenu pripeljati na koncert, ko smo to imeli priliko videti v Ribnici. Brez dvoma bo Glasbena Matica po dobljenih izkušnjah tudi v tej smeri usmerila svoje delovanje in od bogato obložene mize deželi darovala vsaj nekaj drobčin — končno je pripomogla k uspehu tudi izredno akustična ribniška cerkev. Zbor je stal v presbiteriju, kjer ni bilo treba štediti s prostorom; pri deljenih zborih sta bila postavljena dva zbora na stranskih korih. Spored koncerta je bil isti kot v ljubljanskih stolnicah, le da je bil celotni vtis radi naštetih okoliščin še globlji. Podpisani sem med odmor zaigral na orgle tri skladbe skladateljev Frescobaldija, Böhma in Pachelbela, ki so po času in še bolj po duhu Gallusovi dobi precej blizu. Gorskičeve, ravno 60 let stare orgle, so mogočne, v primeri z modernimi orglami pa seveda tehnično zaostale in neokretne. Vendar so proti pričakovanju še dosti dobro odgovarjale.

M. Tomc.

★

»**Dom in svet**«, Nova knjiga I, št. 5 se bo začel razpoložljati naročnikom v začetku prihodnjega tedna. Prinaša naslednje vsebino: † Andrej Kalan (France Koblar) — Religioznost ali konfesionalnost (Stanko Gogala) — Idila v Sopotih (Ivan Pregelj) — Na gori — Prestop iz kroga — Dvogovor (Miran Jarc) — Vstajenje (Jože Kastelic) — Krvave rane (France Bevk) — O časnikarski slovenščini — Anton bDreznik — France Kidrič: Zgodovina slovenskega slovstva (Anton Slodnjak) — Božidar Jakac: Odmevi Rdeče zemlje (Frst) — Louis Adamič: Smeh v džungli (dr. J. Šilc) — G. K. Chesterton: Grehi princa Saradina (dr. J. Šilc) — Iz sodobnega srbsko-hrvatskega književnega življenja (Tine Debeljak) — Papini o Dantejevi sodobnosti (Silvester Škerl) — XI. kongres Penklubov (France Stelc).

S fotografsko torbo po Avstriji

Položaj v Avstriji je tako napet, da je moral kancler dr. Dollfuss zapustiti začasno gospodarsko konferenco v Londonu in se z letalom vrniti na Dunaj. Ves tisk, razen vsenemškega in narodno-socialističnega zahteva, naj vlada energično izvede boj proti Hitlerjevemu pristašem in če treba tudi proglasi obsedno stanje. Javnost je prepričana, da se atentati izvršujejo na ukaz iz Nemčije, ker se vsi atentati napravijo vedno po istem sistemu in v podobnih okoliščinah. Hitlerjevci hočejo z bombnimi atentati zbuditi pred inozemstvom vtis, da ne

more Dollfussova vlada ohraniti v državi miru. Čeprav so za dr. Dollfussom simpatije vseh sosednih držav kakor tudi svetovne javnosti, je vendar njegov boj silno težak, ker se Hitlerjevci ne ustavijo pred nobenim sredstvom, o katerem sodijo, da bo učinkovalo. Od izida tega boja je odvisna usoda nove avstrijske države. Verjetno je, da pride v najkrajšem času do sodelovanja med krščanskimi socialisti in socialisti, ker je v interesu obojih, da se pruska železna pest ne uveljavi na Dunaju.

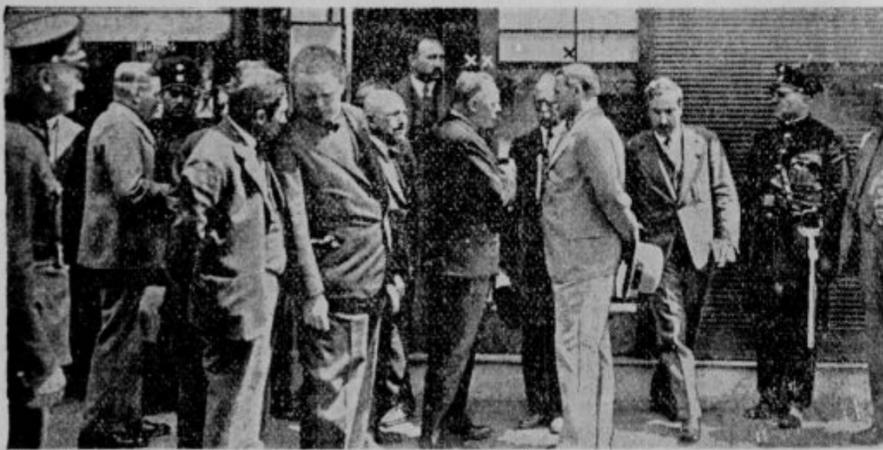

Ze zunanost vojskovodij taborov, ki sta si napovedala v Avstriji boj do skrajnosti, odkriva, kakšna sredstva uporablja v borbi prvi in kakšna drugi. Kancler Dollfuss in krajevni načelnik Hitlerjeve stranke v Avstriji g. Fraenfeld.

Radi nemirov, ki so jih izzvali Hitlerjevci, je moralo nastopiti vojaštvo v polni opravi in oboroženi s strojnimi puškami.

Po bombnem atentatu na židovsko trgovino

Prva slika o bombnih atentatih na Dunaju. V trgovino židovskega zlatarja v Meidlingu so vrgli Hitlerjevci bombo. Pri tem sta bili ubiti dve osebi in nekaj ranjenih. Na sliki opaziš ministra za javno varnost majorja Feja, ki se razgovarja s policijskim predsednikom dr. Seydlom.

Avstrijska vlada je dala nalog, naj policija zasede »rjavo hišo« v Inomestu. Policija je s pomočjo Heimwehra nalog tudi izvršila.

Sv. oče je na praznik Sv. Trojice posvetil pet azijskih škofov domačinov. Na sliki škofje, ki so zbrani okoli kardinala Fumasonija (v sredi s kardinalskim klobukom v roki).

Prokletstvo svetlozelenega diamanta

Posestnica največjega diamanta na svetu, ki ga imenujejo tudi velikega mogula, namerava zastaviti to izredno vrednost, da bi lahko rešila svoj list »Washington Post«. S posojilom, ki bi ga prejela proti zastavi, bi rada rešila list iz finančnih težkoč in ga s tem ohranila svoji družini. Radi te vesti je svet zopet postal pozoren na zgodovino tega dragulja, o katerem gre glas, da je vselej prizadel zlo tistim, ki so ga imeli.

Diamant, ki je poleg »Orlova, Regenta in Kohinorja« eden največjih na svetu, tehta 280 karatov. Njegovo vrednost cenijo na 120 milijonov dolarjev. Diamant oddaja čudovito modro svetlobo, kakor tako zvan zeleni diamant, ki ga hranijo v Draždanih in ki je slaven prav po svoji svetlozeleni barvi. Mogula je nosil na svojih prsih indijski malik Prama Sita, ki je bil postavljen v neki tempelj. Za časa Ludvika XIV. se je posrečilo francoskemu pustolovcu Tavernierju ugrabiti diamant in ga spraviti na Angleško. Ludvik XIV. je z grožnjami izvalil diamant iz rok Tavernierja. Poslej se zgodovina diamanta tako zapleta, kakor da bi se nad njim izpolnila kletva indijskega malika Prama Sita. Kdorkoli ga je dobil v roke, ta je bil gotovo nesrečen.

Ko se je Tavernier zopet podal v Indijo, so ga tam raztrgali tigri. Madame de Montespan, ki se je z njim podala na dvorni ples, je prišla v nemilost pri kralju. Ludvik XIV. so se vsa podjetja ponorečila, vodil je nesrečne vojne in umrl za hudo boleznijo. Znana je tudi tragična usoda kraljice Marije Antoniete, ki je rada nosila dragulj. Po francoski revoluciji se je znašel diamant v Amsterdamu. Kupil ga je neki zlatar; toda tega je oropal lastni sin in ta je zopet žalostno končal svoje življenje v neki dogodivščini. Naslednji posestnik diamanta je skušal na vsak način prodati ga, a ga ni mogel in je umrl zaradi stiske. Po dolgih ovinkih je kamen prišel v roke bankirja Hopea, ki je kmalu nato umrl in zapustil diamant

svojemu sinu. Sina je kmalu zapustila njegova žena. Hope je prodal kamen poljskemu grofu Ponjatowskemu, ki je v operi iz ljubosumnosti ustrelil svojo zaročenko. Iz masčevanja je bil Ponjatowski sam ustreljen. Hope med tem časom še ni prejel denarja za diamant ter je izvršil samoumor zaradi finančnih težkoč.

Nato je prišel diamant v posest turškega sultana Abdul Hamida. Prodajalec diamanta se je ponesrečil še isti dan z vso družino, treščil je namreč z vozom v nek prepad. Sultanov zakladni minister je kmalu nato ugrabil diamant in zbežal. Ujeli so ga in vrgli v ječo, kjer je znoel in umrl. Nato je sultan daroval diamant svojemu zaupniku Kulubu. Tega so našli drugi dan zadušenega. Nekaj mesecev za tem je izbruhnil mladoturški upor in sultan je zgubil prestol in svobodo.

Diamant je nato potoval v Ameriko, kjer so ga na nepojasnen način odkrhnili za eno tretjino. Tu ga je nekega dne videla gospa Mac Lean, žena milijarderja, ki ga je hotela na vsak način imeti. Mož se je nakupu upiral, a končno se je le vdal in diamant kupil. Plačal je zanj okoli 16 milijonov dolarjev. Milijarder Mac Lean je zlatarju pri nakupu stavil pogoj, da bo kupčijo ob prvi nesreči, ki ga doleti, razveljavil in vrnil diamant zlatarju. Gospa Mac Leanova si je nadela diamant pri nekem diplomatskem sprejemu. Njegova svetloba je kar očarala navzočne. Nekaj dni nato je njen sinček končal življenje pod avtomobilom. Ta dogodek je tako pretresel nesrečnega očeta, da je pričel sovražit lastno ženo in se je končno tudi ločil od nje.

Posebno ženski ameriški svet je radoveden, kako se bo zdaj zaključila zgodovina diamanta, ki je v rokah lastnice lista »Washington Post«. To je dejansko že zadela nesreča; kajti »Washington Post« hira. Nevarnost je, da bo marsikateri bravec, ki srečno dospe do tega stavka, postal babjeverca.

Vstal je »evangelist«

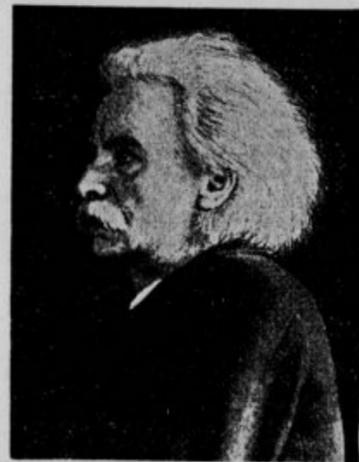
Iz mesta Focani v Romuniji poročajo o zanimivem dogodku verske blaznosti. V mestu se je pojavil človek, ki se je izdajal za evangelista. Prepričal je kmeta S. Muha iz vasi Padureni, da ga on lahko spravi v neposreden stik z Bogom. Toda Muha in njegova družina morajo živeti en mesec spokorno in med tem časom brati samo svete knjige. Muha je z vso svojo družino to tudi spolnil. On in vsi člani družine so brali svete knjige. Po dobrem tednu je vsa družina pričela dajati znamenja blaznosti. Muha je s svojo družino pričel podirati hišo, nato je pobil vso domačo živino in se začel tako bičati, da bi bil kmalu izkervavel. Morali so nastopiti orožniki, ki so vso družino prepeljali v norišnico v Focani. »Evangelista« so seveda zaprli.

350 sekt

Zadnje ljudsko štetje v Kanadi je prineslo zanimive podatke tudi v verskem pogledu. Dognano je bilo, da je v Kanadi največ katoličanov, njihovo število znaša 4 milijone in pol. Številke so zbudile posebno pozornost tudi v kolikor zadevajo druge veroizpovedi in zablode. Pokazalo se je, da je v Kanadi 350 verskih sekt.

Molk starih prerokov

Nekega dne je dejal Mohamed svojim prijateljem: »Če bi vedeli, kar jaz vem, bi se malo smejali in veliko jokali.« Morda najgloblja beseda, kar jih je izgovoril bivši velblodar. In lahko bi jo ponavljali vsi, kateri so veliko živeli, mislili in se učili. Morda zato stari preroki in stari modrijani proti koncu umolknejo in vedno manj govore in pišejo. Na noben drug način ne morejo pokazati ljubezni do ljudi kakor z molčanjem. Papini)

Na telovo je poteklo 90 let, odkar se je rodil Edvard Grieg, slavni skladatelj.

Poganski učitelj poučuje katekizem

V pogorju južne Kitajske živi mnogoštevilna družina s šoloobveznimi otroki. Ker tam blizu ni nobene krščanske šole, je družina poslala domačega učitelja pogana, da bi otroke poučeval v katekizmu. Učitelj je prošnji ugodil in otroke tako dobro naučil katekizma, da se je misijonar, ki je nedavno obiskal družino, čudil znanju katekizma, ki so ga pokazali otroci. Zanimiv znak verske strpnosti v poganski deželi!

Poslanec Theo Habicht, deželni nadzornik Hitlerjeve stranke za Avstrijo (levo) je bil aretiran.

Tiskovni ataše avstrijskega poslanštva v Berlinu dr. Wasserbäck je prejel nalog, da mora zapustiti Nemčijo.

Rjavo hišo (Hitlerjevski dom) na Dunaju, ki jo je policija dala zapreti.